...της έκδοσης

Σχεδία στ' ανοιχτά της Αίγινας
Τεύχος 3,
Οκτώβριος 2003, Αίγινα

ΤΟΠΙΚΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ
έκδοση της
Πρωτοβουλίας Πολιτών Αίγινας

Για επικοινωνία:
Κυριακού Γιώργος
β΄ Πάροδος Αφαίας 131, Αίγινα 180 10,
τηλ.: 6936 206792
τηλ.-φαξ: 22970-25902

Σ' αυτό το τεύχος συνεργάστηκαν και οι:
Άρης Παύλος, Γιάννης Μανιός, Χρήστος Ρέππας, Θ. Μεγαλοοικονόμου, Γ.Τ., Μ.Α., Λεωνίδας Χρηστάκης, Βασίλης Β. Καλαμαράς, Τάκης Φλεμετάκης, φωτογραφικό αρχείο Νεκτάριου Κουκούλη, Ρένα Κορκοβέλου, Όλγα Λιούλιου, Μπιρκ, Νίκος Κατσαρός, Α., Σώζων Μπέσης, Γιώργος Μπήτρος, μέλη των αγωνιστικών ναυτεργατικών σωματείων ΠΕΜΕΝ και ΣΤΕΦΕΝΣΩΝ, Κώστας Μάνης, Μιχάλης Πηλός, Γιούλι Χατζηαλεξιάδη, Γιώργος Κυριακού
Ηλεκτρονική Σελιδοποίηση:
Νάνσυ Χατζηπέρη

© Οκτώβριος 2003

Εκδόσεις ΓΡΑΦΕΣ
Ζωοδόχου Πηγής 43, 106 78 Αθήνα,
τηλ. 210-3306903-4, fax: 210-3843657

Το καλοκαίρι πέρασε κι η "Σχεδία" συνεχίζει να μαζεύει "ναυαγούς". Όχι στην κυριολεξία βέβαια γιατί δεν ξεχνάμε το ναυάγιο ΣΑΜΙΝΑ στις Πόρτες της Πάρου ούτε τα μελλοντικά που θα επακολουθήσουν όσο παραμένουμε θεατές της ζωής μας.

Τα σχολεία άνοιξαν όπως πάντα με τους καλύτερους των οιωνών αφού το νέο "ολοήμερο" σχολείο μοιάζει πολύ με το παλιό. Αυταρχισμός, σαλαμοποίηση μαθητών, άθλια υποδομή και το χειρότερο περιβάλλον για τους μελλοντικούς αχθοφόρους της οικονομίας της αγοράς.

Ο πόλεμος ως ο καθημερινός ανταγωνισμός γίνεται όλο και πιο επαίσχυντος για να μας θυμίζει ξανά και ξανά τον Δαρβίνο ότι επιβιώνει το αρτιότερο και το πιο ισχυρό(;). Ο άλλος πόλεμος, αυτός της ένοπλης αντιπαράθεσης μαζί με την τρομοκρατία διεθνή και εθνική από τη μεριά των ηγεμόνων και πάσης φύσεως κρατών τροφοδοτεί τη νεο-αποικιοκρατία με ηθικά ερείσματα αλλά και συνταγές για τις νέες σφαγές στη Συρία, στο Ιράν και στην Παλαιστίνη. Προς το παρόν διανύουμε την περίοδο που σερβίρονται ακόμα τα ορεκτικά.

Η τουριστική περίοδος τελείωσε και ξανά στην Πατησίων, στην Ιερά Οδό και στη Συγγρού. Αυτά για τη φτωχολογιά. Για άλλους είναι τα πέτρινα σπίτια "ενσωματωμένα στο τοπίο", οι αναμνήσεις από μια Αίγινα "πλούσια μέσα στη φτώχεια της" και το περίφημο το "φως της Αίγινας". Φως βέβαια τόσο εκτυφλωτικό που δεν σ' άφηνε να δεις το '65, ότι τα "μικρά κυβικά σπιτάκια" ήταν στα όρια της επιβίωσης και της υλικής ανέχειας. Πραγματική φτώχεια. Βέβαια μετά τις μπουλντόζες και την απόλυτη τσιμεντοποίηση από τους εργολάβους πάλι εκεί θα καταλήξουν οι ίδιοι άνθρωποι, αφού δεν θα 'χουν τι να πουλήσουν ή που να δουλέψουν. "Θλιβερές ιστορίες" βέβαια που δεν τις συναντάς πουθενά όταν από τη βεράντα σου βλέπεις το απόλυτο γαλάζιο και κοιμάσαι με την έγνοια των καποδιστριακών ή του "εναπομείναντος περιβάλλοντος χώρου".

Τα ζητήματα όλα πρέπει να τεθούν σε μια αγορά που θα δημιουργήσουμε με όρους ισότητας στον ήδη υπάρχοντα δημόσιο χώρο. Τα ζητήματα δένονται το ένα με το άλλο. Μόνο βουνό με βουνό δε σμίγει!

Υ.Γ. 1: Όταν στο πρώτο τεύχος γράφαμε για τον αποκλεισμό μας από τα κυρίαρχα τοπικά έντυπα δεν συγκαταλέγαμε σ' αυτά και την "ΑΙΓΙΝΑΙΑ" καθότι εξαμηνιαία φιλολογική πολιτιστική έκδοση είχε μια περιορισμένη δυνατότητα να μας φιλοξενήσει γι αυτό και δεν απευθυνθήκαμε ποτέ. Επανορθώνουμε.

Υ.Γ. 2: Μια ροκ συναυλία έγινε το καλοκαίρι στην Αίγινα κι αυτή με τους παπα-ρουβάδες. Αμήν!

Υ.Γ. 3: Το τελείωμα του περιεχομένου της Σχεδίας συνέπεσε με το ζήτημα για το οικοτροφείο στο Λιβάδι. Να συμπαρασταθούμε στους ανθρώπους αυτούς που η χυδαία καθημερινή λογική τους πετάει στα σκουπίδια και η χυδαία οικονομία της αγοράς καθώς και οι θεσμοί, τους έχουν για άλλοθι.

ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΠΟΛΙΤΩΝ ΑΙΓΙΝΑΣ

Συνελεύσεις και Επιτροπές Γειτονιάς στα Γλυκά Νερά Αττικής

άρθρο του Γιάννη Μανιού,
μέλους της δημοτικής κίνησης "Αυτόνομη Παρέμβαση Πολιτών Γλυκών Νερών"

Η δημοσίευση του άρθρου αυτού συμπίπτει με μια μικρή αλλά γόνιμη προσπάθεια στην Αίγινα, για την ανάδειξη των τοπικών ζητημάτων μέσω της δημιουργίας ενός ελεύθερου βήματος για όλους και όλες ανεξαιρέτως. Ελπίζουμε ότι η εμπειρία στα Γλυκά Νερά θα συμβάλει θετικά σ' αυτόν τον προβληματισμό.

Τα Γλυκά Νερά βρίσκονται στην είσοδο του κάμπου των Μεσογείων, στην Ανατολική Πλευρά του Υμηττού, ανάμεσα στην Αγία Παρασκευή και την Παιανία. Με 8.000 κατοίκους (5.500 ψηφοφόροι), και σε απόσταση 12 χμ από το νέο αεροδρόμιο των Σπάτων και 15 χμ από το κέντρο της Αθήνας, ακολουθούν τους γρήγορους ρυθμούς οικιστικής ανάπτυξης ολόκληρης της περιοχής των Μεσογείων. Πολλοί νέοι κάτοικοι μετακομίζουν στην πόλη από το κέντρο της Αθήνας και τις άλλες πυκνοδομημένες συνοικίες της, αναζητώντας καλύτερη ποιότητα ζωής. Όμως, οι ελλείψεις σε βασικά δίκτυα υποδομής (καθυστέρηση πράξεων εφαρμογής του υπάρχοντος πολεοδομικού σχεδιασμού, αποχέτευση, διαφύλαξη από αποχαρακτηρισμούς ελεύθερου-κοινόχρηστου χώρου, προστασία πρασίνου, οδοποιία, σχολεία κλπ.) έχουν κάνει τη ζωή δύσκολη σε παλιούς και νέους κατοίκους. Ταυτόχρονα τα έργα που συνδέονται με την κατασκευή του Αεροδρομίου των Σπάτων και το αναπτυξιακό μοντέλο που επιβλήθηκε στην περιοχή των Μεσογείων από την κεντρική εξουσία και την Ολυμπιάδα μεγαλώνουν ακόμα περισσότερο τα προβλήματα της πόλης. Το αναπτυξιακό μοντέλο των μεσογείων με αιχμή το νέο αεροδρόμιο αποτέλεσε τελικά την επιλογή όχι απλά της Ελληνικής οικονομικής και πολιτικής ελίτ, αλλά και της αντίστοιχης διεθνούς στα πλαίσια της σύγχρονης διεθνοποιημένης οικονομίας της αγοράς, γι αυτό και ήταν αδύνατο να ανατραπεί με βάση τα σημερινά δεδομένα. Είναι χαρακτηριστικό το γεγονός ότι το 1995 όταν η Παμμεσογείτικη Συντονιστική Επιτροπή Αγώνα* κατά του αεροδρομίου των Σπάτων επισκέφτηκε τους τοπικούς κυβερνητικούς βουλευτές ζητώντας τους να καταψηφίσουν στη Βουλή τη σύμβαση της κατασκευής του αεροδρομίου, απαντούσαν με κάποια δόση υπερβολής ίσως, ότι τους ήταν "πιο εύκολο" να καταψηφίσουν συνολικά την Κυβέρνηση παρά τη συγκεκριμένη σύμβαση.

Η περιφερειακή Λεωφόρος Υμηττού και η Ελευσίνας-Σταυρού-Αεροδρομίου Σπάτων, ουσιαστικά διχοτομούν τα Γλυκά Νερά, οι πυλώνες της ΔΕΗ "αναβαθμίζονται" για τις ανάγκες της Ολυμπιάδας, ενώ κάτω από το δομημένο τμήμα της πόλης κατασκευάζεται υπόγεια σήραγγα 5 Χ 8μ μέσα από την οποία θα διοχετευτούν προς τη Ραφήνα τα νερά του ρέματος του Ποδονήφτη που κατεβαίνει από την Πεντέλη. Τα προβλήματα που δημιουργούνται σε μια μικρή πόλη από την κατασκευή και λειτουργία έργων υπερτοπικής σημασίας τέτοιου μεγέθους είναι τεράστια, όπως συμβαίνει σε όλες τις πόλεις των Μεσογείων.

* Αρκετά από τα μέλη της "Αυτόνομης Παρέμβασης" είχαν συμμετάσχει στην Παμμεσογείτικη Συντονιστική Επιτροπή Αγώνα κατά του Αεροδρομίου των Σπάτων και στις κινητοποιήσεις του 1995.

Η ΑΥΤΟΝΟΜΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΠΟΛΙΤΩΝ ΓΛΥΚΩΝ ΝΕΡΩΝ

Το καλοκαίρι του 1998 ιδρύθηκε η Δημοτική Κίνηση με τίτλο "Αυτόνομη Παρέμβαση Πολιτών Γλυκών Νερών" που συμμετείχε στις Δημοτικές εκλογές του Οκτωβρίου της ίδιας χρονιάς παίρνοντας ποσοστό 3,8%. Η Κίνηση αυτή δημιουργήθηκε από ανένταχτους κομματικά κατοίκους της πόλης που κάποια χρόνια ανέπτυξαν κοινή δράση στα τοπικά προβλήματα, τον πολιτισμό, τη νεολαία αλλά και σε γενικότερα ζητήματα, καταλήγοντας μέσα από την εμπειρία τους να υιοθετήσουν μια αμεσοδημοκρατική οπτική.

Από τον Ιούνιο του 1999 μέχρι το Γενάρη του 2001, η "Αυτόνομη Παρέμβαση", συνεπής στις "προεκλογικές της δεσμεύσεις" κάλεσε διαδοχικά σε συνελεύσεις τους κατοίκους των τριών από τις τέσσερις συνοικίες της πόλης (δεν έχει παρθεί ακόμα πρωτοβουλία για συνέλευση στην τέταρτη συνοικία που αφορά το κέντρο της πόλης). Στις αρχικές αυτές συνελεύσεις αφού συζητήθηκαν τα προβλήματα που απασχολούν την κάθε συνοικία, υπήρξαν τελικά ψηφίσματα απόφασεων που πέρα από τις τοπικές ιδιαιτερότητες, παρουσιάζουν τα εξής κοινά χαρακτηριστικά:

1) Αποφασίστηκε να λειτουργήσει σαν συμμετοχικός θεσμός η Συνέλευση Γειτονιάς. Σ' αυτήν έρχονται για συζήτηση και λήψη αποφάσεων όλα τα θέματα που απασχολούν την κάθε γειτονιά. Η συχνότητα των συνελεύσεων διαφοροποιείται κατά περίπτωση και ανάλογα με τους διαθέσιμους χώρους συγκέντρωσης σε κάθε περιοχή.

2) Ο ρόλος της "Αυτόνομης Παρέμβασης" για την οργάνωση της πρώτης συνέλευσης παύει να υφίσταται ως τέτοιος (μετά από δική της πρόταση) από την πρώτη κιόλας συνέλευση. Στους κατοίκους πια, ανεξάρτητα παραταξιακής-κομματικής τοποθέτησης εναπόκειται η συνέχεια ή όχι της προσπάθειας λειτουργίας των συνελεύσεων. Ανάμεσα στις συνελεύσεις μια επιτροπή, η "Επιτροπή γειτονιάς", ανοιχτή σε όλους, με εναλλασσόμενα μέλη, χωρίς ιεραρχική δομή (π.χ. πρόεδρος, αντιπρόεδρος, κλπ.) θα έχει την ευθύνη να παρακολουθεί την υλοποίηση των αποφάσεων της συνέλευσης και να συγκαλέσει την επόμενη.

3) Αποφασίστηκε ότι δεν υπάρχει ανάγκη η δομή αυτή να πάρει επίσημη καταστατική μορφή, αλλά η διαφύλαξη του αμεσοδημοκρατικού, μη γραφειοκρατικού, μη ιεραρχικού χαρακτήρα της εναπόκειται στους ίδιους τους συμμετέχοντες.

Στις δεκάδες συνελεύσεις που έχουν γίνει από τον Ιούνιο του 1999 μέχρι και σήμερα, συνήθως συμμετέχει το 10-20% των κατοίκων κάθε γειτονιάς. Επειδή όμως οι συμμετέχοντες δεν είναι πάντα οι ίδιοι και ταυτόχρονα εκπροσωπούν οικογένειες δεν είναι πάντα δυνατό στη συνέλευση να παρευρίσκονται όλα τα μέλη της οικογένειας) τότε μπορούμε να συμπεράνουμε ότι η συντριπτική πλειοψηφία των κατοίκων συμμετέχει στη διαδικασία, με τους αδιάφορους να αποτελούν αντικείμενο έντονου σχολιασμού από τους υπόλοιπους.

Η δράση που αναπτύχθηκε μέσα από τις αποφάσεις των συνελεύσεων σε πάρα πολλές περιπτώσεις αποδείχθηκε καταλυτική για την προώθηση προβλημάτων που βάλτωναν για καιρό. Συσκέψεις με κατασκευαστικές εταιρίες μεγάλων έργων, Δασαρχείο, Πολεοδομία, Υπουργεία (με το ΥΠΕΧΩΔΕ σε επίπεδο Γενικού Γραμματέα) που είχαν εντυπωσιακά αποτελέσματα σχετικά με τα έργα υποδομής και τις συνέπειες των μεγάλων έργων αλλά και

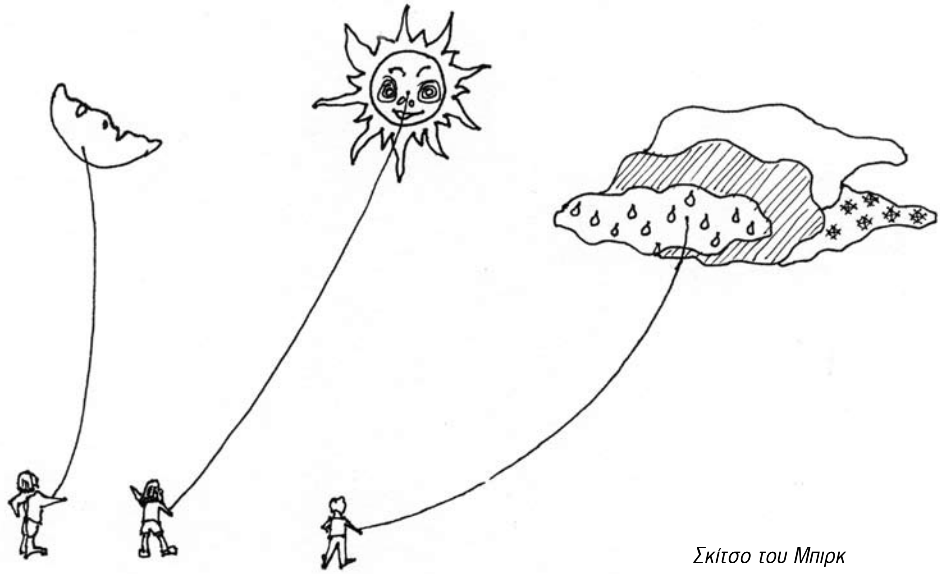

Σκίτσο του Μπιρκ

καταλήψεις του Δημαρχείου και του χώρου συνεδριάσεων του Δημοτικού Συμβουλίου. Το 2002 ειδικά, η δράση των συνελεύσεων απέκτησε μεγάλη δύναμη. Οι αποφάσεις των συνελεύσεων των κατοίκων αποτελούσαν εισηγητικά κείμενα στις συνεδριάσεις του Δημοτικού Συμβουλίου, τα οποία και ψηφίζονταν... ομόφωνα απ' όλες τις παρατάξεις (λόγω βέβαια δημοτικών εκλογών) έστω κι αν δεν έκαναν καμιά ενέργεια για την υλοποίησή τους.

Στις δημοτικές εκλογές του 2002, η "Αυτόνομη Παρέμβαση" συμμετείχε σε ένα ευρύτερο σχήμα τη "Δημοτική Κίνηση των Πολιτών Γλυκών Νερών" με κεντρικό σύνθημα "Η πόλη στους πολίτες" και βασική θέση ότι "Το Δημοτικό Συμβούλιο θα πρέπει να λειτουργήσει σαν όργανο επικύρωσης των αποφάσεων των Συνελεύσεων (συνοικιακών και γενικών-όλης της πόλης)", συγκεντρώνοντας ποσοστό 6,5%.

Τέλος θα πρέπει να αναφερθούν και κάποιες άλλες εμπειρίες από αυτά τα 4 χρόνια λειτουργίας των Συνελεύσεων.

1) Αρχικά υπήρχε μια έντονη επιφύλαξη από αρκετούς συμμετέχοντες ότι οι συνελεύσεις και επιτροπές γειτονιάς επειδή δεν είχαν επίσημη καταστατική μορφή δεν θα αναγνωρίζονταν από τις διάφορες υπηρεσίες. Τα γεγονότα πολύ σύντομα ανέτρεψαν αυτές τις επιφυλάξεις. Ο δυναμισμός των συνελεύσεων και των επιτροπών ήταν αυτός που άνοιξε τις πόρτες.

2) Παρά το ότι ο αμεσοδημοκρατικός χαρακτήρας της προσπάθειας σε γενικές γραμμές διαφυλάχθηκε, κάποια φαινόμενα παραγοντισμού δεν αποφεύχθηκαν. Ο ανοιχτός χαρακτήρας της λειτουργίας τους έδωσε τη δυνατότητα, ειδικά πριν τις Δημοτικές Εκλογές σε αρκετούς πολιτικάντηδες να χρησιμοποιήσουν τις δημοτικές συνελεύσεις για να ψαρέψουν ψήφους. Μόνο μέσο άμυνας σ' αυτές τις περιπτώσεις ήταν η ανοιχτή αντιπαράθεση, κάτι που έγινε, όχι πάντα με επιτυχία.

3) Εξακολουθεί ακόμα σε αρκετούς συμμετέχοντες να υπάρχει μια σύγχυση: Οι συνελεύσεις και οι επιτροπές γειτονιάς προσπαθούν να λύσουν συγκεκριμένα προβλήματα και μόνο σαν "επιτροπή αγώνα" ή είναι θεσμοί αποκέντρωσης της τοπικής εξουσίας που συμβάλλουν στη δυνατότητα αμεσοδημοκρατικής διαχείρισής της από όλους τους πολίτες και όποτε χρειαστεί λειτουργούν και σαν "επιτροπή αγώνα"; Από την πλευρά της "Αυτόνομης Παρέμβασης" σε κάθε ευκαιρία τονίζεται αυτή δεύτερη πλευρά του διλήμματος, χωρίς όμως να αποτελεί πλειοψηφικό ρεύμα μέσα στις συνελεύσεις.

4) Η αρχική υπόθεση ότι οι Συνελεύσεις και οι Επιτροπές Γειτονιάς θα μπορούσαν να παρέμβουν και σε ζητήματα Πολιτισμού, Νεολαίας και Ελεύθερου χρόνου μέχρι τώρα δεν επιβεβαιώθηκε. Οι πρωτοβουλίες υπήρξαν λίγες και χωρίς συνέχεια. Ίσως η οξύτητα των άλλων προβλημάτων δεν άφησε χώρο για αυτά. ■

Το ζήτημα του οικοτροφείου στο Λιβάδι

Η άγνοια και η διασπορά ψευδών ειδήσεων, ήταν οι δυο καταλυτικές αιτίες για τη δημιουργία ενός αρνητικού κλίματος ενάντια στην εγκατάσταση του οικοτροφείου για την αποασυλοποίηση ατόμων με ψυχικές διαταραχές, στην περιοχή Λιβάδι. Μέλη της ομάδας των περίπου 90 κατοίκων, της γύρω περιοχής η οποία προτίθεται να αξιοποιήσει τουριστικά την περιοχή όπως τουλάχιστον αναφέρει στην ανακοίνωσή της, χρησιμοποίησαν ψεύδη προκειμένου να μαζέψουν 1500 περίπου υπογραφές ενάντια στην εγκατάσταση αυτή. Κρούοντας τον κώδωνα κινδύνου –στη βάση της άγνοιας– για την επικινδυνότητα των "τρελών" (καταστροφή περιουσιών, βιασμοί, ναρκωτικά κλπ.) κατάφεραν να δημιουργήσουν μια ισχυρή κίνηση με την ουσιαστική συνδρομή της παραπληροφόρησης στην οποία συνέβαλλε και ο εκδότης της εφημερίδας "Εβδομαδιαία" στις 21-09-2003. Στην προσπάθεια μιας μικρής ομάδας στην οποία συμμετείχαμε προκειμένου να μαζευτούν υπογραφές συμπαράστασης στα άτομα με ψυχικές διαταραχές ανεξάρτητα από τα οικονομικά ή πολιτικά συμφέροντα του κράτους και των ιδιωτών, συναντήσαμε ένα κλίμα αρνητικό αλλά και ένα φόβο από την μεριά των ανθρώπων που συμφωνούσαν με την εγκατάσταση, να εκδηλώσουν την υποστήριξή τους. Η συγκέντρωση έξω από το δημαρχείο όπως και η άθλια συμπεριφορά μιας μικρής ομάδας που αντιμετώπισε την παρέμβασή μας με χουλιγκανικό τρόπο, με χυδαία σεξουαλικά υπονοούμενα, με απειλή χρήσης σωματικής βίας καλυμμένοι πάντα πίσω από την ανωνυμία του πλήθους όπως και των γνωστών τους αστυνομικών, συμπλήρωσαν μια φαρσοκωμωδία που ανάλογο τρόπο εκτυλίχθηκε στην αίθουσα συνεδριάσεων του Δημοτικού Συμβουλίου. Ένα τέτοιο δημοτικό Συμβούλιο που κατ' αρχήν στηρίχθηκε στην **οικουμενική υποκρισία και στη σιωπηρή συναίνεση**:

1. Πράγματι δεν υπήρχε ενημέρωση. Ποιοι όμως μιλούν για αυτό; Η δημοτική αρχή που αρνείται να καλέσει στις υποχρεωτικές από το νόμο "Καποδίστριας" συνελεύσεις τους κατοίκους της Αίγινας και των τοπικών διαμερισμάτων; Πρόεδροι τοπικών διαμερισμάτων που δεν έχουν συγκαλέσει ακόμα τοπικά συμβούλια; Σύμβουλοι που δεν το έχουν ακόμα καταγγείλει;

2. Αυτοί που τρόμαξαν –αν εξαιρέσουμε το σύμβουλο Σκίτσα– μπροστά στη "δύναμη" της εβδομαδιαίας φυλλάδας και δεν κατήγγειλαν το τεράστιο ψέμα ότι το Συμβούλιο είχε αποφανθεί για το οικοτροφείο από τον Ιούνιο;

3. Αυτοί που σκέπασαν (δημοτικοί Σύμβουλοι και κάτοικοι που κινητοποιήθηκαν) με τις φωνές τους τη θαρρετή δήλωση του προέδρου της ΑΜΚ "Κλίμακα", Κυριάκου Κατσαδώρου, ότι οι αντιδράσεις απλώς είναι σαν "να βάζεις κάτω από το χαλί και να κρύβεις τα σκουπίδια σου"; Δηλαδή στην Αίγινα δεν υπάρχουν τόσες περιπτώσεις ανθρώπων που τους κρύβουν τα σπίτια τους; Το γεγονός ότι θα διέμεναν στο χώρο της πανσιόν πέντε Αιγινήτες, από το άσυλο του Δρομοκαϊτείου, ούτε αυτό τους έλεγε τίποτε;

4. Αυτοί που χρησιμοποίησαν μια πραγματική πιθανότητα εν όψει φιλελευθεροποίησης και εμπορευματοποίησης της υγείας να διακοπούν όλα αυτά τα προγράμματα βρίσκονται σε κανένα κίνημα για τη διεκδίκηση της δωρεάν και δημόσιας υγείας; Όχι βέβαια αλλά τροφοδοτήθηκαν με το επιχείρημα που δια στόματος ΔΑΚΑ καταγγέλθηκε, και σωστά, η κυβερνητική πολιτική στο χώρο της υγείας, **αλλά ούτε μια κουβέντα για το χυδαίο τρόπο με τον οποίο έγινε όλη αυτή η καμπάνια ενάντια στο "τρελάδικο".**

5. Διέκοπτε ο πρόεδρος κατά το δοκούν, απαγόρευσε το λόγο στην εκπρόσωπο του Συλλόγου Ενεργών Πολιτών και προφανώς φρόντισε για την ελλιπή ενημέρωση αφού δεν έδωσε το δικαίωμα στον πρόεδρο της Κλίμακας να απαντήσει για τα όσα αγόρευε η δικηγόρος των γύρω από την πανσιόν κατοίκων, Μουρελάτου. Η δασκάλα που διαμαρτυρήθηκε για αυτό το λόγο αντιμετώπισε τα χυδαία σχόλια της ομάδας κρούσης που ήταν στημένη κάτω από το δημαρχείο. Στη λογοκρισία με έμμεσο τρόπο συμμετείχε

και μέρος των συγκεντρωμένων που αποδοκίμαζε με αλαλαγμούς τόσο τον Πρόεδρο της ΑΜΚ "Κλίμακα", όσο και τον εκπρόσωπο των ιατρών του Κέντρου Υγείας Αίγινας, Κώστα Κουζούπη που θαρρετά υποστήριξε την εγκατάσταση του οικοτροφείου ή τον Αργύρη Τσουβαλάκη ο οποίος πρότεινε την επίσκεψη σε ανάλογο οικοτροφείο που υπάρχει στην Κέρκυρα.

6. Στο Δημοτικό Συμβούλιο εκφράστηκε η μικροπολιτική. Κατ' αρχήν ανακοινώθηκε για την "ακαταλληλότητα του κτιρίου της πανσιόν Πέππας" ύστερα από επιτόπια πραγματογνωμοσύνη της Πολεοδομίας Πειραιά στις 23-09 και μια ημέρα πριν τη συνεδρίαση του Δημοτικού Συμβουλίου(!), χωρίς βέβαια αποδεικτικά έγγραφα για κάτι τέτοιο. Κι αν ακόμα είναι αλήθεια το γεγονός αυτό, πώς η Πολεοδομία έδωσε τη συγκατάθεσή της ώστε όλα τα απαραίτητα έγγραφα να είναι έτοιμα για την εγκατάσταση του οικοτροφείου; Η Δημοτική αρχή κάνει το ίδιο για όλα τα κτίρια της Αίγινας ή λειτούργησε επιλεκτικά; Άλλο ένα δείγμα μικροπολιτικής μαζί με τις προσωπικές διαμάχες νυν και πρώην δημοτικών αρχόντων καθώς και συμβούλων που έδιναν στην κυριολεξία παράσταση, το έδωσε επίσης η ομάδα των 4 (Χαρτοφύλακας, Πούντος, Καλαμάκης, Σκίτσας) που διαφοροποιήθηκαν από τη συναινετική πλειοψηφία κάνοντας φλερτ με τους τοπικούς Φορείς και την τοπική Εκκλησία και μιλώντας για την εγκατάσταση ανθρώπων με ..."νοηματική υστέρηση". Μπορεί ο καθένας να βγάλει τα συμπεράσματά του για το ποιος στερείται νοήματος...

ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΕΣ ΑΞΙΕΣ ΚΑΙ ΑΞΙΑ ΤΗΣ ΓΗΣ

Οι ενστάσεις των κατοίκων με την πιθανότητα να μειωθεί η αξία της γης που κατέχουν (ο δημοτικός σύμβουλος και κτηματίας όπως ο ίδιος δήλωσε, Χρ. Λαμπαδάριος την υπολόγισε στο 1/3) ήρθε σε μια ευθεία ρήξη με τις πανανθρώπινες αξίες της καλοσύνης, της αγάπης, της μοιρασιάς, της αλληλοαποδοχής. Η βιασύνη να πουληθούν αγροτεμάχια με φιστικιές, να χτιστούν σπίτια παραθεριστικά και ίσως κάποια δωμάτια ή ξενοδοχεία, προφανώς ανταποκρίνεται στην αναγγελλόμενη εφαρμογή των Ζωνών Οικιστικού Ελέγχου για την οποία γίνεται λόγος τον τελευταίο καιρό στην Αίγινα (εκδήλωση του περιοδικού "Αιγιναία" στις 25-08-03 και η κλιμάκωση για παρεμβάσεις των τοπικών φορέων στο συγκεκριμένο ζήτημα). Όταν απειλείται η επέκταση των περιουσιών μέσω της μείωσης της αξίας της γης από την κακή φήμη που θα πάρει όπως λένε εξ' αιτίας του οικοτροφείου, όταν θα μπουν όρια στη δόμηση, σε ένα νησί που μεγάλο μέρος της οικονομίας του εξαρτάται από την πώληση της γης, τότε τα αντανακλαστικά ενεργοποιούνται ενάντια σε κάθε τι που φαίνεται ότι θα "ρίξει" την αξία της. Το κατά πόσο αμφίβολο είναι το γεγονός ότι οι κάτοικοι διατείνονται για το "παραδοσιακό" του "ως άνω οικισμού" ή για το κατά πόσο μπορεί πραγματικά να αναπτυχθεί τουριστικά η περιοχή και συνολικά η οικονομία του νησιού της Αίγινας με την πώληση γης και την οικοδόμηση, δεν εμπόδισε στην ανάπτυξη αυτής της κίνησης ενάντια στην εγκατάσταση του οικοτροφείου.

Ανεξάρτητα όμως από τα στοιχεία, τα οποία αποτελούν και σενάρια που επεξεργάζονται τα κρατικά επιτελεία όπως και η ιδιωτική οικονομία στη βάση της κερδοσκοπίας, στην τοπική μας κοινωνία τέθηκε ένα τεράστιο ηθικό δίλημμα: Τα κέρδη ή ο άνθρωπος;

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΠΡΟΕΔΡΟ ΤΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΑΙΓΙΝΑΣ

ανακοίνωση

για τη συνεδρίαση της Τετάρτης 24 Σεπτέμβρη 2004

Με αφορμή την πρόσφατη κινητοποίηση κατοίκων ενάντια στη δημιουργία κέντρου επανένταξης ανθρώπων με ψυχικές διαταραχές και οι οποίοι το αποκαλούν "τρελάδικο", κέντρο για το οποίο δεν έχει υπάρξει καμιά ενημέρωση από τους αρμόδιους φορείς:

Συμπαραστεκόμαστε σ' αυτούς τους ανθρώπους και στηρίζουμε την προσπάθειά τους να ενταχθούν στην κοινωνία

ανεξάρτητα

από την κρατική η ιδιωτική διαχείριση

η οποία μπορεί να κρύβει πολιτικά ή οικονομικά συμφέροντα άσχετα με τις ανάγκες αυτών των ανθρώπων.

(Σ' αυτήν την κατεύθυνση αλληλεγγύης μαζεύονται υπογραφές οι οποίες θα κατατεθούν στην αυριανή συνεδρίαση του Δημοτικού Συμβουλίου).

εκ μέρους της ομάδας συμπαράστασης

Αίγινα, Τρίτη 23/09/2003

Κυριακού Γεώργιος

δημότης Αίγινας

Η ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ ΠΟΛΙΤΩΝ ΑΙΓΙΝΑΣ

Η παρέμβαση ξεκίνησε με την αναφορά ότι παρά την κορύφωση μιας πόλωσης για το ζήτημα του ξενώνα, τα προβλήματα είναι τόσα πολλά που θα μας φέρουν κοντά σε άλλες περιπτώσεις.

Γνωρίζουν άραγε οι συμπολίτες μας τι αρνητικές συνέπειες θα έχει αυτή τους η κινητοποίηση για τους ανθρώπους που με παρόμοια προβλήματα ζουν ήδη σε πολλές οικογένειες στο νησί; Γνωρίζουν πόσοι άνθρωποι κρύβουν τον τοξικομανή, τον αλκοολικό, τον ανάπηρο, τον ψυχοπαθή, τον καταθλιπτικό, τον παραπληγικό, τον νευρασθενικό, τον άνθρωπο που η οικογένειά του τον κρύβει γιατί γελάει η γειτονιά; Γνωρίζουν ότι μετά από αυτή τους την κίνηση θα τον χώσουν ακόμα μισό μέτρο κάτω από τη γη;

Γιατί στα μαγαζιά διέρρεαν κάποιοι πληροφορίες ότι "βάλε υπογραφή, οι τρελοί θα σου σπάσουν το μαγαζί" ή "θα 'ρθουν ναρκομανείς και θα τα κάνουν λίμπα" ή "θα βιάζουν και όταν θα πας να βρεις το δίκιο σου το δικαστήριο θα σου λέει: ήταν τρελός";

Τι κατανάλωση έχουν τα αντικαταθλιπτικά, τα υπνωτικά, τα ηρεμιστικά και τα λεξοτανίλ στη σύγχρονη τοπική μας κοινωνία και οικογένεια;

Έχετε ποτέ δει τους ξεσαλωμένους πολιτισμένους ευρωπαίους τουρίστες να προσβάλουν τις αξίες ενός νησιού που ντύνεται χαμογελαστό για αυτούς το καλοκαίρι; Έχετε δει ποτέ τα παιδιά μας στην Αφαίας να μαρσάρουν τα μηχανάκια τους προσπερνώντας επικίνδυνα ανήμπορους παππούδες και παιδάκια με τους μισούς γειτόνους να μουντζώνουν και τους άλλους μισούς να καταριούνται; Δε ζείτε σε μια γειτονιά που πάει ο ένας τα σκουπίδια στου άλλου την πόρτα; Δε ζείτε σε μια γειτονιά που τσακώθηκαν για ένα μέτρο γης; Δε ζείτε δίπλα ή παραδίπλα σε μια οικογένεια που σκοτώνεται; Δεν έχετε ζήσει ποτέ σε ένα σχολείο που κάποτε σας έβαλαν στην άκρη χωρίς ποτέ να καταλάβετε το γιατί; Δεν είχατε ποτέ ένα συμμαθητή που συγκέντρωνε το μένος όλων;

Σε τι εξυπηρετούσε ο τίτλος της "Εβδομαδιαίας" εφημερίδας "Τρελάδικο στην Αίγινα"; Σε τι εξυπηρετούσε το ψευδές δημοσίευμά της για το δημοτικό συμβούλιο ότι είχε πάρει απόφαση από τον Ιούνιο; Σε τι εξυπηρετούσαν οι εμβόλιμες πληροφορίες για τη φιλοξενία, τσιγγάνων, μουσουλμάνων, τοξικομανών, ΑΜΕΑ και άλλων; Μήπως τροφοδότησε με επιχειρήματα όσους δεν είχαν για τη συλλογή των υπογραφών; Όλοι όσοι έρχονται στην Αίγινα πρέπει να έρχονται μόνο για να τα ακουμπήσουν ή να κάνουν SPA; Όσα άτομα με αναπηρίες έρχονται στην Αίγινα πρέπει οπωσδήποτε να πηγαίνουν και να προσκυνούν στα μοναστήρια της;

Τι νόημα είχαν οι ερωτήσεις των βουλευτών Μιχαλολιάκου και Μελά προς τον υπουργό; Τους έπιασε πάθος για την αποασυλοποίηση των ψυχιατρείων ή κάνουν το χρέος τους προς τους πιθανούς ψηφοφόρους τους ψαρεύοντας στα θολά νερά;

Οι συμπολίτες μας νυν διαμαρτυρόμενοι, με τον ίδιο τρόπο θα αντιδράσουν και σε άλλες περιπτώσεις που δεν θα υπάρχει ενημέρωση; Το έχουν ξανακάνει για άλλους λόγους;

Ποια είναι η άποψη και η πρακτική της τοπικής Εκκλησίας για τους ταλαιπωρημένους αυτούς ανθρώπους που έζησαν μια ζωή στο βασανιστήριο του ψυχιατρείου και που θέλουν να ξεφύγουν από τα άσυλα και τον εγκλεισμό και να ζήσουν σαν άνθρωποι; Τι θα έλεγε ο Χριστός ΣΗΜΕΡΑ, αυτός που αγάπησε τον τυφλό, τον λεπρό, τον ανάπηρο, τον χωλό, τον τρελό; Αυτούς τους ανθρώπους τους θέλουν κλεισμένους για να τους επισκέπτονται τις "άγιες μέρες" και να τους προσφέρουν τις σακούλες με την "αγάπη τους"; Τους θέλουν μακριά από την κοινωνία για να τους ευλογούν τις Κυριακές εκ του μακρόθεν;

Καταστρέφουμε το νερό μας, καταστρέφουμε τη θάλασσά μας, κοιτάμε να βγάλουμε το μάτι του άλλου, καταστρέφουμε τη γη μας, καταστρέφουμε τις ανθρώπινες σχέσεις μας, καταστρέφουμε τη δικαιοσύνη, καταστρέφουμε το δικαίωμα της επιβίωσης των συνανθρώπων μας, καταστρέφουμε την ελευθερία μας, καταστρέφουμε τα όνειρα των παιδιών μας και μας πείραξαν δυο άνθρωποι που σέρνουν τα βήματά τους για να παν στο καφενείο και χαίρονται κομμάτι ελευθερίας; Πόσο θα κοστίζει η ματιά στο γαλάζιο της θάλασσας μετά από λίγα χρόνια σ' ένα τουριστικό νησί; Οι λίγοι τρελοί που θα 'ρθουν έκοψαν την τουριστική κίνηση;

Έχουν άραγε αξία μεγαλύτερη τα τετραγωνικά γης, το ωραίο μαγαζί, το λουσάτο αμάξι, το μάρμαρο Πεντέλης, οι καταθέσεις και οι μετοχές που ποτέ δεν θα πάρουμε μαζί μας, σε 1 επί 2 μες στο χώμα, από τον άνθρωπο;

ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΣΤΗΝ ΑΙΓΙΝΑ

Φόβος, άγνοια, ψεύδη και ψεύδη

Σχόλιο για την εχθρότητα με την οποία αντιμετωπίστηκαν οι ψυχικά πάσχοντες

Της Γιούλι Χατζηαλεξιάδη

Δανείζομαι τη λέξη "επικίνδυνο" από την αφίσα που κυκλοφόρησαν στην Αίγινα αυτοί στους οποίους είναι ανεπιθύμητος ο ξενώνας ψυχικά πασχόντων στο νησί.

Ο ξενώνα είναι ξενώνας, όχι ψυχιατρείο, ούτε τρελάδικο. Φιλοξενεί αυτούς τους συνανθρώπους μας που έχασαν το παιχνίδι της προσαρμογής στη ζωή, της υγείας πριν καλά-καλά το παίξουν. Είναι οι λιγότερο τυχεροί, είναι οι κοινωνικά αδύναμοι. Και είναι αυτοί οι οποίοι έχουν τη δυνατότητα να αποασυλοποιηθούν, να επανενταχτούν στην ευρύτερη κοινωνία, με τις ιδιαιτερότητές τους, στο εγγύς μέλλον, αν τους αφήσουμε. Είναι ακίνδυνοι, Και κοινωνικά αδύναμοι.

Αντίθετα είναι εξόχως επικίνδυνη η απροθυμία μας να δεχτούμε στον περίγυρό μας τον διαφορετικό, τον άνθρωπο με προβλήματα ή με ιδιαιτερότητες. Μας χαλάει την πρόσοψη της 'επιτυχημένης' μας ζωής, μας φέρνει αντιμέτωπους με την ψυχική μας φτώχεια (αν όχι αρρώστεια) να μην συμπονάμε κανέναν, και, επιπλέον, μας ρίχνει και την αξία των οικοπέδων και των οικιών μας.

Αυτό το τελευταίο φάνηκε πως είναι ο ισχυρότερος λόγος της αντίδρασης κατά του ξενώνα: "Χάνουν αξία τα σπίτια μας". Οργή και εκτροχιασμός. Επιστρατεύτηκαν άπειρα ψεύδη για να φοβηθεί ο κόσμος: "Είναι επιθετικοί, φωνάζουν και ουρλιάζουν, απειλούν τα παιδιά μας, ο ιδιοκτήτης του ξενώνα θέλει να βολέψει τον" –άλλης ειδικότητας ωστόσο– "γιατρό γιο του" και δεν γνωρίζω τι άλλο σκαρφίστηκαν αυτά τα επικίνδυνα και άρρωστα μυαλά για να καταφέρουν να διώξουν τους ακίνδυνους και κοινωνικά αδύναμους.

Είναι ανημέρωτοι, φέρουν και προπαγανδίζουν τη νοοτροπία που καταργεί κάθε κοινωνική αλληλεγγύη. Είναι η νοοτροπία "εμείς για τον εαυτό μας και μόνον". Οι κακότυχοι που βρίσκονται σε θέση ένδειας οφείλουν να εξαφανιστούν. Πώς όμως να εξαφανιστούν; Αν φύγουν από δίπλα μας εξαφανίζονται; Και πώς έφτασαν σ' αυτήν την θέση; Μέσα από ποιες ατυχίες προσωπικές και αδικίες κοινωνικές; Δεν οφείλει η πολιτεία να τους βοηθήσει όπως και τους άλλους αρρώστους; Για κάθε μικρό ή μεγάλο πρόβλημα υγείας στην Αίγινα ο κόσμος προσέρχεται στο Κέντρο Υγείας. Είναι μια αυτονόητη κοινωνική παροχή. Είναι δικαίωμα. Γιατί να υπάρχει μόνο για αυτούς τους "κανονικούς" η φροντίδα της πολιτείας κι όχι για τους άλλους; Το παράδειγμα δίνουμε στα παιδιά μας όταν προπαγανδίζουμε τη ζωώδη αδιαφορία, την αναλγησία, την ιδιωτική καλοπέραση, την εχθρότητα και τη μισαλλοδοξία; Τι κοινωνία φτιάχνουμε για αυτά τα παιδιά; Είναι υγιής ή άρρωστη; Και πόσο χάνει αξία το σπίτι μας από αυτήν την ακοινώνητη και αντικοινωνική στάση;

Τέλος θεωρών επικίνδυνη στάση αυτήν, μέρους του ντόπιου πληθυσμού, που, φοβούμενο -και μη γνωρίζοντας ακριβώς περί τίνος πρόκειται- μη ρωτώντας ωστόσο και διαδίδοντας τα ψεύδη, ταυτίζεται με τους ιδιοκτήτες "ακινήτων απειλούμενης αξίας".

Οι χρηματοιοκονομικές αξίες συγκινούν, χωρίς αμφιβολία, συλλογικά το νησί. Οι κοινωνικές αξίες συγκινούν κανέναν στην Αίγινα; και ποιον;

3 χρόνια

από το ναυάγιο του "ΣΑΜΙΝΑ"

ΕΓΚΛΗΜΑ ΧΩΡΙΣ ΤΙΜΩΡΙΑ

Σε μια εποχή διεθνών ανακατατάξεων της οικονομικής και πολιτικής ισχύος, στη ναυσιπλοΐα, προς όφελος του εφοπληστικού κεφαλαίου, το Ά Ανακριτικό Συμβούλιο Ναυτικών Ατυχημάτων (στο εξής ΑΣΝΑ) στις 17 Ιουλίου 2003 έβαλε τον επίλογο από πλευράς Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας, για "το ναυτικό ατύχημα του Ε/Γ-Ο/Γ "ΕΞΠΡΕΣ ΣΑΜΙΝΑ" Ν. ΠΕΙΡΑΙΩΣ 8193, μετά την παραπομπή σε αυτό του σχετικού φακέλου της δικογραφίας με το υπ' αριθμ. 3200.94/1/2000/02/10/2000 έγγραφο ΥΕΝ/ΔΑΝ/1ον". Στο πρακτικό του Συμβουλίου, και με αριθμό 67/2003 το Ά Α.Σ.Ν.Α., "αποφαίνεται κατά πλειοψηφία ότι η πρόσκρουση-εισροή υδάτων στο Ε/Γ-Ο/Γ "ΕΞΠΡΕΣ ΣΑΜΙΝΑ" Ν.Π. 8193 και η εξ αυτής βύθιση του με αποτέλεσμα τον θάνατο 80 ανθρώπων, την 26-9-2000, 0,5 ν. μ. από τις ακτές της νήσου Πάρου αποτελεί ναυτικό ατύχημα κατά την έννοια του άρθρου 1 του Ν.Δ.712/70 "περί διοικητικού ελέγχου του ναυτικού ατυχήματος" και οφείλεται:

1. σε βαρεία αμέλεια του Υποπλοίαρχου Ψυχογιού Αναστασίου....
2. σε αμέλεια του Πλοίαρχου Γιαννακή Βασιλείου...
3. σε αμέλεια του Υπάρχου Τριανταφύλλου Γεωργίου...
4. σε αμέλεια του Ά Μηχανικού Σκιαδαρέση Γερασίμου...

Έτσι, και εναποθέτοντας την ευθύνη ουσιαστικά σε τέσσερις ανθρώπους για το πιο πολύνεκρο ναυάγιο στη σύγχρονη ελληνική ιστορία απαλλάσσει την εταιρία κρίνοντας βέβαια το πλοίο "αξιόπλοο", γεγονός που αμφισβητήθηκε τόσο από τους ίδιους τους επιβάτες μετά το ναυάγιο όσο και από τον ΑΒ Μηχανικό Αναστάσιο Σορόκα-Πλάκα, ο οποίος παραιτούμενος κατήγγειλε πριν το ναυάγιο (21 και 25 Σεπτεμβρίου) "για την κατάσταση των μηχανικών ηλεκτρολογικών εγκαταστάσεων, των συστημάτων καθέλκυσης των λέμβων και για την έλλειψη ετοιμότητας του προσωπικού"[1]. Ο ίδιος ΑΒ Μηχανικός του πλοίου απουσίαζε συνειδητά στις 19 Σεπτεμβρίου με αποτέλεσμα να παραπεμφθεί στο Πρωτοβάθμιο Πειθαρχικό Συμβούλιο Εμπορικού ναυτικού από τον πλοίαρχο του "ΣΑΜΙΝΑ" τρεις ώρες μετά τις καταγγελίες του για το αναξιόπλοο του πλοίου στις 21 Σεπτέμβρη στο οποίο και κρίθηκε ομόφωνα αθώος. Ενώπιον του Πειθαρχικού Συμβουλίου είπε ότι το ΣΑΜΙΝΑ "ήταν ανασφαλές, απόλυτα αναξιόπλοο, δεν λειτουργούσε το νταλαβάλ, τα χειριστήρια μπλοκάριζαν μεταξύ μηχανής και γέφυρας". Επίσης σημείωσε με έμφαση ότι "ίσως κάτι τέτοιο να συνέβη και κατά την πρόσκρουση του πλοίου στις "Πόρτες" με αποτέλεσμα να ακινητοποιηθεί η δεξιά μηχανή και με τη δύναμη που είχε,

1. Από το πρακτικό μειοψηφίας του Ά Α.Σ.Ν.Α. 67/2003

2. Εφημερίδα ΚΟΝΤΡΑ Σάββατο 11 Νοεμβρίου 2000, Αρ. Φύλλου 180.

ωθούμενη από την αριστερή, να πέσει πάνω στις βραχονησίδες"[2]. Το ίδιο το χρονικό που παρατίθεται με κάθε λεπτομέρεια στο πρακτικό 67/2003 του Ά Α.Σ.Ν.Α. επιβεβαιώνει τις καταγγελίες του Α. Σορόκα: ότι πράγματι το πλοίο είχε σοβαρά προβλήματα στις μηχανολογικές και ηλεκτρολογικές του εγκαταστάσεις με αποτέλεσμα να μην λειτουργεί σωστά το τιμόνι. Στη συγκλονιστική κατάθεση του ο πηδαλιούχος ναύτης Κάσδαγλης Παναγιώτης ενώπιον του Α.Σ.Ν.Α./20-03-2001 ανέφερε ότι "δεν άκουγε το βαπόρι"[3]. Το ΣΑΜΙΝΑ με ένα ιστορικό πρόσκρουσης στην ίδια βραχονησίδα[4] αγοράστηκε στα 1999 από τη νεοσυσταθείσα εταιρία ΜΙΝΟΑΝ ΦΛΑΪΝΓΚ ΝΤΟΛΦΙΝΣ "με εξαρμοσμένο το δεξιό ελικοφόρο σύστημα, το οποίο είχε αφαιρεθεί για άγνωστο λόγο τον Οκτώβρη του 1999, γεγονός που είχε αναφέρει στην κατάθεσή του κι ο αρχιμηχανικός της εταιρίας κ. Κοκκίνης: "...Η εξάρμοση της προπέλας είχε γίνει επί Αγαπητού, εγώ το βρήκα ταπωμένο..." Δεν αναφέρει ακόμα ότι κατά τον δεξαμενισμό του πλοίου έγινε εξάρμοση και του αριστερού ελικοφόρου συστήματος για επισκευή. Παρά το γεγονός ότι οι επισκευές αυτού του είδους, απαιτούν επιθεώρηση και πιστοποίηση από τον επιβλέποντα νηογνώμονα και τον ΚΕΕΠ (Κλάδος Ελέγχου Εμπορικών Πλοίων), οι υπέυθυνοι της πλοιοκτήτριας εταιρίας δεν δήλωσαν ούτε μια εξάρμοση, ούτε την επισκευή και για το βασικό αυτό γεγονός καμιά αναφορά δεν γίνεται στην Εισήγηση του σχετικού πορίσματος για το ναυάγιο του Ε/Γ-Ο/Γ "ΕΞΠΡΕΣ ΣΑΜΙΝΑ". Το γεγονός ίσως να

Αρκεί να θυμηθούμε ότι στα τηλεοπτικά κανάλια, άνθρωποι της εταιρίας αλλά και ο ίδιος ο αρχηγός του Λιμενικού Σώματος αποκαλούσαν τον μηχανικό Α. Σορόκα "προβληματικό" και "ότι είχε προβλήματα με τη δουλειά του διότι δεν ήταν εντάξει στις υποχρεώσεις του". Παρ' όλα αυτά το τιμόνι του πλοίου "δεν άκουγε" (σύμφωνα με στοιχεία που έχουν δει το φως της δημοσιότητας για το αρχείο του εφέτη-ανακριτή Ν. Καραδημητρίου που ανέλαβε την υπόθεση) όταν απεγνωσμένα ο υποπλοίαρχος προσπαθούσε να στρίψει προκειμένου να αποφύγει την πρόσκρουση στις "Πόρτες". Ο ίδιος μηχανικός κατήγγειλε ότι το 80% αυτών που βουτάνε στο κουφάρι του βυθισμένου βαποριού είναι άνθρωποι του υποκόσμου (εφημερίδα ΚΟΝΤΡΑ, Σάββατο 9 Δεκεμβρίου 2000).

Δηλώσεις ναυτικών πρώην μελών πληρώματος του ΣΑΜΙΝΑ στο τηλεοπτικό κανάλι ΑΛΦΑ:

– Ήμουν πέντε χρόνια στο καράβι και γνώριζα τα πάντα. Ήμουν ο λαδάς που κυκλοφορούσε μέσα στις μηχανές. Το καράβι έπρεπε να είναι όχι μόνο παροπλισμένο, έπρεπε να πάει για παλιοσίδερα. Φ. Παπαντωνόπουλος πρώην λιπαντής του ΣΑΜΙΝΑ.

– Όσο εργαζόμουν σ' αυτό το πλοίο είχα εντοπίσει κάποιες σοβαρές βλάβες. Όταν ανέφερα το γεγονός, η απάντηση που πήρα ήταν: Αν θες να φας ψωμί από το πλοίο μείνε μακριά από αυτήν την ιστορία. Κύριος Γιάννης, πρώην προϊστάμενος ηλεκτρολόγος του ΣΑΜΙΝΑ.

3. " Περί ώρα 22:05 ο αξιωματικός Φυλακής Γέφυρας Ψυχογιός Αναστάσιος έδωσε εντολή στο Ναύτη Κάσδαγλη Παναγιώτη, να αναλάβει χρέη πηδαλιούχου θέτοντας το πηδάλιο στο χειροκίνητο... Ο Δόκιμος Πατήλας Γεώργιος έχοντας εκτελέσει την εντολή του Αξιωματικού Φυλακής Γέφυρας για τηλεφωνική ειδοποίηση του Πλοιάρχου και Υπάρχο, περί αφίξεως πλοίου στην Πάρο, πλησίασε στα πρωραία παράθυρα της Γέφυρας όπου βρισκόταν ο αξιωματικός Φυλακής. Ο Αξιωματικός Φυλακής Γέφυρας, Ψυχογιός Αναστάσιος, ρώτησε τον Δόκιμο πλοίαρχο εάν βλέπει τις Πόρτες. Ειδικότερα δε αν βλέπει το φανό των βραχονησίδων και πόσες αναλαμπές κάνει". (Στο μικρό διάστημα αυτό δόκιμος και αξιωματικός γέφυρας συμφωνούν για τη θέση των βραχονησίδων και τη σωστή θέση του πλοίου επιβεβαιώνοντας και στο χάρτη μαζί με τις δυο αναλαμπές, σύμφωνα πάντα με το χρονικό που δημοσιεύεται στο πρακτικό. Κατόπιν ο δόκιμος επιβεβαιώνει τη θέση "Πόρτες" στο ραντάρ με τη φράση "ναι τις βλέπω, βλέπω στόχο δεξιά". Η πορεία του πλοίου τη συγκεκριμένη στιγμή είναι σύμφωνα με την κατάθεση του πηδαλιούχου 135 μοίρες "και ο Αξιωματικός Φυλακής Γέφυρας του δίνει εντολή για 133 και στη συνέχεια 131 μοίρες και σιγά σιγά μέχρι τις 121 μοίρες κίνηση που πραγματοποιήθηκε σταδιακά εντός πέντε λεπτών της ώρας περίπου". Μετά από 2-3 λεπτά ο δόκιμος ειδοποιεί τον Αξιωματικό Φυλακής Γέφυρας ότι βλέπει στόχο στο ραντάρ μπροστά). "Με την πάροδο ενός έως δυο λεπτών, ο αξιωματικός Φυλακής Γέφυρας Ψυχογιός Αναστάσιος, έδωσε εντολή στον Πηδαλιούχο ναύτη Κάσδαγλη Παναγιώτη να στρέψει το πηδάλιο κατά τρεις μοίρες αριστερά, σε απάντηση του Πηδαλιούχου ότι "δεν ακούει το βαπόρι", ο Αξιωματικός Φυλακής Γέφυρας του είπε πέντε μοίρες αριστερά, κοιτώντας τον γωνιοδείκτη του πηδαλίου έδωσε εντολή για δέκα μοίρες αριστερά. Τη στιγμή εκείνη ο Ναύτης αναφέρει ότι το πλοίο έστρεψε ελάχιστα προς τα αριστερά, η δε πορεία ήταν 117 μοίρες, η Δε απόσταση της πλώρης από τις βραχονησίδες πόρτες ήταν όχι πάνω από 50 μέτρα...

Περί ώρα 22: 12 ο Αξιωματικός Φυλακής Γέφυρας, σπρώχνοντας τον Πηδαλιούχο από τη θέση πηδαλιουχίας πήρε το πηδάλιο στα χέρια του, το έστρεψε όλο αριστερά φωνάζοντας "κρατηθείτε". Σε ελάχιστα δευτερόλεπτα μετά την παραπάνω ενέργεια επήλθε η πρόσκρουση του πλοίου στη βραχονησίδα Πόρτες..."

4. Όπως πληροφορεί και έγγραφο των Χ. Χαλτσοτάκη και Ι. Βαρτζάκη μελών του Ά Α.Σ.Ν.Α. με ημερομηνία Πειραιάς 8 Μάη 2003 προς το Α.Σ.Ν.Α. με το οποίο καταθέτουν στο Συμβούλιο τη θέση τους το ίδιο το πλοίο με την ονομασία "ΓΚΟΛΝΤΕΝ ΒΕΡΓΙΝΑ", συμφερόντων τότε, αδελφών Αγαπητού (Corfu Island Matitime Company) είχε προσκρούσει ξανά στις "Πόρτες" στις 3-8-1989.

5. Στο ίδιο έγγραφο των Χαλτσοτάκη-Βαρτζάκη προς το Α.Σ.Ν.Α., 8 Μάη 2003.

μην είχε τη σπουδαιότητα που απέκτησε από τη στιγμή που οι δύτες πραγματογνώμονες βρήκαν ότι από τη δεξιά έλικα είχε αποκολληθεί ένα φτερό, που στην μεν εισήγηση ούτε σαν "εύρημα" δεν αναφέρεται, αλλά και κανένας δεν ασχολήθηκε για τους λόγους, τον πιθανό χρόνο, τη φύση της αποκόλλησης και την πιθανότητα σχέσης ανάμεσα στην αποκόλληση του φτερού της δεξιάς έλικας και την πρόσκρουση του πλοίου στις βραχονησίδες. Ακόμα και σύμφωνα με τα στοιχεία της δικογραφίας από έγγραφες αναφορές σε έντυπο του ΣΑΔ προκύπτουν εργασίες εκτεταμένων επεμβάσεων στα ηλεκτρομηχανολογικά συστήματα του πλοίου που έγιναν από συνεργείο χωρίς να υπάρχουν τα αντίστοιχα δελτία παράδοσής των σε καλή κατάσταση και λειτουργία για το σύνολο του έργου. Επειδή και οι εργασίες επισκευής και συντήρησης που εκτελούνται σε ένα πλοίο αποτελούν αναπόσπαστο στοιχείο της αξιοπλοϊας του, επιβαλλόταν ο πλήρης έλεγχος των πάσης φύσεως εργασιών που έγιναν στο πλοίο από τη μετάβασή του μέχρι την ημέρα του ναυαγίου"[5].

Η κατάσταση του πλοίου δεν ήταν τέτοια που να δικαιολογεί το αξιόπλοο του. Ο διεθνής κανονισμός EUROSOLAS 94 που εγκρίθηκε ύστερα από το φριχτό ναυάγιο του φεριμπότ "Εσθονία" στη Βαλτική, με 852 νεκρούς προέβλεπε ότι τα επιβατηγά πλοία θα πρέπει να μπορούν να επιπλέουν ακόμα κι αν έχουν πλημμυρίσει δυο διαμερίσματά τους κι αν έχουν πάρει κλίση μετά από ρήγμα στο κύτος, έτσι ώστε να υπάρχει χρόνος να λειτουργήσει αποτελεσματικά η επιχείρηση ασφαλούς διάσωσης των επιβατών. Όμως δια του τότε υπουργού Σ. Σουμάκη και του Κ. Σημίτη είχε ζητηθεί εξαίρεση από τον κανονισμό για τα παλιά πλοία κι έτσι και νομότυπα πλέον το ΣΑΜΙΝΑ δεν έκανε παρά μια γενναία(sic) επισκευή ξενοδοχειακού τύπου αφού και σύμφωνα με τα στοιχεία της ολοσέλιδης ανακοίνωσης της εταιρίας MFD[6], τα 745 εκατομμύρια που δαπάνησαν από το 1,45 δις πήγαν σε εργασίες που αφορούσαν τους κοινόχρηστους χώρους, τα κλιματιστικά, τις μονώσεις, δηλαδή το 51%! "Από την ίδια περιγραφή που κάνουν το μόνο που αφορά την EUROSOLAS 94 είναι το εξής: "ΓΕΝΙΚΗ ΣΗΜΑΝΣΗ ΤΟΥ ΠΛΟΙΟΥ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ EUROSOLAS 94: Κόστος 5 εκατομμύρια"[7] Η Ελλάδα χώρα μέλος του IMO (International Maritime Organisation) υπέγραψε τη "συμφωνία της Στοκχόλμης" για την μετασκευή των πλοίων ναυπήγησης πριν το 1990 με χρονοδιάγραμμα εκτέλεσης από 1 Οκτώβρη 2000 έως και 1 Οκτώβρη 2010[8]. Το ναυάγιο προέκυψε στο πλοίο ΣΑΜΙΝΑ στις 26-09-2000 το οποίο είχε ημερομηνία κατασκευής 01-01-1966[9].

...ΚΑΙ Η ΕΝΟΧΛΗΤΙΚΗ ΜΕΙΟΨΗΦΙΑ[10]

Ο Γ. Βαρτζάκης μέλος του Δ.Σ. της ΠΕΜΕΝ (μηχανικοί) και μέλος του Ά Α.Σ.Ν.Α. μειοψήφισε στο Συμβούλιο της 17ης Ιουλίου 2003 και αφού καταλογίζει ευθύνες και σε φυσικά πρόσωπα και ρόλους του πληρώματος καθώς και στην Πολεμική Αεροπορία για "αδυναμία κινητοποίησης των ελικοπτέρων παντός καιρού" κι αφού επανειλημμένα στέκεται στις αναφορές και καταγγελίες του ΑΒ μηχανικού Α. Σορόκα-Πλάκα για το μηχανικό-ηλεκτρολογικό σύστημα του πλοίου και για την ετοιμότητα του πληρώματος καταλήγει στους υπεύθυνους της εταιρίας ΜΙΝΟΑΝ: "Οι νόμιμοι εκπρόσωποι της πλοιοκτήτριας εταιρίας Κων/νος Κληρονόμος και Νικόλαος Βικάτος, οι οποίοι αν και γνώριζαν ότι βασικά στοιχεία του εξοπλισμού του πλοίου ήταν μειωμένης ετοιμότητας, οι δε υπεύθυνοι αξιωματικοί του πλοίου δεν τηρούσαν βασικές υποχρεώσεις τους

6. Κυριακάτικες εφημερίδες 01-10-2000.

7. Εφημερίδα ΚΟΝΤΡΑ, Σάββατο 7 Οκτώβρη 2000, αρ. Φύλλου 175.

8. Η απόφαση του EUROSOLAS 94 και η οποία υπογράφηκε κάτω από την κατακραυγή για το ναυάγιο του "Εσθονία", είχε προταθεί από το 1990 και είχε συμπεριληφθεί στον κανονισμό EUROSOLAS 90. Η αντίδραση όμως των εφοπλιστών διεθνώς προκειμένου να μην υποχρεωθούν σε δαπάνες μετασκευής των πλοίων ήταν τέτοια που έκαναν να μην τηρηθούν οι εισηγήσεις των υπεύθυνων ναυπηγών. Έτσι εξαιρέθηκε και το πλοίο "Εσθονία" παίρνοντας στον υγρό του τάφο 852 ανθρώπους. Δεν έχει άδικο το σχόλιο της εφημερίδας ΚΟΝΤΡΑ που λέει πως το ΣΑΜΙΝΑ για την Ελλάδα ήταν ότι και το ΕΣΘΟΝΙΑ για τη Βαλτική. "Έστειλαν κόσμο στο βυθό, μόνο και μόνο επειδή αυτό απαιτούσαν οι εφοπλιστές και τα κέρδη τους" ΚΟΝΤΡΑ 7 Οκτώβρη 2000.

9. Πρακτικό Ά Α.Σ.Ν.Α. 67/2003.

10. Ύστερα από απειλές της προέδρου του Ά Α.Σ.Ν.Α Αλίκης Αντωνακούδη και του εισηγητή Ν. Θεωδορόπουλου προς τον Γ. Βαρτζάκη ότι αν καταθέσει το υπόμνημα (8 Μάη 2003 προς το Α.Σ.Ν.Α.) θα υποβάλλουν μηνύσεις σε βάρος του η ΠΕΜΕΝ κατέθεσε στον εισαγγελέα του Αρείου Πάγου κι από κει στον Εισαγγελέα του Εφετών Πειραιά Ε. Φλωράτο έγγραφο για τις απειλές και τις τρομοκρατικές μεθοδεύσεις προκειμένου να μην ακουστούν οι ευθύνες της πλοιοκτήτριας εταιρίας. Εφημερίδα ΝΑΥΤΕΡΓΑΤΙΚΗ, Μάης 2003, Αριθμ. Φύλλου 464.

11. Από τις εφημερίδες ΚΟΝΤΡΑ, α. φ. 185, 16 Δεκέμβρη 2000 και ΝΑΥΤΕΡΓΑΤΙΚΗ Α. Φ. 465, Ιούνιος 2003.

12. Από την εφημερίδα ΝΑΥΤΕΡΓΑΤΙΚΗ α. φ. 465, Ιούνιος 2003.

για την ασφαλή διακίνησή του και ότι συνέπεια της επικρατούσης στο πλοίο καταστάσεως ήταν το ενδεχόμενο σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης να προκύψει κίνδυνος και για τη ζωή των επιβατών, αυτοί, ενδιαφερόμενοι μόνο για το κέρδος που τους επέφερε η εκμετάλλευση του πλοίου, το οποίο μετά ένα έτος θα αποσύρονταν από την Ελληνική Ακτοπλοΐα, αδιαφόρησαν, αποδεχόμενοι το ενδεχόμενο διακινδύνευσης των επιβατών. Ειδικότερα οι ανωτέρω, οι οποίοι όφειλαν να προβαίνουν στον έλεγχο της αξιοπλοΐας του πλοίου (43 παρ. 1 του Ν.Δ. 187/1973, 17 παρ. Ν. 4473/1965), ενώ εγνώριζαν από σχετικές παρατηρήσεις (ΕΕΠ/ΕΝΕΣΠΕ) για τις ελλείψεις στα ατομικά σωσίβια και από τις καταγγελίες του Αναστασίου Σορόκα-Πλάκα για την κατάσταση των μηχανικών-ηλεκτρολογικών εγκαταστάσεων, των συστημάτων καθέλκυσης των λέμβων και για την έλλειψη ετοιμότητας του πληρώματος, δεν μερίμνησαν για την άμεση απομάκρυνση των ακατάλληλων σωσιβίων, την αποκατάσταση του εξοπλισμού σήμανσης και λειτουργίας των σωστικών μέσων (όχι μόνο με την αγορά αλλά και την τοποθέτηση των ελλειπόντων ή ακατάλληλων στοιχείων) και των βλαβών των ως άνω εγκαταστάσεων, ούτε και για την εφαρμογή προγραμμάτων εκπαίδευσης του προσωπικού. Επίσης δεν μερίμνησαν για την ενημέρωση των επιβατών για θέματα ασφαλείας με προβολή σχετικής ταινίας ή με την επίδειξη της χρήσης των σωσιβίων και την αναφορά των χώρων συγκέντρωσης, ούτε εφοδίασαν το πλοίο και τα γραφεία της εταιρίας με ηλεκτρονικό σύστημα καταγραφής των ατόμων που ταξιδεύουν με το πλοίο (Π.Δ. 23/8-2-1999, Ν.Δ. 187/1973) με αποτέλεσμα μετά το συμβάν να είναι άγνωστος ο αριθμός των επιβαινόντων και έτσι να παραμείνουν αρκετοί ναυαγοί αβοήθητοι στη θάλασσα για πολλές ώρες. Ωσαύτως δεν μερίμνησαν για την εφαρμογή των διατάξεων που απαγορεύουν τη χρήση θαλάμων ενδιαίτησης κάτω από το κατάστρωμα οχημάτων και τη διατήρηση υδατοστεγών θυρών κλειστών κατά τον πλου. Σημειώνεται ότι οι ανωτέρω προφανώς γνώριζαν από τους υπαλλήλους τους, που παρέστησαν κατά τη γενομένη επιθεώρηση του πλοίου από τους Βασίλειο Θεολόγο και Παναγιώτη Τζόρβα της Επιθεώρησης Εμπορικών Πλοίων του ΥΕΝ, ότι ο κατ' αυτήν έλεγχος των σωσιβίων δεν ήταν ουσιαστικός όπως εκ των πραγμάτων απεδείχθη και ότι οι ανωτέρω ψευδώς βεβαίωσαν στην από 12-8-2000 έκθεσή τους, ο μεν πρώτος ότι αποκαταστάθηκε η Νο 10 ΕΝΕΣΠΕ παρατήρηση που αφορούσε τον εφοδιασμό των σωσιβίων με φώτα, ο δε δεύτερος ότι αυτά (σωσίβια) ήταν εφοδιασμένα με σφυρίχτρα και κατάλληλα για χρήση, με αποτέλεσμα να επιτραπεί ο απόπλους πλοίου αναξιόπλοου".

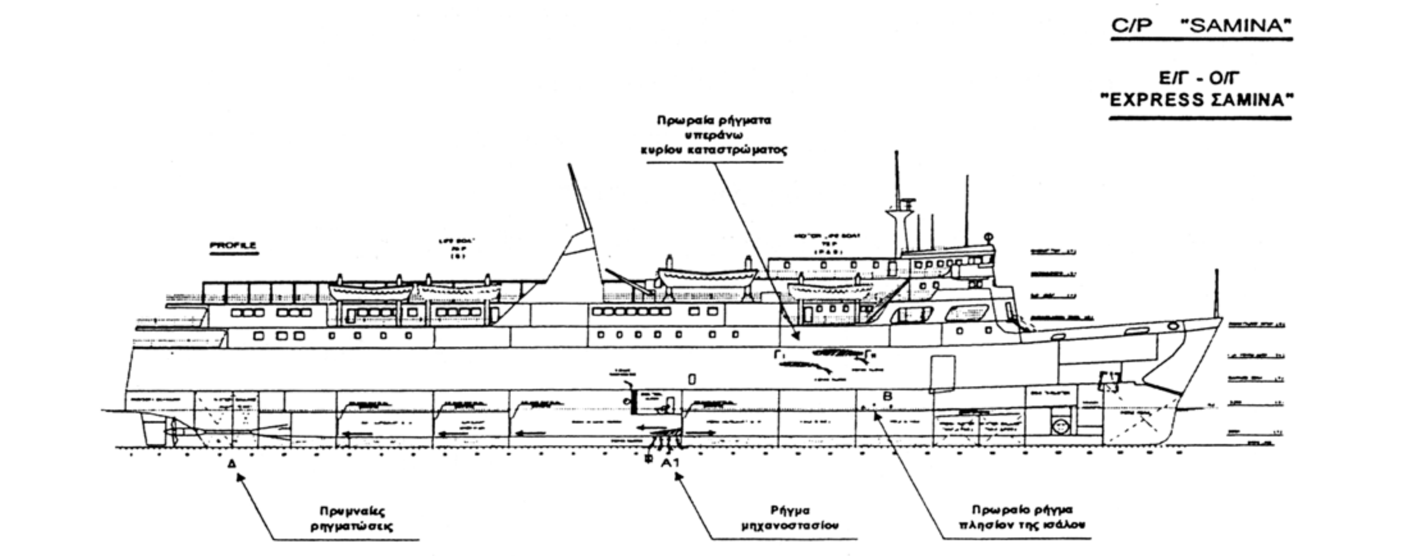

ΠΑΡΕΝΘΕΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΝΗΟΓΝΩΜΟΝΑ ΚΑΙ ΤΙΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΕΙΣ ΠΛΟΙΩΝ ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΕΕΠ

Ο Ελληνικός Νηογνώμονας και ο Κλάδος Ελέγχου Εμπορικών Πλοίων είναι στην ουσία τα δυο θεσμικά όργανα τα οποία εκδίδουν δελτία κλάσης των πλοίων και καταλληλότητας για τον πλου. Ο Νηογνώμονας είναι μια Ανώνυμη Εταιρία με βασικούς μετόχους τους εφοπλιστές και ασχολείται με όλα τα πλοία τα οποία είναι εγγεγραμμένα σ' αυτόν (ποντοπόρα και επιβατηγά) ενώ ο ΚΕΕΠ θεσμός ελεγχόμενος από το υπουργείο Ε.Ν. ασκεί έλεγχο μόνο στα ακτοπλοϊκά πλοία. Ο Ελληνικός Νηογνώμονας θεωρείται στην πιάτσα από τους πλέον "ελαστικούς" εφόσον δίνει πιστοποιητικά καταλληλότητας πλεύσης με πολύ μεγάλη ευκολία. Η περίπτωση του πλοίου ΑΪΡΟΝ ΑΝΤΩΝΗΣ είναι από τις πλέον κραυγαλέες. Το ΑΪΡΟΝ ΑΝΤΩΝΗΣ βυθίστηκε αύτανδρο στον Ατλαντικό ωκεανό με 24 ναυτεργάτες το Σεπτέμβρη του 94 όταν είχε δελτία καταλληλότητας από τον Ελληνικό Νηογνώμονα. Οι αδελφοί Ηλιόπουλοι κάτοχοι του πλοίου απέσυραν το πλοίο από τον Γαλλικό Νηογνώμονα οι οποίοι "έστελναν" το πλοίο για το διαλυτήριο (παλιοσίδερα) και το "έγραψαν" στον Ελληνικό. "Το σαπιοκάραβο κόπηκε στη μέση από ρήγμα σε σχετικά ήπιες συνθήκες καταμεσίς του Ατλαντικού". Στο Ά Τριμελές πλημμελειοδικείο Πειραιά ο Γιάννης Τσιμπόγλου στέλεχος της ΠΕΜΕΝ κατέθεσε έγγραφο με ημερομηνία 18 Μαΐου 1994 που υπογράφεται από το διευθυντή του Γαλλικού Νηογνώμονα Πενό που επιβεβαίωνε τα παραπάνω για την κακή κατάσταση του πλοίου[11].

Αν και η ύπαρξη δυο διαφορετικών μηχανισμών πιστοποίησης καταλληλότητας των πλοίων δίνει την αίσθηση της αξιοπιστίας και της εγγύησης για την ασφάλεια του επιβατικού κοινού και του πληρώματος, εν τούτοις υπάρχουν στοιχεία που αποκαλύπτουν ότι οι δυο μηχανισμοί λειτουργούν ως "συγκοινωνούντα δοχεία". Τόσο τα στοιχεία που επιβαρύνουν και τους δυο για την υπόθεση όλων των ναυαγίων όπως και αυτό του ΑΓΙΟΣ ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΟΝΑΣ που βυθίστηκε με 7μελές πλήρωμα στ' ανοιχτά της Σαρδηνίας στις 17 Γενάρη 1998[12] όσο και από το γεγονός ότι αλληλοτροφοδοτούνται σε επίπεδο στελέχωσης. Αξιωματικοί του ΥΕΝ μόλις συνταξιοδοτηθούν προσλαμβάνονται στον Ελληνικό Νηογνώμονα όπως -ενδεικτικά- με την περίπτωση του Νίκου Γιομελάκη "ο οποίος πριν από ένα μήνα ήταν Κλαδάρχης στον Κλάδο Επιθεώρησης Εμπορικών Πλοίων (ΚΕΕΠ), τώρα είναι διευθυντής στον Ελληνικό Νηογνώμονα! Κι όχι μόνο αυτό. Ο Γιομελάκης προσλήφθηκε στο Νηογνώμονα για να αντικαταστήσει το Σεραφείμ Μπουρλιάσκο ο οποίος επίσης πριν προσληφθεί στο Νηογνώμονα ήταν Κλαδάρχης στον ΚΕΕΠ.Για την ιστορία, να αναφέρουμε ότι ο Ν. Γιομελάκης ως Κλαδάρχης του ΚΕΕΠ ήταν αυτός που πρόσφερε επί της ουσίας πλήρη κάλυψη στον Ελληνικό Νηογνώμονα για το ναυάγιο του φορτηγού πλοίου ΑΪΡΟΝ ΑΝΤΩΝΗΣ...αν και ήταν αυτός ο αρμόδιος από την πλευρά του ΥΕΝ για τη συλλογή στοιχείων στη διάρκεια των ανακρίσεων είπε: "δεν έχω τα απαραίτητα στοιχεία για να αποφανθώ"[13]. Οι ίδιοι οι εφοπλιστές ελέγχουν και επιθεωρούν τον εαυτό τους!

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΙΚΑ

και σύμφωνα με τις θέσεις των σωματείων ΠΕΜΕΝ και ΣΤΕΦΕΝΣΩΝ σε συνέντευξη Τύπου στις 29 Ιουλίου 2003 στον Πειραιά μετά το πόρισμα του Ά Α.Σ.Ν.Α. 67/20003, 17-07-2003, στο πλοίο διαπιστώθηκαν τα εξής προβλήματα, που το καθιστούσαν αναξιόπλοο:

- Στις Κ/μηχανές και στο σύστημα πρόωσης
- Στο γεγονός της αποκόλλησης ενός φτερού της δεξιάς προπέλας που δεν αναφέρεται στο πόρισμα ούτε σαν εύρημα
- Στις 4 κύριες ηλεκτρομηχανές του πλοίου (σελ. 49 του πορίσματος Ά Α.Σ.Ν.Α. 67/2003)
- Στα αντιδιαντοιχιστικά πτερύγια (stabilizer fin)
- Στην ηλεκτρομηχανή ανάγκης
- Στις υδατοστεγείς πόρτες
- Στις σωσίβιες λέμβους, στις πνευστές σχεδίες και τα ατομικά σωσίβια
- Στα συστήματα σήμανσης κινδύνων και ανακοινώσεων
- Ο κώδικας ασφαλούς διαχείρισης του πλοίου δεν εφαρμοζόταν με ευθύνη της εταιρίας και την κάλυψη του ΚΕΕΠ του ΥΕΝ (σελ. 71 του πορίσματος Ά Α.Σ.Ν.Α. 67/2003)
- Η ισχύς του Πιστοποιητικού Ασφαλείας (Νο 333/20-07-00) που είχε εκδοθεί από τον ΚΕΕΠ του ΥΕΝ είχε λήξει στις 17-08-2000

13. Από την εφημερίδα ΝΑΥΤΕΡΓΑΤΙΚΗ α. φ. 465, Ιούνιος 2003.

14. Από την εφημερίδα ΝΑΥΤΕΡΓΑΤΙΚΗ, Ιούνιος 2003, Αριθ. Φ. 465

15. Από την εφημερίδα ΚΟΝΤΡΑ, 7 Οκτώβρη 2000

16. "ναυτεργάτες διαδήλωναν έξω από το "ΝΗΣΟΣ ΛΗΜΝΟΣ" για την

– Παραβίαση του πιστοποιητικού ασφαλείας ως προς τη διάθεση χώρων ενδιαίτησης του πληρώματος κάτω από το κατάστρωμα των οχημάτων

ΤΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

"Είναι όλα κομμένα και ραμμένα στα μέτρα τους" λέει μια λαϊκή ρήση και δεν έχει άδικο. Ο ίδιος ο αντιεισαγγελέας Εφετών Δημήτρης Πατατούκας κατέθεσε πρόταση προς το Συμβούλιο Εφετών Αιγαίου και ζητά να παραπεμφθούν στο Μεικτό Ορκωτό Κακουργιοδικείο ο πρόεδρος της πλοιοκτήτριας εταιρίας MFD Κ. Κληρονόμος και ο Ν. Βικάτος μέλος της Διοίκησης όπως και οι επιθεωρητές του Κλάδου Επιθεώρησης Εμπορικών Πλοίων Π. Τσαρβάς και Β. Θεολόγος, μαζί με 5 μέλη του πληρώματος. Το σκεπτικό που εκθέτει είναι το εξής: "Τα πλοία αυτά, ανάμεσα στα οποία βρισκόταν και το "ΕΞΠΡΕΣ ΣΑΜΙΝΑ" είχαν αγοραστεί σε εξευτελιστικές τιμές και ενώ η ζωή τους είχε τελειώσει, οι κατηγορούμενοι τα είχαν θέσει σε καθημερινούς πλόες... αποκλειστικό κίνητρό τους ήταν το άνομο κέρδος. Οι ανυπόστατοι αυτοί εφοπλιστές είχαν επιβάλλει και στους ναυτικούς, που υπηρετούσαν στα πλοία τους, μια κατάσταση αβεβαιότητας και ανασφάλειας... υπήρχε μονίμως και σταθερά η αυξημένη πιθανότητα του κινδύνου βύθισης των πλοίων και του θανάτου των επιβατών τους... Η κατάσταση του σκάφους ήταν κακή, ο μηχανολογικός εξοπλισμός δεν ήταν ο απαιτούμενος, δεν διέθετε σε επαρκή αριθμό σωστικά μέσα, από τα οποία ήταν κακής ποιότητας..."[14]. Η ως ένα βαθμό προσέγγιση της πραγματικότητας εισήγηση του αντιεισαγγελέα -όπως και η έφεση που άσκησε ο εισαγγελέας Κρουσταλλάκης κατά της απόφασης που απάλλασσε τους υπεύθυνους της πλοιοκτήτριας εταιρίας και έστελνε για πλημμέλημα μέλη του πληρώματος- δεν αναιρεί προειλημμένες αποφάσεις που έχουν παρθεί για την απαλλαγή της εταιρίας και βέβαια δεν μπορεί να ρίξει κανένα φως στα πραγματικά αίτια εν γένει των "ατυχημάτων" που συμβαίνουν σε εργοστάσια, σε πλοία, στους δρόμους, ή οπουδήποτε με αφορμή φυσικές αιτίες (πλημμύρες, θαλασσοταραχή, σεισμοί, αρρώστιες κλπ). Η τάση για μεγιστοποίηση της εξουσίας και του κέρδους ως ένα επακόλουθο της ύπαρξής τους μέσα στις κοινωνίες μας υπερβαίνουν τις αξίες όλων των επαναστάσεων και των κινημάτων που επαγγέλθηκαν τη ριζική ή όχι αλλαγή της κοινωνίας με όλα τα συμφραζόμενα για ανακατανομή του πλούτου και της εξουσίας. Γι αυτό ακόμα και αν τελικά παραπεμφθούν σε δίκη οι εκπρόσωποι της εταιρίας και του ΚΕΕΠ, ακόμα κι αν καταδικαστούν θα μείνει ανέπαφο το ίδιο το σύστημα εκμετάλλευσης τόσο στην ακτοπλοία όσο και σε κάθε μορφής οικονομική δραστηριότητα. Είναι άραγε τυχαίο που το ίδιο το χαρακίρι του Π. Σφηνιά εξάγνισε και απενοχοποίησε όλη την εγκληματική δραστηριότητα της πλοιοκτήτριας εταιρίας; Ακόμα κι αν καταδικαστούν τα συγκεκριμένα στελέχη του ΚΕΕΠ για τα πλαστά πιστοποιητικά καταλληλότητας που εκδίδουν, ένα αγαθό όπως η μετακίνηση και το ταξίδι θα σταματήσει να ελέγχεται από συμφέροντα λίγων και με σκοπό το κέρδος; Είναι τυχαίο άραγε ότι λίγες μόνο μέρες μετά το πλοίο ΙΑΛΥΣΟΣ της ΑΝΕΚ παραλίγο να φύγει με μια μηχανή χαλασμένη για τη Ρόδο αν δεν υπήρχε καταγγελία από το πλήρωμα (ανώνυμη) και έφοδος της Επιθεώρησης του ΥΕΝ κι αν δεν ήταν η ατμόσφαιρα φορτισμένη από το ναυάγιο του ΣΑΜΙΝΑ[15]; Είναι άραγε τυχαίο ότι το "ΕΞΠΡΕΣ ΑΡΤΕΜΙΣ" της ίδιας εταιρίας έπαθε μπλακ άουτ (ευτυχώς για τους 1080 επιβάτες) μέσα στο λιμάνι της Νάξου ένα 48ωρο μετά το ναυάγιο;

Το ζήτημα μέσω της παραπομπής στους θεσμούς της Δικαιοσύνης, αυτούς τους θεσμούς οι οποίοι στην επιβεβαιώνουν το σύστημα κυριαρχίας και εκμετάλλευσης που αποτελεί πηγή και αιτία όλων αυτών των "ατυχημάτων" μετατρέπει το όλο πρόβλημα από κοινωνικό-πολιτικό σε τεχνικό. Δεν αναδεικνύεται ο τρόπος κοινωνικής οργάνωσης και οι θεσμοί που τον χαρακτηρίζουν ως υπεύθυνοι για όλα αυτά τα εγκλήματα αλλά μόνο κάποια φυσικά πρόσωπα και η παραβίαση κάποιων τεχνικών ελέγχου από τη μεριά της εξουσίας. Το ίδιο το κοινωνικό σύστημα το οποίο στηρίζεται στη νομιμοποίηση της αδικίας μέσω της τιμωρίας κάποιων φυσικών προσώπων (ακόμα και της πλοιοκτήτριας εταιρίας εν τοιαύτη περιπτώσει-πράγμα αδύνατον στη δεδομένη συγκυρία) εξυγιαίνεται, συνεχίζοντας την εκμεταλλευτική του δραστηριότητα κατευνάζοντας την τυχούσα δυσαρέσκεια που προκαλούν κάποιες από τις συνέπειές του που έχουν άμεσο αντίκτυπο.

Προσεγγίζοντας το ζήτημα της δικαιοσύνης για το ναυάγιο του ΣΑΜΙΝΑ και εντοπίζοντας το πλήθος παρανομιών που έγιναν από τη μεριά της εταιρίας και του ΥΕΝ, τεκμηριώνει κανείς αβίαστα το συμπέρασμα πως οι κανονισμοί, οι νόμοι, τα διατάγματα τα οποία

εφαρμογή του νόμου που προέβλεπε σύνθεση 56 μέλη πλήρωμα για το συγκεκριμένο πλοίο και ταξίδευε με 33 μέλη πλήρωμα..." από την τοπική

στο ελάχιστο ρητορικά προστατεύουν την ανθρώπινη ζωή των επιβατών και του πληρώματος δεν είναι παρά χαρτοπόλεμος που μετατρέπεται σε χαρτοπολτό. Όχι διότι δεν θα παραμείνει η προστασία της ανθρώπινης ζωής ως προμετωπίδα ενός συστήματος κυριαρχίας που διαρκώς την καταπατά αλλά όσο δεν θα υπάρχουν εκείνες οι αντιστάσεις από την κοινωνία που θα επανατοποθετούν όχι απλά την τιμωρία κάποιων φυσικών υπευθύνων αλλά την ανακατανομή του πλούτου και της εξουσίας συνολικά οι ανθρώπινες ζωές των ανθρώπων του μόχθου θα γίνονται ένα άθυρμα, ένα αντικείμενο μέσω του οποίου θα επιτυγχάνεται η ισχυροποίηση της ηγεμονίας και του πλουτισμού.

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ ΣΤΗΝ ΑΚΤΟΠΛΟΪΑ

Τα τελευταία νέα στο ζήτημα της ακτοπλοΐας αφορούν -μαζί με το κεφαλαιώδες ζήτημα των αποφάσεων της Συνόδου Κορυφής της Ε.Ε. και για την απελευθέρωση της ακτοπλοΐας- τις αυξήσεις 4% στο ναύλο, τη γενναία χρηματοδότηση για την απόσυρση παλαιών πλοίων, τις ελλιπείς συνθέσεις των πληρωμάτων(16), τις εξαντλητικές υπερωρίες των υπό εκβιασμό (λόγω ανεργίας που μαστίζει τον κλάδο) ναυτών, τους πλημμελείς ελέγχους από την πλευρά των επίσημων οργάνων επιθεώρησης (ΚΕΕΠ, Νηογνώμονας)[17], τον "εκσυγχρονισμό" των πλοίων εν όψει άρσης του καποτάζ, τα ναυτικά ατυχήματα[18], τις καθυστερήσεις των πλοίων[19] και σαφώς τις μικρές κινητοποιήσεις που πραγματοποιήθηκαν στη Χίο και στη Μυτιλήνη ενάντια στη Ναυτιλιακή Εταιρία Λέσβου (Κεντέρης, Αίολος, Θεόφιλος, και άλλα "λαϊκής βάσης" πλοία) και οι οποίες λόγω του τοπικού τους χαρακτήρα δεν βρήκαν την πρέπουσα ανταπόκριση. Τα παραπάνω συνθέτουν ένα κλίμα αρνητικό τόσο για τις τοπικές κοινωνίες όπως είναι η Αίγινα, η Μυτιλήνη ή η Ζάκυνθος, όσο και συνολικά για την επικράτεια ή την οικουμένη που βαδίζουν στους ρυθμούς της οικονομίας της αγοράς και των αξιών της. "Αναπτύξου ή πέθανε" είναι ο βασικός νόμος της αγοράς πέρα από τις κατά τόπους και κατά καιρούς αποκλίσεις λόγω ταξικών, κοινωνικών ή ακόμα και εθνικών αντιπαραθέσεων που

εφημερίδα ΝΕΟ ΕΜΠΡΟΣ που εκδίδεται στη Μυτιλήνη, αρ. φύλλου 553, 23 Ιούλη 2003.

17. ΚΥΡΙΑΚΑΤΙΚΗ ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ 27 Ιουλίου 2003 με τίτλο "Επιθεωρήσεις πλοίων με το αζημίωτο".

18. Στις 29 Μάη το Καταμαράν JET 1 συμφερόντων αδελφών Ηλιόπουλου (περίπτωση πλοίου "Άιρον Αντώνης" -Σεπτέμβρης 94- που βυθίστηκε αύτανδρο με 24 ναυτεργάτες στον Ατλαντικό παίρνοντας πιστοποιητικό καταλληλότητας από τον Ελληνικό Νηογνώμονα, όταν τα έγγραφα του Γαλλικού Νηογνώμονα μιλούσαν για φθορές λαμαρινών έως και 50% και πήγαινε για διαλυτήριο πλοίων) παρά τις καιρικές συνθήκες πήρε άδεια απόπλου από Σαντορίνη για Κρήτη. Στα 25 μίλια έξω από τη Σαντορίνη άνοιξε το πρωραίο μέρος, μπήκαν νερά και το σκάφος έμεινε χωρίς μηχανές με φουρτούνα στα όρια της απαγόρευσης του απόπλου με 163 επιβάτες. Από τη ΝΑΥΤΕΡΓΑΤΙΚΗ, Ιούνιος 2003, αρ. φύλλου 465.

"Ποιος φταίει που το ΝΗΣΟΣ ΛΗΜΝΟΣ ταξίδεψε τελικά την Παρασκευή 11/7 από Λαύριο με πρόβλημα στις ηλεκτρολογικές του εγκαταστάσεις (τρεμόσβηναν τα φώτα κατά τη διάρκεια του ταξιδιού)...

Ποιος φταίει που το ΣΑΟΣ ΙΙ στις αρχές του Γενάρη ταξίδεψε από την καβάλα με 9 μποφόρ...(Αναγκάστηκε να γυρίσει πίσω στην Καβάλα...).

Ποιος φταίει που το ΣΑΟΣ ΙΙ έχει υποστεί βλάβες εν πλω..." Από την τοπική εφημερίδα ΝΕΟ ΕΜΠΡΟΣ στα Μυτιλήνη, αρ. Φύλλου 553, 23 Ιούλη 2003. Η απάντηση για το ΣΑΟΣ έρχεται από το δημοσίευμα στην ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, Σάββατο 16 Αυγούστου "Πολύωρηωρη ταλαιπωρία περίμενε τους 362 επιβάτες του επιβατηγού-οχηματαγωγού πλοίου ΣΑΟΣ, νηολογίου Πειραιά 10599, όταν ύστερα από τηλεφωνική καταγγελία για την ύπαρξη ρήγματος, ανεκαλύφθη μόλις το πλοίο "έδεσε" στο λιμάνι της καβάλας ότι υπήρχε μεταλλικό επίθεμα στον εξωτερικό πυθμένα του...". Μ' ένα απλό μπάλωμα κατάφεραν δηλαδή να "κλείσουν" το ρήγμα...

19. Οι μηχανικές βλάβες που επικαλούνται ακόμα και "υπερσύγχρονα" πλοία όπως το ΚΕΝΤΕΡΗΣ της ΝΕΛ συμβαίνουν και είναι λογικό να συμβούν εφόσον στα πλαίσια του ανταγωνισμού για το φιλέτο των γραμμών του Αιγαίου ή οπουδήποτε αλλού, οι πλοιοκτήτριες εταιρίες προσπαθούν να παρουσιάσουν στο επιβατικό κοινό και ιδιαίτερα το καλοκαίρι τα προσόντα της ταχύτητας των πλοίων τους. Έτσι εξαναγκάζουν το πλήρωμα το οποίο εργάζεται από 14-16 και σε περιπτώσεις ως και 18 ώρες, σύμφωνα με δηλώσεις συνδικαλιστών να δουλεύει τις μηχανές στο φουλ. Είτε από "ανθρώπινο" λάθος λόγω υπερκόπωσης είτε από το "ζόρισμα" των μηχανών παρατηρούνται αυτές οι δυσλειτουργίες. Οι 30 μέχρι σήμερα σοβαρές καταγεγραμμένες βλάβες στα πλοία της ακτοπλοΐας από την αρχή του 2003 συμβαίνουν και σύμφωνα με την ΠΕΜΕΝ διότι η Επιθεώρηση του ΥΕΝ δεν πραγματοποιεί τους προβλεπόμενους ελέγχους αλλά και τα ταχύπλοα "δεν είναι σε θέση να ταξιδεύουν στις αντίξοες καιρικές συνθήκες των ελληνικών θαλασσών". Μηχανές και "σκαριά" καταπονούνται προκειμένου να ανταπεξέλθουν στα διπλά δρομολόγια. Από την ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ Πέμπτη 21 Αυγούστου 2003.

κανονίζουν τα όριά του. Ένας αγώνας όχι για την επιβίωση αλλά για τη μεγιστοποίηση των κερδών την περίοδο αυτή ανά τω κόσμω διαπερνά κάθε οικονομική και κοινωνική δραστηριότητα έχοντας αντιμέτωπες μειοψηφίες όπως τουλάχιστον αυτό φαίνεται στις διεθνείς διαδηλώσεις.

Στην Ελλάδα εκτός από τα δυο ναυτεργατικά σωματεία (ΠΕΜΕΝ και ΣΤΕΦΕΝΣΩΝ) ο υπόλοιπος συνδικαλιστικός κόσμος μέσω της διοίκησης της ΠΝΟ συναλλάσσεται και συνεργάζεται με τους

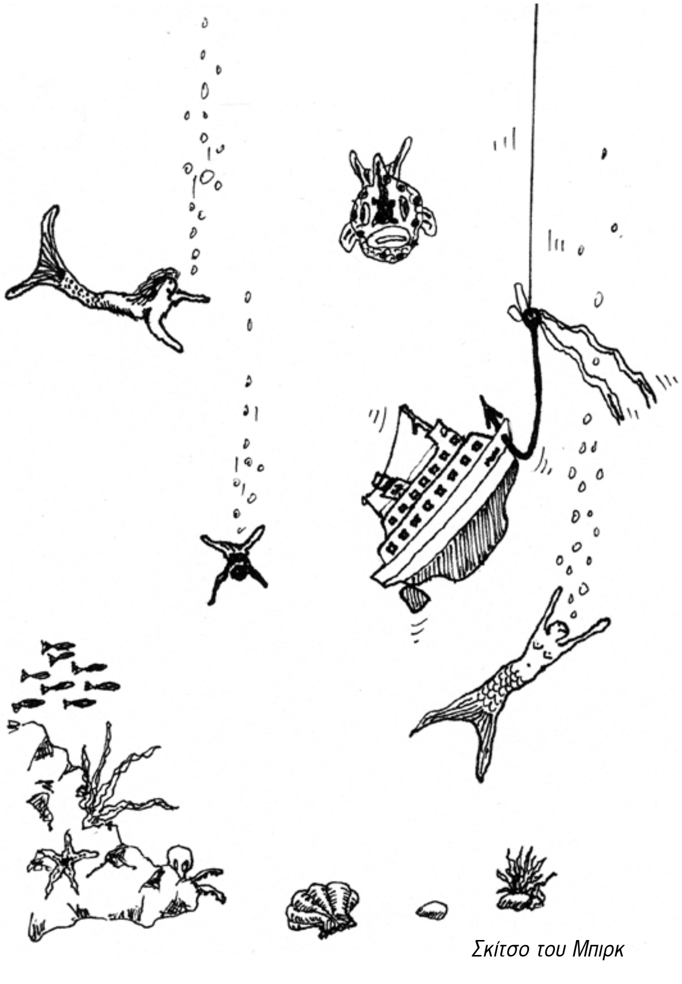

Σκίτσο του Μπιρκ

εφοπλιστές και τους κατά καιρούς υπουργούς Ε.Ν. Παράλληλα αναπτύσσονται και διαλύονται κοινωνικές αντιστάσεις στο καθεστώς της ακτοπλοΐας τοπικές όπως αυτή στην Αίγινα, στη Μυτιλήνη, στη Λήμνο, στην Κεφαλλονιά, στη Θάσο ή αλλού. Κινήσεις τοπικής σημασίας και συνήθως ελεγχόμενες από τοπικούς φορείς που θέτουν το τοπικό συμφέρον ανεξάρτητα από το ευρύτερο πολιτικό και κοινωνικό πλαίσιο με τρόπο που από τη μια να παρουσιάζονται ως διαμεσολαβητές κι από την άλλη να περιορίζουν το ζήτημα σε κάποιες διεκδικήσεις οι οποίες δεν λύνουν το πρόβλημα. Επιτυγχάνουν έτσι κι αλλιώς μ' ένα σμπάρο δυο τρυγόνια: Εμφανίζονται ως οι σωτήρες και σταματούν κάθε κινητοποίηση αναλαμβάνοντας ένα πολιτικό κόστος που διαρκώς μετατίθεται από πρόσωπο σε πρόσωπο χωρίς αυτό να φαίνεται να έχει ένα τέλος. Προκαλούν ανακατατάξεις στο επίπεδο της τοπικής εξουσίας χωρίς επί της ουσίας να μπορούν να επιτύχουν ούτε καν τους στόχους (μείωση ναύλων, δρομολόγια περισσότερα) που θέτουν εφόσον τους θέτουν διαχωρισμένα από τις υπόλοιπες τοπικές κοινωνίες που αντιμετωπίζουν τα ίδια προβλήματα. Με αιτήματα που αφορούν μόνο το επιβατικό κοινό, αποκόπτουν την ευρύτερη πραγματικότητα που αφορά τα ωράρια, τις ελλιπείς συνθέσεις των πλοίων, τον πλημμελή έλεγχο των πλοίων, τις εκμεταλλευτικές σχέσεις που διαρκώς αναπτύσσονται σε όλη την επικράτεια -κι όχι μόνο τοπικά- και συστηματικά αποκρύπτοντας τις κοινωνικές-οικονομικές και πολιτικές αιτίες που γεννούν τα μονοπώλια των γραμμών. Από την άλλη συνδυαστικά είτε προτείνοντας τη σύσταση εταιριών λαϊκής βάσης αποκρύπτοντας ότι και τα μονοπώλια κάπως έτσι ξεκίνησαν, προτείνοντας άλλες εταιρίες ως ανταγωνιστικές επιμελώς αποκρύβοντας ότι κι αυτές θα αφομοιωθούν ή θα γιγαντωθούν με τα ίδια αποτελέσματα, εγκλωβίζουν την υπάρχουσα πολιτική σε ένα αδιέξοδο. Με πυροτεχνηματικές κινητοποιήσεις συντεχνιακού χαρακτήρα αποδυναμώνουν τα όποια επιχειρήματα της κοινωνίας, στρέφοντας το κοινωνικό σώμα στην συναίνεση και στην υποταγή. Η διάνοιξη και ανάπτυξη του χώρου και χρόνου για το ζήτημα της ακτοπλοΐας ίσως αποτελεί και για την Αίγινα μια διαφαινόμενη δυνατότητα να μπορέσουμε εν τέλει να επιτύχουμε ένα κοινωνικό κανάλι πληροφόρησης και δράσης για την ολοένα και περισσότερο βελτίωση των συνθηκών ζωής. ■

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Ευρωπαϊκή Ενοποίηση και Εκπαίδευση

άρθρο του Χρήστου Ρέππα

Η Ευρωπαϊκή (καπιταλιστική) ενοποίηση είναι κυρίαρχο γεγονός στο χώρο της σημερινής Ευρώπης και βάζει καθοριστικά τη σφραγίδα της στις εξελίξεις στο ευρωπαϊκό κυρίως σκηνικό αλλά και στο παγκόσμιο. Σκοπός της Ευρωπαϊκής ενοποίησης δεν είναι άλλος από τη συγκρότηση ευρωπαϊκού ηγεμονικού μπλοκ το οποίο θα ανταγωνιστεί από θέση ισχύος τ' άλλα δυο ιμπεριαλιστικά μπλοκ (ΗΠΑ, Ιαπωνία). Η διαδικασία αυτή προωθείται με την "επέκταση της εμπορευματικής λογικής στο σύνολο των κοινωνικών σχέσεων και τη διαμόρφωση καινούριων περιοχών για εκμετάλλευση"[1]

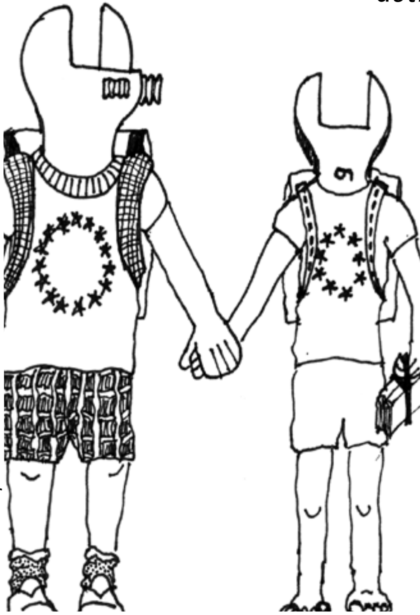

Σκίτσο του Μπιρκ

Η εκπαίδευση αναδεικνύεται σ' ένα ισχυρό εργαλείο τόσο της ίδιας της διαδικασίας ενοποίησης όσο και της επιλογής για εμπορευματοποίηση του συνόλου των κοινωνικών σχέσεων. Η πραγματοποίηση αυτών των στόχων, προϋποθέτει δομική αλλαγή των εκπαιδευτικών συστημάτων στην προοπτική της σύγκλισης, όπως διακηρύττουν πολιτικοί υποστηρικτές και τεχνοκράτες της ευρωπαϊκής ενοποίησης.

Από τα μέσα της δεκαετίας του '80, τόσο με την "Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη" όσο και με τη Σύνοδο της Κοπεγχάγης (24/5/88) εντείνονται οι προσπάθειες στο να διαμορφωθεί ολοκληρωμένη εκπαιδευτική πολιτική της Ένωσης με συγκεκριμένες αρχές και κατευθύνσεις.

Ως βασικά κλειδιά της Ευρωπαϊκής Εκπαιδευτικής Πολιτικής, πρέπει να ξεχωρίσουμε τις έννοιες "ευρωπαϊκή ταυτότητα" και "σύνδεση της εκπαίδευσης με την Ενιαία Αγορά".

Η υπογραφή της συνθήκης του Μάαστριχτ ανοίγει ένα καινούριο κεφάλαιο στην παρέμβαση της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο χώρο της εκπαίδευσης. Το ενδιαφέρον της Ένωσης επεκτείνεται τώρα στο σύνολο της εκπαίδευσης κι όχι απλά στο χώρο της κατάρτισης και της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης. Το περιεχόμενο της διδασκαλίας και η οργάνωση του εκπαιδευτικού συστήματος ανήκει στην αρμοδιότητα της εθνικής πολιτικής. Ως βασικοί στόχοι ορίζονται: η ανάπτυξη της "Ευρωπαϊκής διάστασης στην Εκπαίδευση" η εκμάθηση και η διάδοση ξένων γλωσσών των Κρατών-μελών, η ανάπτυξη της κινητικότητας μεταξύ των

---

1. L.A. Hernander: Η Ευρωπαϊκή Ένωση και η Εκπαίδευση (ίδιοι αλλά όχι ανακατεμένοι) περιοδικό ΑΝΤΙΤΕΤΡΑΔΙΑ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ, τεύχος 54, σελ 57

φοιτητών και εκπαιδευτικών της Ένωσης, η συνεργασία μεταξύ των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, η ανταλλαγή πληροφοριών και η ανάπτυξη της εξ αποστάσεων εκπαίδευσης.

Μηχανισμός διαμόρφωσης της εκπαιδευτικής πολιτικής στην Ε.Ε. είναι η αρχή της επικουρικότητας. Οι εξουσίες της Ένωσης ασκούνται "επικουρικά" προς αυτές του εθνικού κράτους και μόνο στο βαθμό που η δράση της Ε.Ε. θα είναι αποτελεσματικότερη σε σχέση με τη δράση των κρατών-μελών. Η εφαρμογή αυτής της αρχής στο χώρο της εκπαιδευτικής πολιτικής κατορθώνει να διατηρεί ισορροπίες ανάμεσα στο εθνικό κράτος και τα υπερεθνικά όργανα.

Τα άρθρα 126 και 127 της συνθήκης του Μάαστριχτ αναφέρονται στην εκπαίδευση. Το άρθρο 126 στη γενική εκπαίδευση και θεσπίζει στόχους που προαναφέραμε πιο πάνω και το άρθρο 127 στην Επαγγελματική. Πρώτο και βασικό στόχο της Επαγγελματικής εκπαίδευσης σύμφωνα με αυτό το άρθρο, είναι η συνεχής κατάρτιση για επανένταξη στην αγορά εργασίας. Πρόκειται για μια βασική απαίτηση του κεφαλαίου από την εκπαίδευση που στοχεύει στην αναδιάρθρωση των εργασιακών σχέσεων.

Τα δυο άρθρα παρουσιάζουν σημαντικές διαφορές ως προς το χαρακτήρα της κοινοτικής παρέμβασης στην εκπαίδευση. Στο μεν άρθρο 126, που αφορά τη γενική παιδεία, η Κοινότητα συμβάλλει στην ανάπτυξη παιδείας ενώ στο άρθρο 127, η Κοινότητα εφαρμόζει πολιτική Επαγγελματικής εκπαίδευσης. Είναι φανερό ότι στον τομέα της Επαγγελματικής εκπαίδευσης, η Κοινοτική πολιτική είναι δεσμευτική για τα Κράτη-μέλη, λόγω της σημασίας αυτής της μορφής για την Καπιταλιστική διεθνοποίηση. Αντίθετα στο χώρο της γενικής παιδείας, η παρέμβαση της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει περισσότερο χαρακτήρα της υπόδειξης γενικών κατευθύνσεων καθώς, η διαδικασία της Ευρωπαϊκής ενοποίησης είναι υποχρεωμένη να συνυπάρχει με το εθνικό αστικό κράτος και τον εθνικό χαρακτήρα της σχολικής γνώσης.

Καθοριστικό σταθμός στη διαμόρφωση της Ευρωπαϊκής πολιτικής είναι η δημοσίευση του "Λευκού Βιβλίου για την Εκπαίδευση και την Κατάρτιση-Μάθηση και Διδασκαλία προς την Κοινωνία της Γνώσης" από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Με το "Λευκό βιβλίο" προτείνονται μια σειρά από κατευθύνσεις για τη συμβολή της εκπαίδευσης στην ανάπτυξη της παραγωγικότητας και για την εδραίωση του διεθνούς πρωταγωνιστικού της ρόλου, δηλ. την ενδυνάμωση της Ένωσης στον ιμπεριαλιστικό ανταγωνισμό σε σχέση με τ' άλλα δυο ιμπεριαλιστικά Κέντρα, τις ΗΠΑ και την Ιαπωνία.

Κατά το "Λευκό Βιβλίο", τα ευρωπαϊκά εκπαιδευτικά συστήματα πρέπει να παρέχουν:

α) Γνώσεις-κλειδιά και αντίστοιχες δεξιότητες που είναι αναγκαίες για την ανάπτυξη της καπιταλιστικής παραγωγικότητας και οι οποίες πρέπει να αξιοποιούνται μέσα από ένα πανευρωπαϊκό σύστημα αξιολόγησης δεξιοτήτων. Ανάπτυξη εκπαιδευτικών πολυμέσων και διευκόλυνσης της κινητικότητας των σπουδαστών.

β) Προσέγγιση σχολείου-επιχείρησης. Από τη μια μα υπάρχει προσέγγιση και κατανόηση από την πλευρά των σχολείων και του κόσμου της εργασίας και από την άλλη οι επιχειρήσεις να συμμετέχουν στις διαδικασίες κατάρτισης και μαθητείας.

γ) Καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού μέσω της δημιουργίας σχολείων δεύτερης ευκαιρίας και αντίστοιχης εθελοντικής δράσης.

δ) Γνώση τριών κοινοτικών γλωσσών και θέσπιση συστήματος αξιολόγησης για την εγγύηση της ποιότητας.

ε) Ισότιμη ενθάρρυνση των επενδύσεων σε υλικούς τομείς και με επενδύσεις στην κατάρτιση.

Οι προτάσεις αυτές εκπροσωπούν τη νεοφιλελεύθερη λογική της υπαγωγής της εκπαίδευσης στις ανάγκες του κεφαλαίου και εκφράζουν την αντίληψη του νεοφιλελευθερισμού δεύτερης γενιάς για το "κράτος-στρατηγείο της ανάπτυξης". Στη δεκαετία του '90 έχουμε το πέρασμα στο νεοφιλελευθερισμό της δεύτερης γενιάς, ο οποίος χαρακτηρίζεται από μερική αναθεώρηση των νεοφιλελεύθερων δογμάτων για τον κρατικό παρεμβατισμό. Το δόγμα του "λιγότερου κράτους" άρχισε να επανεξετάζεται, όχι βέβαια προς την κατεύθυνση επαναφοράς του κράτους-πρόνοιας, αλλά με την πρόταση του "αποτελεσματικού κράτους-στρατηγείου της ανάπτυξης"

Με το "Λευκό Βιβλίο" προτείνεται η διαμόρφωση ενός νέου μοντέλου εκπαίδευσης που θα στοχεύει στη γρήγορη ανανέωση των επαγγελματικών δεξιοτήτων και θα στηρίζεται σ' ένα στέρεο υπόβαθρο γνώσεων γενικής παιδείας. Στη γενική μόρφωση αποδίδεται ένας διπλός ρόλος. Αφενός πρέπει να αποτελέσει τη βάση μιας συνεχώς παρεχόμενης κατάρτισης και από την άλλη να βάλει τα θεμέλια μιας πανευρωπαϊκής ταυτότητας και

της πολιτικής ιδιότητας του ευρωπαίου πολίτη. Ως φορείς εκπαίδευσης ορίζονται τόσο το επίσημο εκπαιδευτικό σύστημα όσο και η επιχείρηση.

Μια άλλη σημαντική πρόταση είναι αυτή της νέας ρύθμισης των ροών του εκπαιδευτικού συστήματος. Διαπιστώνοντας ότι: "η αντιστοιχία αυτή (σ.σ. εννοεί τη σημερινή) μεταξύ "κατάταξης" τίτλων σπουδών και "κατάταξης" κοινωνικής θέσης, όσο λογική κι αν είναι, επιτείνει ακόμα περισσότερο την εσωτερική δυσκαμψία της αγοράς εργασίας" προτείνει την αλλαγή των συστημάτων επικύρωσης της γνώσης σε συνδυασμό με την προώθηση της κατάρτισης.

Απέναντι στην ύπαρξη παραδοσιακών πτυχίων που παραχωρούνται από τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, προτείνεται εναλλακτικά η δημιουργία δικτύων που "συνεργάζονται, εκπαιδεύουν, καταρτίζουν και διδάσκουν". Τα παραδοσιακά πτυχία δεν αμφισβητούνται συνολικά ως μορφές επικύρωσης της γνώσης, γίνεται όμως απλά η προσπάθεια να μειωθεί η ζήτησή τους, μέσα από μορφές τυποποίησης επιμέρους δεξιοτήτων.

Η διαμόρφωση κοινής πανευρωπαϊκής ταυτότητας και ευρωπαϊκής συνείδησης στα μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποτελεί τον άλλο μεγάλο και ρητά διακηρυγμένο στόχο της Ευρωπαϊκής Εκπαιδευτικής Πολιτικής. Η διαμόρφωση συλλογικών ταυτοτήτων είναι ιστορικά μια από τις προϋποθέσεις συγκρότησης του έθνους και του εθνικού κράτους και έχει ομοιότητες και διαφορές με τη συγκρότηση της συνείδησης των υπερεθνικών ολοκληρώσεων. Η υπερεθνική πολιτική ολοκλήρωση είναι αναγκασμένη να αποδέχεται και να συνυπάρχει με τα έθνη-κράτη που συμμετέχουν στις διαδικασίες της, να μη συγκρούεται με τις εθνικές κουλτούρες, να αναπτύσσεται παράλληλα μ' αυτές.

Με το άρθρο 8 της συνθήκης του Μάαστριχτ κατοχυρώνεται για πρώτη φορά η ευρωπαϊκή ιθαγένεια. Σύμφωνα με τη συνθήκη, "πολίτης της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι κάθε πρόσωπο που έχει την υπηκοότητα κράτους-μέλους". Με βάση την κατοχύρωση της ιθαγένειας παραχωρήθηκαν ορισμένα αστικά και πολιτικά δικαιώματα[2]. Η ιθαγένεια δεν παραχωρείται σ' όλους τους κατοίκους της Ένωσης, αλλά μόνο σ' όσους έχουν την ιθαγένεια ενός κράτους-μέλους της Ένωσης.

Αυτού του είδους η παραχώρηση της ιθαγένειας και των πολιτικών δικαιωμάτων οδηγεί σε νέους διαχωρισμούς σε πανευρωπαϊκό επίπεδο, ανάλογους μ' αυτούς της εθνικής ολοκλήρωσης. Διαχωρισμούς που δημιουργούνται με την οικοδόμηση του συλλογικού "εμείς", "οι Ευρωπαίοι και οι άλλοι". Μιλάμε για ένα ευρωεθνικισμό, ο οποίος στον πυρήνα της λογικής του δεν είναι διαφορετικός από τον εθνικισμό του εθνικού κράτους.

Τα τελευταία χρόνια τα συστήματα εκπαίδευσης των κρατών-μελών της Ε.Ε. έχουν δεχθεί σημαντικότατες αλλαγές με βάση ορισμένους άξονες-κλειδιά: προσανατολισμό σχολείου προς την αγορά, εντατικοποίηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας, αναβάθμιση της σχολικής επιλογής που οδηγεί στον αποκλεισμό μεγάλων κομματιών του μαθητικού πληθυσμού από το σχολείο, κυρίως φτωχών και μεταναστών, προσανατολισμό προς την ομοιομορφία και την τυποποίηση της σχολικής γνώσης, εισαγωγή μοντέλων αξιολόγησης με σκοπό τον ακόμα μεγαλύτερο έλεγχο και χειραγώγηση του έργου και της προσωπικότητας των εκπαιδευτικών. Αυτά φανερώνουν και τον πραγματικό χαρακτήρα της ευρωπαϊκής εκπαιδευτικής πολιτικής, μιας πολιτικής με ταξικά χαρακτηριστικά που εκφράζει το ευρωπαϊκό κεφάλαιο και την προσπάθεια για ισχυροποίησή του στον παγκόσμιο ιμπεριαλιστικό ανταγωνισμό.

2. Ελεύθερη κυκλοφορία και διαμονή, εκλέγειν και εκλέγεσθαι σε κοινοτικές, δημοτικές και ευρωπαϊκές εκλογές κ.α.

Η εκπαίδευση στην "Ευρωπαϊκή Αίγινα" (Σενάριο)

Ενα σύστημα εκπαίδευσης που κατασκευάζεται με ιδιαίτερα ανελαστικούς όρους, παρασκευάζεται στα γραφεία της Ε.Ε. και σχεδιάζεται για την εθνική του εφαρμογή από το Υπουργείο παιδείας. Καταργώντας σε πανευρωπαϊκό επίπεδο τις ανάγκες των παιδιών, τις ιδιαίτερες ανάγκες κάθε τόπου και με γνώμονα τις ανάγκες τις αγοράς που μεταβάλλονται παγκοσμίως τείνει επιβάλλεται με κάθε τυμπανοκρουσία η νέα υπερεθνική ταυτότητα. Με συνήγορο την "κοινωνία της γνώσης" και με στόχο την εύρυθμη λειτουργία του κεφαλαίου μέσω της αντιστοιχίας εκπαίδευσης και αγοράς, ο ανταγωνισμός με περιεχόμενο τη συνεχή κατάρτιση αναβαθμίζει τις ήδη μηχανές-μαθητές ενώ πετά στην άκρη όσες δεν "αποδίδουν".

Το ευρωπαϊκό τοπίο στην Αίγινα με βάση το άρθρο του Χρ. Ρέππα θα μπορούσε να διαμορφώνεται ως εξής. Ανάπτυξη της ιδιωτικής πρωτοβουλίας για την προπαρασκευή κυρίως στις τρεις ξένες γλώσσες που απαιτούνται ως μίνιμουμ αλλά και της πληροφορικής με την ανάλογη συνεχή επανεξέταση για την έκδοση κατάλληλων πιστοποιητικών. Ο ελεύθερος χρόνος που είναι ήδη περιορισμένος και ιδιαίτερα για τα παιδιά του αστικού της τμήματος*, περιορίζεται περισσότερο, ενώ δημιουργούνται τα γκέτο των παιδιών που είναι εκτός από αυτή τη διαδικασία ως ανεπίδεκτα μάθησης (παιδιά μεταναστών, μαθητές με μειωμένη επίδοση) εφόσον φοιτούν στα σχολεία δεύτερης επιλογής. Ο επιχειρηματικός κόσμος της Αίγινας παράλληλα με κάποια ανταλλάγματα αναλαμβάνει το κόστος της εκπαιδευτικής διαδικασίας κυρίως για τα σχολεία πρώτης επιλογής εφόσον μέσα από την εκπαίδευση θα κάνει την επιλογή των στελεχών και υπαλλήλων του. Η μετανάστευση των νέων φαίνεται να είναι ένα γεγονός που θα ενισχύεται εφόσον οι οικονομικές κυρίως υποδομές έχουν στηθεί στο εμπόριο και στον τουρισμό και κυρίως τους θερινούς μήνες. Η εντατικοποίηση στο σχολείο καθώς και οι 8-10 ώρες παραμονής του παιδιού στο σχολείο μετά την υποχρεωτική εφαρμογή του ολοημέρου θα δημιουργήσει αλλαγή σχέσεων στην οικογένεια και την κοινωνία ενώ οι εργασιακές σχέσεις των γονέων θα επηρεαστούν ανεπανόρθωτα εφόσον θα προσαρμοστούν στο μοντέλο του σχολείου. Η διαρκείς μετακινήσεις των εκπαιδευτικών από σχολική σε σχολική μονάδα, θα αντικειμενοποιήσει τις σχέσεις μαθητή-δασκάλου ενώ μέσω της πιο σκληρής αξιολόγησης για τον εκπαιδευτικό επιτυγχάνεται ένας νεο-αυταρχισμός. Οι περισσότερες απαιτήσεις του από τον μαθητή δημιουργούν τις προϋποθέσεις για την επιβολή μιας τάξης πραγμάτων πιο καταναγκαστικής τόσο για τους μαθητές, όσο και για τους γονείς που προορίζονται και για πληρέστερη αφαίμαξη. **Το τέλος του συμμαθητή** και στο δημοτικό, είναι ένα γεγονός που χαρακτηρίζει το "σχολείο της γνώσης" εφόσον η απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων κρίνονται σε ένα πεδίο ανταγωνισμού και αφανισμού κάθε έννοιας αλληλεγγύης και αλληλοβοήθειας. Με την παράλληλη αναβάθμιση των θεσμών της καταστολής της οικονομίας και της διοίκησης, η εκπαίδευση και στην Αίγινα τείνει να γίνεται ένας θεσμός καταξίωσης αλλά και καταποντισμού των μελών της τοπικής κοινωνίας μέσω ενός πιο άτεγκτου ταξικού καταμερισμού από την πιο μικρή ηλικία.

---

* Δεν είναι τυχαίο ότι τα παιδιά στην Αίγινα που έχουν "ελεύθερο χρόνο" είναι τα παιδιά των οικονομικών μεταναστών (αλβανάκια) και τα παιδιά σχετικά ευκατάστατων και μορφωμένων οικογενειών (μετοίκων συνήθως) που εξισορροπούν με κάποια άνεση (παιδαγωγικές-ψυχαγωγικές δραστηριότητες κλπ.) τον φόρτο της σχολικής καθημερινότητας

Ένα χάρτινο καράβι στην Κυψέλη

Η "Μαθητική Κυψέλη" του 2ου Γυμνασίου Αίγινας

Γιώργος Μπήτρος, Θεολόγος

Τα χάρτινα καράβια που μας έφτιαχνε ο παππούς, ήταν η αφορμή για τα ταξίδια της ψυχής μας, σε τόπους άλλους φανταστικούς και ολότελα δικούς μας. Εκείνα τα ατελείωτα χειμωνιάτικα απογεύματα, αυτά τα πολύχρωμα καράβια ήταν το παιχνίδι, αλλά και η διαφυγή από τον κόσμο των μεγάλων.

Έτσι μάθαμε να ταξιδεύουμε και να ονειρευόμαστε. Έτσι αποκτήσαμε μια ιδιαίτερη σχέση με το χαρτί.

Οι εποχές εκείνες είναι σήμερα μια γλυκιά ανάμνηση. Εμείς μεγαλώσαμε. Μεγάλωσαν και τα καράβια, αλλά οι παλιές αγάπες δεν πάνε πάντα στον παράδεισο. Μερικές μένουν και μας βασανίζουν γλυκά και όποτε πέσει στα χέρια μας λευκό χαρτί, το ταξίδι αρχίζει... αρκεί να βρεις καλούς και άξιους συντρόφους, συνταξιδιώτες, συνοδοιπόρους και αναζητητές..

Η ιδέα για να γεμίσουμε τα χαρτί με λέξεις, ιδέες, σκέψεις, έπεσε κάποια στιγμή στο Β2, πριν πολλά χρόνια. Το ταξίδι το δικό μας ξεκίνησε από την Κυψέλη τον Δεκέμβριο του 1995. Κάποια παιδιά σαν έτοιμα από καιρό, γεμάτα κέφι για δουλειά, όρεξη για περιπέτεια, αποφασισμένα να συνεργαστούν, να κινηθούν συλλογικά, να ανιχνεύσουν, να ερευνήσουν, είπαν το ναι. Έλυσαν τους κάβους της μίζερης, αποχαυνωτικής και στείρας σχολικής ζωής, σήκωσαν τα πανιά της αλήθειας και της αγάπης για ζωή, σφύριξαν τρεις φορές και έφυγαν... Προηγουμένως είχαν βαφτίσει το πλεούμενο τους, "Μαθητική Κυψέλη", θέλοντας έτσι να δώσουν το στίγμα της ιδιότητας, της ηλικίας αλλά και του τόπου.

Τα πανιά φούσκωσαν καλά, ο άνεμος στάθηκε ούριος και η θάλασσα γαλήνια, τα λιμάνια φιλόξενα και οι προορισμοί ονειρεμένοι. Κάπως έτσι, δειλά αλλά αποφασιστικά, ξεκίνησε η περιπέτεια της "Μαθητικής Κυψέλης", της μακροβιότερης μαθητικής εφημερίδας στην Αίγινα. Η έκδοση της πριν εννέα περίπου χρόνια άνοιξε νέους ορίζοντες στην σχολική ζωή του 2ου Γυμνασίου Αίγινας, χάρισε προοπτική και νόημα στην καθημερινότητα των μαθητών και αποτέλεσε μια πολύχρωμη ψηφίδα στο ψηφιδωτό των σχολικών δραστηριοτήτων που λαμβάνουν χώρα στο Γυμνάσιο της Κυψέλης μαζί με την Περιβαλλοντική Ομάδα, την Αγωγή Υγείας, την Ανακύκλωση, την Δανειστική Βιβλιοθήκη.

Ξαφνικά τα παιδιά ένοιωσαν πως το σχολείο δεν αρχίζει από το διαγώνισμα της πρώτης ώρας και τελειώνει στην βαρεμάρα της έβδομης. Κατάλαβαν ότι υπάρχει και κάτι άλλο πέρα από τον πίνακα, το κουδούνι, τις παρατηρήσεις, τους βαθμούς, τα διαγωνίσματα, τις αποβολές, τις εξετάσεις και τις σχολικές γιορτές. Κατάλαβαν ότι το σχολείο είναι και μπορεί να γίνει από τη στιγμή που το θελήσουν καθηγητές, μαθητές και γονείς, χώρος έκφρασης και δημιουργίας, συλλογικής δράσης και παρέμβασης, συνεργασίας και ανάπτυξης των ενδιαφερόντων, ανακάλυψης και αξιοποίησης των ταλέντων. Ο δυναμισμός, η επαναστατικότητα, η διάθεση για αλλαγή, η ενεργητικότητα έχουν χώρο στο σχολείο και μπορεί να υπάρξει το ρυάκι που θα διοχετευτούν.

Τεύχος με τεύχος, χρονιά με τη χρονιά η "Μαθητική Κυψέλη" αγκάλιασε τα ενδιαφέροντα των μικρών αλλά και των μεγάλων, αγαπήθηκε και σήμερα αποτελεί αναπόσπαστο στοιχείο της σχολικής ζωής στο Γυμνάσιο μας.

Συγχρόνως από τεύχος σε τεύχος μεγάλωνε σε σελίδες. Τα θέματα ανεξάντλητα, τα αφιερώματα πολλά. Προτεραιότητα δόθηκε από την αρχή στα θέματα της σχολικής ζωής, στα νεανικά, στα προβλήματα και τα ενδιαφέροντα της νέας γενιάς όπως η ειρήνη, η βία, τα ναρκωτικά,το Aids, ο ρατσισμός, η φτώχεια, το διαδίκτυο, η εργασία και εκμετάλευση των ανηλίκων, η θέση της γυναίκας, η κλωνοποίηση, ο επαγγελματικός προσανατολισμός, στους Ολυμπιακούς αγώνες.

Η γνωριμία με την ιστορία του τόπου μας, με την φύση και τον πολιτισμό, τις παραδόσεις, τα ήθη και τα έθιμα, την λαογραφία και την αγιολογία του νησιού μας, ήταν μια πρόκληση. Έτσι είδαν το φως της δημοσιότητας αφιερώματα για τον Άγιο Νεκτάριο και τους Αγίους της Αίγινας, τα έθιμα της Παλιάς Χώρας, για τα κτίρια του

Καποδιστριακού Ορφανοτροφείου, του Κυβερνείου, του Εϋνάρδειου, για την Παλαιά Χώρα, για τους Αιγινήτες αγωνιστές του '21, για τα πλοία του Αργοσαρωνικού, για το πρώτο νόμισμα της αρχαίας Αίγινας την χελώνα, αλλά και για τον φοίνικα του Καποδίστρια.

Με ιδιαίτερη ευαισθησία αγγίξαμε τα προβλήματα του νησιού μας, όπως το κυκλοφοριακό, τα σκουπίδια, οι δρόμοι, η απασχόληση των νέων. Στην εφημερίδα μας, είχαμε την ευλογία να φιλοξενήσουμε δύο συνεντεύξεις της αείμνηστης Γωγώς Κουλικούρδη, αλλά ευκαιριακά και κάποιες συνεντεύξεις-συζητήσεις με σημαντικούς ανθρώπους της Αίγινας, καλλιτέχνες, κοινοτάρχες, δημάρχους, καθηγητές

Η επικαιρότητα απαραίτητη σε κάθε τεύχος. Η ζωή του σχολείου, οι εκδηλώσεις, οι γιορτές, οι δραστηριότητες, οι εκδρομές, οι περίπατοι, οι μαθητικές εκλογές. Από κοντά και μεγάλα αφιερώματα - ένθετα σε μεγάλους ανθρώπους του πνεύματος της τέχνης και της ιστορίας, όπως στον Γ. Σεφέρη, στον Δ. Σολωμό, στον Ρ. Φεραίο, στον Ο. Ελύτη, στον Γ. Μόραλη, στον Παπαδιαμάντη, στον Ι. Καποδίστρια, στον Γκάντι, στον Ρ. Φολερώ, στον Δ. Χόρν.

Αλησμόνητο είναι το ένθετο, πέρσι τέτοιο καιρό στο τεύχος 21, για τα ογδόντα χρόνια από την Μικρασιατική Καταστροφή. Ιδιαίτερη αίσθηση είχαν επίσης προκαλέσει και τα αφιερώματα στις μεγάλες γιορτές όπως τα Χριστούγεννα, το Πάσχα ή η εποχή των αποκριών και της Μ. Σαρακοστής.

Στην εννιάχρονη πορεία μας εκατοντάδες παιδιά αφιέρωσαν μέρος του ελάχιστου ελεύθερου χρόνου τους για να γράψουν άρθρα, να πάνε στην Δημοτική Βιβλιοθήκη, να φτιάξουν ερωτηματολόγια για τις συνεντεύξεις, να φωτογραφίσουν, να σκιτσάρουν, να δακτυλογραφήσουν, να κάνουν σελιδοποίηση και διανομή. Ένας όγκος δουλειάς που διεκπεραιωνόταν κάθε χρόνο με πολύ αγάπη, με συλλογικότητα, με συνεργασία, με κέφι και αυταπάρνηση.

Κάθε τεύχος είναι μια κατάθεση ψυχής αυτών των παιδιών, που συνεχίζουν την προσπάθεια, παραλαμβάνοντας τη σκυτάλη από τους μεγαλύτερους μαθητές και στην πορεία μυούν τους νεώτερους της Α΄ τάξης.

Αν κάτι συγκλονίζει, είναι αυτή η συνέχεια, η διάθεση για δουλειά, η ανυπομονησία της έκδοσης του καινούργιου τεύχους, η περιέργεια όταν το ξεφυλλίζουν. Δεν μπορεί να συλλάβει κανείς φωτογραφικός φακός τη λαχτάρα και τα συναισθήματα των μικρών αυτών δημοσιογράφων και εκδοτών, όταν παίρνουν στα χέρια τους το νέο τεύχος, το ξεφυλλίζουν γρήγορα ώσπου να δουν τυπωμένο το δικό τους κείμενο.

Έτσι φτάσαμε στα 23 τεύχη, μέχρι αυτή την στιγμή. Τεύχη των 36 ή των 40 σελίδων, άλλα μαυρόασπρα, άλλα έγχρωμα, ανάλογα την διάθεση μας, τις ιδέες αλλά και τα οικονομικά μας. Με πενιχρά έως ανύπαρκτα μέσα, με προσωπική κατ' οίκον δουλειά, αυτή η μαθητική εφημερίδα επιμένει να εκδίδεται, παρά το γεγονός ότι κοστίζει αρκετά. Τα παιδιά την αγοράζουν αλλά προσπαθούν να πουλούν και κάποια τεύχη, προσκομίζοντας έτσι το μοναδικό έσοδο της εφημερίδας. Η χρηματοδότηση από τα προγράμματα σχολικών δραστηριοτήτων τόσο μικρή που ίσα - ίσα επαρκεί για τα συρραπτικά κάθε τεύχους. Συμπαραστάτες και συνεργάτες στην προσπάθεια μας ο Διευθυντής του σχολείου κ. Τύλλιος Παντελής, οι καθηγητές που μας στηρίζουν και μας ενισχύουν, οι γονείς. Η έκδοση αυτή δεν θα συνεχιζόταν εάν δεν ήταν συμπαραστάτης η Σχολική επιτροπή που βάζει κάθε χρόνο βαθιά το χέρι στην τσέπη και μας "ξελασπώνει".

Η υποδοχή και αποδοχή της προσπάθειας μας από τον πνευματικό κόσμο της Αίγινας, τους καθηγητές και δασκάλους των άλλων σχολείων, όπως επίσης και τα επαινετικά σχόλια των τοπικών εφημερίδων, μας δυνάμωσαν και μας έδωσαν την ηθική ικανοποίηση και ώθηση για να συνεχίσουμε. Μια αποδοχή που επισφραγίστηκε με την κατάκτηση του 1ου Βραβείου στον 7ο Διαγωνισμό Μαθητικού Εντύπου που διοργανώνει κάθε χρόνο η εφημερίδα "ΤΑ ΝΕΑ". Ήταν το Μάιο του 2000, όταν από τα χέρια του υπουργού της Παιδείας κ. Π. Ευθυμίου παραλάβαμε το βραβείο, στο Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Αθηναίων. Ένα βραβείο που συνοδεύτηκε από έναν Ηλεκτρονικό Υπολογιστή και με το χρηματικό ποσό των 500.000 δρχ.

Μετά από όλα αυτά καταλαβαίνει κάποιος, γιατί είπαμε στην αρχή ότι το ταξίδι μας ήταν συναρπαστικό, γιατί ο άνεμος ήταν ούριος, γιατί φούσκωσαν τα πανιά και φτάσαμε ως εδώ.

Είμαστε λοιπόν ζωντανοί στην σκηνή... στο χαρτί... στην Κυψέλη. Γιατί είμαστε Κυψέλη. Μια Μαθητική Κυψέλη που δεν έχει βασίλισσα, αλλά μόνο εργάτριες και εργάτες. Οι κηφήνες έξω και μακριά.

Και όσο αντέχουμε κι όσο αγαπάμε θα συνεχίζουμε να γράφουμε, να σκιτσάρουμε, να ονειρευόμαστε και να ταξιδεύουμε. Να ταξιδεύουμε πάνω στο χάρτινο καράβι της ψυχής μας... ως άλλη σχεδία στα ανοιχτά και στα βαθιά της Αίγινας, μα ποτέ στα ρηχά. ■

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Τα δημοτικά έργα στη Σκοτεινή της Αίγινας

Οι ενστάσεις και οι αντιρρήσεις. Τα ερωτηματικά.

Σε ανοιχτή επιστολή του Συλλόγου Ενεργών Πολιτών Αίγινας, με ημερομηνία 29 Ιουλίου 2003, η οποία διανεμήθηκε στο δημόσιο χώρο και είχε αποδέκτη τον *"κ. ΔΗΜΑΡΧΟ και τους κ.κ. Δημοτικούς Συμβούλους Δήμου Αίγινας"*, αναφέρονταν τα εξής:

"Σαν συνέχεια της από 11-06-03 επιστολής μας, όπου σας εκθέταμε τις αντιρρήσεις μας σε σχέση με το Σταθμό Μεταφόρτωσης Απορριμμάτων, που ο Δήμος επιμένει να νομιμοποιήσει στην Σκοτεινή, επανερχόμαστε στο ίδιο θέμα με αφορμή πληροφορίες μας ότι πλέον υφίσταται και θέμα Δημοτικών Σφαγείων στην ίδια περιοχή και πως η Νομαρχία περίμενε από το Δήμο κάποια έγγραφα σε σχέση με τα σφαγεία, ενώ πριν λίγες μέρες μάθαμε πως ο κος Τόγιας αγόρασε έκταση εκεί κοντά για την εγκατάσταση μονάδας έτοιμου σκυροδέματος.

Επειδή το σενάριο καθίσταται πια εφιαλτικό, θα θέλαμε να σας υπενθυμίσουμε πως η Σκοτεινή είναι μια αγροτική περιοχή, παλαιόθεν πλούσια σε νερά που με τις γεωτρήσεις της ποτίζει μια μεγάλη έκταση καλλιεργήσιμης γης. Είναι από τις ωραιότερες περιοχές του νησιού με πλούσια βλάστηση στις κοίτες του χειμάρρου και τα τελευταία χρόνια αναπτύσσεται ραγδαία οικιστικά. Είναι τουλάχιστον οξύμωρο εκ μέρους της Νομαρχίας, αφ' ενός η Διεύθυνση Εγγείων Βελτιώσεων να προγραμματίζει τη δημιουργία 13 ανασχετικών φραγμάτων στη Σκοτεινή για τον εμπλουτισμό του υδροφόρου ορίζοντα και από την άλλη να είναι έτοιμη να εκδώσει άδεια για τη δημιουργία σφαγείων ή μονάδας σκυροδέματος στην ίδια περιοχή.

Η αντίρρησή μας στηρίζεται στο ότι δεν μπορούμε να αγνοούμε την κύρια ανάγκη του νησιού για νερό, μια κεφαλαιώδη για ένα νησί που το εισάγει, ένα από τα σοβαρότερα προβλήματα στο μέλλον σε τοπικό, εθνικό και παγκόσμιο επίπεδο. Δεν μπορούμε απρογραμμάτιστα να ετοιμάζουμε έργα, τα οποία είναι σίγουρο πως από την Μαύρη μέχρι τους Τζίκηδες θα την καταστρέψουν ανεπανόρθωτα, μεταβάλλοντάς την σε βιομηχανική ζώνη, ενώ η αλλοτινή ευλογία, ο δρόμος του νερού, έχοντας γίνει βόθρος από τα παλιόνερα, απόβλητα κλπ. θα μολύνει μέσω του ρέματος, όλες τις γειτονιές (Λεύκη, Περιβόλα) μέχρι τον Άγιο Βασίλη που εκβάλλει. Θα θέλαμε λοιπόν να πληροφορηθούμε ποια είναι η μέχρι σήμερα πρακτική στο θέμα της σφαγής των ζώων και γιατί αυτή η πρακτική δεν μπορεί να συνεχιστεί. Είναι τόσο μεγάλος ο αριθμός των ζώων που σφάζονται για την τοπική κατανάλωση ή θα κάνουμε και εισαγωγή ζώων προς σφαγήν, αγνοώντας τις περιβαλλοντικές συνέπειες, δηλ. καύση στους κλιβάνους μεγάλων ποσοτήτων υλικών χαμηλού κινδύνου, υγρά απόβλητα χωρίς βιολογικό καθαρισμό, ζώα που θα παραμένουν για μέρες μέχρι να σφαγούν, με συνέπεια τη δυσοσμία και τις οιμωγές τους;

Αναρωτιέται κανείς τι θα συμβεί στην ήδη βεβαρημένη περιοχή από τον υποτιθέμενο Σταθμό μεταφόρτωσης Απορριμμάτων, που ενώ ξεκίνησε σαν γκαράζ του παλιού Δήμου της Αίγινας έχει παρανόμως μεταμορφωθεί σε ΣΜΑ του καποδιστριακού Δήμου, χώρος συγκέντρωσης σκουπιδιών και πλυντήριο απορριμματοφόρων με όλα τα απόνερα να πέφτουν στο ρέμα. Οι σκουπιδιάρες από όλες τις γειτονιές της Αίγινας ανεβαίνουν από τα στενά, πυκνοκατοικημένα δρομάκια της Μαύρης για να καταλήξουν στο εσωτερικό του νησιού, στη Σκοτεινή, και κατόπιν ο μεγάλος τράκτορας ξανακατεβαίνει στο λιμάνι για να φύγει για τον Πειραιά. Τι σπατάλη ενέργειας και αδιαφορία για τους περιοίκους! Τα φορτηγά των οικοδομικών επιχειρήσεων ανεβοκατεβαίνουν φορτωμένα από δρόμους ακατάλληλους που μετά βίας

χωρούν δυο επιβατηγά αυτοκίνητα και μπορείτε να φανταστείτε αν σε αυτή την ήδη προβληματική κυκλοφορία προστεθούν και τα φορτηγά με τα ζώα.

Το γεγονός ότι η Αίγινα με τις τόσες φυσικές και αρχαιολογικές ομορφιές της είναι τόσο κοντά στην Αθήνα προσελκύει όλο και περισσότερους μόνιμους κατοίκους και παραθεριστές οπότε οξύνονται τα προβλήματά της (νερό, κυκλοφοριακό, σκουπίδια, οικοδομές, υπερκατανάλωση) και αυτό θα πρέπει να μας δημιουργήσει την υποχρέωση να σκεφτούμε για το μέλλον. Η απουσία ρυθμιστικού σχεδίου και το άδηλον του χρόνου πραγματοποίησής του, αντί για επανάπαυση θέλει την εγρήγορσή μας για να διατηρήσουμε ότι ακόμα σώζεται. Γι αυτό ζητάμε με πρωτοβουλία του Δήμου και τη συμμετοχή των φορέων να ξεκινήσει μια συζήτηση για την ανεύρεση χώρων όπου οχληρές δραστηριότητες θα είναι όσο το δυνατόν λιγότερο εις βάρος του περιβάλλοντος, έτσι ώστε να σταματήσει πια η λογική των εύκολων λύσεων που υποβαθμίζουν το βιοτικό επίπεδο των κατοίκων και να βρούμε μονιμότερες λύσεις που θα αναβαθμίσουν τη ζωή μας, για να συνεχίσει η Αίγινα να είναι μαγνήτης για τους επισκέπτες της και πόλος έλξης για πιθανούς νέους κατοίκους που με παράδειγμα τη δική μας κοινωνική ευαισθησία θα κληθούν να συμμετάσχουν σε μια πιο οργανωμένη κοινωνία, όπου θα ζούμε με τους κανόνες, κοινά αποδεκτούς απ' όλους, μιας ευνομούμενης πολιτείας.

Όπως το ονειρεύτηκε κάποτε εδώ ο Μακρυγιάννης: να κάνουμε νόμους και να τους τηράμε όλοι. Και επειδή οι νόμοι του νησιού μας πρέπει να συζητιούνται δημόσια, σας καλούμε να πάρετε την πρωτοβουλία για τη συζήτηση του θέματος σε ένα προσεχές Δημοτικό Συμβούλιο, εντός του Σεπτεμβρίου, όπου παρακαλούμε να προσκληθούμε για να σας εκθέσουμε διεξοδικότερα τις απόψεις μας.

Η πρόεδρος
Θ. Χωραφά

Ο γραμματέας
Α. Κούνδουρος

Με τη σειρά μας πρέπει, στηρίζοντας κριτικά την προσπάθεια του Συλλόγου Ενεργών Πολιτών, να παρατηρήσουμε το οξύμωρο σχήμα επίκλησης της δημόσιας συζήτησης και του αιτήματος "για τη συζήτηση του θέματος σε ένα προσεχές Δημοτικό Συμβούλιο... όπου παρακαλούμε να προσκληθούμε...". Πόσο δημόσια και αντιπροσωπευτική είναι η συνεδρίαση του Δημοτικού Συμβουλίου και μάλιστα με αποκλειστικούς προσκεκλημένους το Σύλλογο Ε. Π.; Έθεσε ποτέ τα συγκεκριμένα ζητήματα που αφορούν τη Σκοτεινή σε δημόσια συγκέντρωση εκδήλωση και με ελεύθερη συμμετοχή πολιτών, ο Σ. Ε. Π., εφόσον το ζήτημα αφορά όλη την Αίγινα και όχι μόνο τη συγκεκριμένη περιοχή; Το έθεσε δημόσια στους κατοίκους της περιοχής ή ο Σ.Ε.Π. εκπροσωπεί κατ' ανάγκην και όλους τους κατοίκους της; Πόσο δημόσια μπορεί να γίνει μια συζήτηση με την αποκλειστική συμμετοχή "του Δήμου και συμμετοχή των Φορέων"; Αντιπροσωπεύουν ουσιαστικά οι φορείς τους πολίτες; Αντιπροσωπεύουν τα ίδια τους τα μέλη και κάτω από ποιες διαδικασίες; Στη συζήτηση αυτή, οι φορείς πλην του Δήμου που είναι η τοπική εξουσία, θα έχουν δικαίωμα ψήφου για τις αποφάσεις;

Το κείμενο επίσης εγείρει και άλλα βασικά ερωτήματα που αφορούν τη νοοτροπία αλλά και το σκεπτικό των όποιων ανθρώπων που κινούνται για την προστασία του περιβάλλοντος ιδιαίτερα στο σημείο που ζητά "με πρωτοβουλία του Δήμου και συμμετοχή των φορέων να ξεκινήσει μια συζήτηση για την ανεύρεση χώρων όπου οχληρές δραστηριότητες θα είναι όσο το δυνατόν λιγότερο εις βάρος του περιβάλλοντος...": Με ποιο σκεπτικό ο Δήμος και οι φορείς θα αποφασίσουν για το μέλλον άλλων περιοχών; Ενδιαφέρεται ο Σ.Ε.Π. για παρόμοια και ανάλογα προβλήματα που συμβαίνουν και σε άλλες περιοχές της Αίγινας (π.χ. βιομηχανικές δραστηριότητες στα βόρεια -ναυπηγεία, PLANACO, εργοτάξια, τουριστική βιομηχανία κλπ.) ή άλλες περιοχές της Ελλάδας ή παγκοσμίως; Πώς εκδηλώνεται το ενδιαφέρον και τι ενέργειες έχουν γίνει σ' αυτήν την κατεύθυνση; Ο Σ.Ε.Π. θα συνεχίσει να εκδηλώνει την αντίθεσή του αν τα προβλήματα (σφαγεία, εργοτάξιο, ΣΜΑ, κυκλοφοριακό) μεταφερθούν σ' άλλο μέρος της Αίγινας;

Μ' αυτά τα ερωτηματικά δημοσιοποιούμε και την ανάγκη να ξεπεραστεί ο μικροπολιτικός και τοπικιστικός ορίζοντας τη στιγμή που τα παγκόσμια ή περιφερειακά περιβαλλοντικά προβλήματα τείνουν να "λύνονται" με τον αδιαφανή τρόπο, τρόπο με τον οποίο δημιουργήθηκαν δημιουργώντας νέους πόλους εξουσίας. Από την άλλη συλλογικά νά σκεφτούμε ότι το αίτημα της οικολογίας, ως μιας δίκαιης και ισόρροπης κοσμοαντίληψης μεταλλάσσεται σε περιορισμένου συμφέροντος διεκδικήσεις.

Πόλεμος, πολιτική και ψυχική υγεία

Αποσπάσματα από άρθρο της εφημερίδας "ΝΕΑ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ", Αριθμός Φύλλου 311 του Θόδωρου Μεγαλοοικονόμου, ψυχίατρου

Καθώς οι εικόνες των παιδιών του Ιράκ με τα κομμένα μέλη και τα γεμάτα εγκαύματα κορμιά έχουν αποσυρθεί από το προσκήνιο της τηλεόρασης, αλλά και της έντυπης ειδησεογραφίας και η χειραγωγούμενη ενημέρωση επικεντρώνεται τώρα στη διεκδίκηση, από τη μεριά του δήθεν "ειρηνόφιλου" γαλλογερμανικού άξονα, της συμμετοχής του στη λεγόμενη "ανοικοδόμηση" και στη λεηλασία του εθνικού πλούτου της χώρας (και στην άρνηση των αμερικανών να το δεχτούν), μοιάζει η "τάξη να βασιλεύει στη Βαγδάτη", η "νέα τάξη" ενός στρατιωτικά πανίσχυρου και φαινομενικά ανίκητου αμερικανικού ιμπεριαλισμού -που φαίνεται ακάθεκτος, να ετοιμάζεται για την τιμωρία του επόμενου κρίκου στην αλυσίδα του "άξονα του κακού", τη Συρία, το Ιράν, τη Β. Κορέα, τη Λιβύη κοκ.

Το μήνυμα που προσπαθούν να περάσουν είναι σαφές: κάθε αντίσταση "μπορεί να κρατήσει μόνο για λίγο", ότι εντέλει είναι μάταιη και ότι η στρατιωτική υπεροπλία και "παντοδυναμία" των αμερικανών είναι τέτοια που το τέλος (δηλαδή η συντριβή), για όσους αντιτάσσονται στις επιδιώξεις τους είναι προδιαγεγραμμένο.

Το μήνυμα που προσπαθούν να περάσουν είναι σαφές: κάθε αντίσταση "μπορεί να κρατήσει μόνο για λίγο", ότι εντέλει είναι μάταιη και ότι η στρατιωτική υπεροπλία και "παντοδυναμία" των αμερικανών είναι τέτοια που το τέλος (δηλαδή η συντριβή), για όσους αντιτάσσονται στις επιδιώξεις τους είναι προδιαγεγραμμένο.

Ανάμεσα σ' όλες τις "επιπτώσεις του πολέμου στην ψυχική σφαίρα", είναι η καλλιέργεια αυτού ακριβώς, του μηνύματος σε πλανητική κλίμακα (η καλλιέργεια του δέους και του φόβου απέναντι σ' αυτήν την "παντοδυναμία"), που είναι η πιο επικίνδυνη, όχι μόνο για την ψυχική μας υγεία, αλλά για την ίδια τη ζωή μας, για ολόκληρη την κοινωνία και τον ανθρώπινο πολιτισμό στο σύνολό του.

Δεν θα αναφερθούμε στα σύνδρομα, με τα οποία η ψυχιατρική εξορθολογικεύει τον ανθρώπινο πόνο, ακόμα κι αυτόν τον ακραίο των δολοφονικών και τρομοκρατικών πολέμων, που προκαλεί η ιμπεριαλιστική βαρβαρότητα. Είναι γνωστό ότι πλάι στους θανάτους και τους ακρωτηριασμούς, πάλι στις εξαιρετικά σοβαρές συνέπειες από το απεμπλουτισμένο ουράνιο των σύγχρονων οπλικών συστημάτων και άλλες μορφές ραδιενεργού ή άλλης προέλευσης μόλυνσης του περιβάλλοντος και τις μακροπρόθεσμες επιπτώσεις τους), προκαλούνται ψυχικά τραύματα –υπάρχει βίωση ακραίων καταστάσεων ανασφάλειας, άγχους και φόβου, που μπορούν εν συνεχεία να παγιωθούν σε "διαταραχή", ή "νόσο"– διαταραχή μετατραυματικού στρες, αγχώδης διαταραχή, πανικός, φοβίες, ψυχοσωματικές διαταραχές, ψυχωτικές αντιδράσεις, εξάρτηση από τα ναρκωτικά κλπ.

Είναι επίσης γνωστό ότι οι επιδράσεις του πολέμου στην ψυχική σφαίρα, ιδιαίτερα αυτές που προκαλούνται από τους μαζικούς βομβαρδισμούς (αρχικά του πυροβολικού στα χαρακώματα, αλλά πολύ περισσότερο εν συνεχεία των αεροπορικών βομβαρδισμών) άρχισαν να μελετώνται κυρίως από την εποχή του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου, όταν έγινε η πρώτη περιγραφή του γνωστού ως "shell shock syndrome". Η χρήση, σήμερα, των λεγόμενων "έξυπνων όπλων" της σύγχρονης τεχνολογίας (με τη μετατροπή των ανηλεών βομβαρδισμών σε κύριο μέσο των πολεμικών επιχειρήσεων) έχει ως σκοπό εκτός από την καταστροφή της υποδομής, να εντείνει αυτό το στοιχείο της ανασφάλειας, του άγχους και του φόβου στο έπακρο και να τσακίσει, έτσι, το ηθικό και να παραλύσει την θέληση

για αντίσταση –και αυτό όχι μόνο στις περιοχές που πλήττονται άμεσα από αυτά.

Τι μπορούν να κάνουν οι λειτουργοί της ψυχικής υγείας μέσα σ' αυτήν την κατάσταση; Τι σημαίνει πολιτική (και υπηρεσίες) ψυχικής υγείας στις συνθήκες του διαρκούς πολέμου/διαρκούς καταστολής;

Σε όλες τις προηγμένες καπιταλιστικές χώρες αυτό που παγιώνεται ως σύστημα υπηρεσιών ψυχικής υγείας, είναι ποικίλες μορφές συνδυασμού και συμπληρωματικότητας των παλιών "πειθαρχικών" μορφών του εγκλεισμού με τις μοντέρνες "ανοιχτές" κοινοτικές μορφές του κοινωνικού ελέγχου. Η κατ' όνομα "ψυχιατρική μεταρρύθμιση που συντελείται αυτήν την περίοδο στη χώρα μας, δεν κάνει άλλο από το να επαναλαμβάνει αυτά τα μοτίβα στις πιο αποτυχημένες διεθνώς εκδοχές τους.

Εδώ και αρκετό καιρό, η "καταπιεστική ανοχή" έχει παραχωρήσει τη θέση της στη "μηδενική ανοχή" που εισήγαγε πριν μερικά χρόνια η Δημοτική αρχή της Νέας Υόρκης. Οι πολιτικές της ¨μηδενικής ανοχής" γίνονται ήδη ο κανόνας που εφαρμόζεται σε όλες τις καπιταλιστικές χώρες, πρώτα στις ΗΠΑ με το "patriot act" αλλά και στην Ευρώπη, όπως δείχνουν τα μέτρα Σαρκοζί στη Γαλλία για τον αδυσώπητο έλεγχο και καταστολή όλων των περιθωριακών και αποκλεισμένων στρωμάτων των φτωχών και της νεολαίας. Εισάγεται σιγά σιγά και στην Ελλάδα που έτσι κι αλλιώς βρίσκεται υπό την κηδεμονία των μυστικών και αστυνομικών υπηρεσιών των ΗΠΑ και των Βρετανών. Το Γκουαντανάμο και η συζήτηση για την επίσημη εισαγωγή βασανιστηρίων στις ανακριτικές διαδικασίες, αποτελούν τους αδιάψευστους μάρτυρες της ταχύτατης υποχώρησης και εξαφάνισης των πολιτικών και των θεσμών της "ανοχής" μέσα στον πόλο της ανοιχτής βίας. Το σύστημα ψυχικής υγείας καλείται ξανά να διαχειριστεί να ελέγξει και να απορροφήσει τις συνέπειες της κατάρρευσης του κράτους προνοίας, λειτουργώντας στα πλαίσια μιας κολοβής δημοκρατίας που εξάγουν διεθνώς οι ΗΠΑ. Δεν είναι τυχαίο ότι οι ψυχικά πάσχοντες στις ΗΠΑ, μέσα σε συνθήκες διαρκώς συρρικνούμενης χρηματοδότησης των υπηρεσιών υγείας και προνοίας, καταλήγουν σε διαρκώς αυξανόμενους ρυθμούς στις φυλακές. Η αναλογία τους στο συνολικό πληθυσμό των φυλακισμένων βαίνει διαρκώς σε αυξανόμενη σε ποσοστά που κυμαινόμενα ανά πολιτεία, ξεπερνούν σε ορισμένες περιπτώσεις το 20% και προκαλώντας, ήδη από τότε, αυτό που ονομάστηκε "εγκληματοποίηση των ψυχικά πασχόντων". Αυτό είναι το επόμενο προς εισαγωγή μοντέλο ψυχιατρικής φροντίδας και σ' αυτή τη χώρα, που ήδη βαδίζει ραγδαία στη δημιουργία των προϋποθέσεών τους: τη συρρίκνωση των κοινωνικών δαπανών και την εισαγωγή μοντέλων επιλεκτικής πρόνοιας (μόνο για τους λεγόμενους "πιο αδύνατους").

Μια τέτοια κοινοβουλευτική δικτατορία συνδυάζει την ανοιχτή και απροκάλυπτη βία με την πιο ασφυχτική χειραγώγηση, με τις πιο διεισδυτικές και ακραίες μορφές αλλοτρίωσης, με την παθητικοποίηση/εξατομίκευση και την τηλεοπτική αποχαύνωση. Οι μηχανισμοί της χειραγώγησης δεν έχουν πια πολλά περιθώρια για ελιγμούς: απαιτείται από αυτούς να λειτουργούν ως άμεσο και απροκάλυπτο συμπλήρωμα των κατασταλτικών μηχανισμών. Να δαιμονοποιούν ομάδες και άτομα, να συντελούν στην απομόνωση και το διωγμό των διαφωνούντων, να εξαπολύουν ρατσιστικές επιθέσεις. Οι κοινωνιολογικές ερμηνείες της "παρεκκλίνουσας πλειοψηφίας" υποχωρούν κατά κράτος μπροστά στην πανηγυρική επιστροφή της βιολογίας και των γονιδίων: δεν είναι κατ' ουδένα τρόπο, δυνατόν το σύστημα των υπηρεσιών υγείας να υψωθεί πάνω από το επικρατούν σύστημα και τις τρέχουσες ανάγκες της βιοεξουσίας.

Η "ψυχολογία της αντίστασης" λειτούργησε ως προστασία από νευρωτικές διαταραχές που μετά το τέλος του πολέμου αυτές ακριβώς διαταραχές αυξήθηκαν πολύ. Το πνεύμα της αντίστασης και η ψυχολογία της αντίστασης είναι μια υψηλή στιγμή στην αυτοσυνείδηση του ανθρώπου, στη συγκρότηση της υποκειμενικότητας, στη δημιουργία των όρων για την εκδίπλωση των ανθρωπίνων δημιουργικών του δυνατοτήτων αυτών που μεταμορφώνουν τον ίδιο σε συνάρτηση με τη μεταμόρφωση του κόσμου. Μέσα στη δεδομένη κοινωνία η πολιτικοποίηση της πράξης μας είναι ακόμα η μόνη θεραπευτική πράξη που μπορεί να συμπέσει με την ανάδειξη σε όλα τα επίπεδα, των πιο σοβαρών και πιο κρυμμένων αντιφάσεων του συστήματος μέσα το οποίο ζούμε, ενός συστήματος που βασίζεται στον καταμερισμό εργασίας, στη διαίρεση/κατακερματισμό των επιστημών, στη συγκεκριμένη ιεραρχία των αξιών. Και είναι αυτό συνυφασμένο με την άρνησή μας να ανάγουμε και να επιτρέπουμε την απορρόφηση των πρακτικών μας σε απλές τεχνικές, διαμέσου των οποίων θα συντελούμε στη διαιώνιση της χειραγώγησης και της προσαρμογής των ανθρώπων στις ανάγκες του συστήματος, τη στιγμή που οι ανάγκες των ανθρώπων απαιτούν απαντήσεις πολιτικές. ΟΙ θεραπευτικές συνέπειες μιας πραγματικά Κοινωνικής ψυχιατρικής θα έπρεπε να περιλαμβάνουν, ως αναπόσπαστη διάστασή τους, την παρέμβαση για τον μετασχηματισμό των κοινωνικών όρων, για το ξερίζωμα δηλαδή του συστήματος που παράγει κοινωνική εξαθλίωση και ψυχικό πόνο. ■

Θωμάς Γκόρπας

ο αιρετικός ποιητής που αγάπησε την Αίγινα (1935-2003)

"...Είμαι στην Αίγινα, να πω κάτι για την Αίγινα. Η Αίγινα είναι ένα σπουδαίο πράγμα της Ελλάδος γιατί από κει ξεκινάει όλη η μυθολογία η ελληνική που είναι και του κόσμου, και γιατί εκεί, λένε οι ανασκαφές ότι υπάρχουν και δυο πολιτισμοί πριν από τον αθηναϊκό, χιλιάδες χρόνια πίσω, κι από την άλλη, στο τώρα είναι το νησί που έχουν αγαπήσει με πάθος όλοι όσοι αγαπάω εγώ: είτε αυτός είναι ο Πικιώνης, είτε είναι ο ζωγράφος ο μεγάλος ο Στέρης, είτε είναι ο Ελύτης, είτε είναι ο Μόραλης, που είναι ο ζωγράφος, είτε, είτε...

Είναι ένα περίεργο νησί..."

Ο Θωμάς Γκόρπας,
στην τηλεοπτική εκπομπή
του Άρη Σκιαδόπουλου,
"Νυχτερινός επισκέπτης",
ΕΤ1, 8.4.1997

Τη μέρα που έφυγε ο Θωμάς, κάποιοι ρωτούσαν "ποιος είναι Γκόρπας". Αλλά όσοι (τον) ήξεραν, χαμήλωναν το βλέμμα σαν μαθήτριες του κατηχητικού **κρύβοντας θυμούς** και ανεπίδοτα παράπονα... Τη μέρα που έφυγε ο Γκόρπας, σμήνη θανάτου συνέχιζαν τις φρικώδης περιπολίες στη Μεσοποταμία. Με δυο λόγια, οι ελεεινοί σκότωναν αβέρτα, κρυμμένοι **πίσω από τα θλιβερά επιχειρήματα** του "ελευθερωτικού" τους ψεύδους (Βουλιάζουνουν στο τέλμα της αδίστακτης προπαγάνδας οι συμμορίτες, αλλά απτόητοι συνεχίζουν να ψεύδονται και να σκοτώνουν)... Τη μέρα που ο Θωμάς "επέστρεφε" **στο χώμα του Μεσολογγίου** (Τι κι αν το ξόδι στου Ζωγράφου; Εκεί, στις ντάπιες της Ιερής Πόλεως θα αναπαύεται αιωνίως ο νους του σώματος) όλα χόρευαν στους γνώριμους ρυθμούς: Οι στίχοι των ποιητών **αναζητούσαν οξυγόνο,** τα πεζά ονειρεύονταν ανθοστόλιστες λεωφόρους υποδοχής και οι άνθρωποι της λογοτεχνίας –οι περισσότεροι τέλος πάντων– έβλεπαν με εξηγήσιμη πίκρα και αδιάψευστη ζήλια τις συνεχείς πιρουέτες **μιας δράκας ομοτέχνων** στις ακόρεστες σελίδες της άκρατης προβολής (Λόγουγου χάριν η συμπαθής Σώτη Τριανταφύλλου, με άποψη εκπεφρασμένη επί παντός, δεν αποκλείεται να -κληθεί να- σχολιάσει τις μετεγγραφές Τάτση και Πάντου στον Ολυμπιακό)... Τη μέρα που **κάποιοι (φίλοι του) έλεγαν** ότι "τον Θωμά τον σκότωσε το ηφαίστειο που σιγοβράζει στην ψυχή των ικανών, που συμβαίνει να είναι μοναχικοί και αθώοι", ο υποβολέας θυμήθηκε τις "Σημειώσεις" του Λυκιαρδόπουλου: Ο Γκόρπας διαβάστηκε **"μυθοποιητικά, κανιβαλιστικά"**, και προβλήθηκε σαν ένας "ρεμπέτης μετακαρούζος, μπήτνικ και σουρεαλιστής", έγραψε ο Λυκιαρδόπουλος, παίζοντας άμυνες στις επιθέσεις της ευκολίας... **Τη μέρα που έφυγε ο Θωμάς Γκόρπας** –τζώρας, τρυφερός, εκτεθειμένος, "παράλογος", εκτεθειμένος στους βοριάδες και ακάλυπτος, με στόμα απύλωτο και γλώσσα που κεντούσε πέλαγα– ένας μαύρος άνεμος άφηνε ανεξίτηλα στίγματα στην πρόσοψη του Απριλίου...

Γιάννης Τριάντης, Ελευθεροτυπία, Τετάρτη 2 Απριλίου 2003

ΕΙ ΔΥΝΑΤΟΝ
Ευχαριστώ! Αλλά
μη μ' αγαπάτε σας παρακαλώ...
Σφάξτε με, καλύτερα!

Το Άπαν του Τίποτε

Με χέρι τρεμάμενο και μια εξίσου τρεμάμενη καρδιά σπουργιτιού αφυπνιζομένου, οπωσδήποτε μια παρακολουθούσα ψυχή, γράφω έχοντας απέναντί μου σε βάθος διαγώνιο πρωινού αξημέρωτου ορίζοντος την Αίγινα του Σαρωνικού Κόλπου, τα διαπλέοντα καράβια, τις επιστρέφουσες χειρονομίες των ψαράδων, ενώ τα φώτα τα ηλεκτρικά συναντώνται απερχόμενα με το υπό δοκιμήν εισερχόμενο φως του ανατέλλοντος ηλίου.

Στο φορητό κασετόφωνο οι συνθέσεις *"Γυμνοπαιδίες πλάγια"* του Ερρίκου Σατί, γυρνούν σε δίσκο ακτίνας στο ίδιο μηχάνημα που πριν από λίγα ακέραια λεπτά ακουγόταν η εφηβία της ενηλικιώσεις φωνή του *Θωμά Γκόρπα,* τώρα έχει περάσει στον πίνακα της ακοής, ζωγραφισμένη κι όμως αζωγράφιστη, πικρή ζωγραφιά, όπως πικρή ζωή, γεύση γλυκιά και αποτρόπαιον θέαμα, αλλά και θεαματικόν, μοιρασμένος καθώς είναι αυτός ο πίνακας μισός στον Αχέροντα και ο άλλος μισός στον Ορφέα του.

Μνήμης σήμα και των ανωνύμων Κεραμεικός, *Θωμάς*, ένα όνομα μετά από ολονύκτια βροχή, χαραγμένο στο αιώνιον και στην αιωνιότητα του μαρμάρου, λευκόν, ένα σκίρτημα αιφνιδιαστικό ενός περιπάτου στον Ηριδανό της αενάου νεότητος και του άνευ ηλικίας ακινήτου, άνευ καταγωγής ονόματος κι όμως ελληνικόν και άσπαιρον, διαβάζω, γράφω μ' ένα τίποτε πάρεξ το λικνιστικόν της ταχύτητας των κλαδιών και φύλλων της ελαίας, βυθίζομαι στην θάλασσα των αναμνήσεων και καταδύομαι στο χώμα που με επιστρέφει εκεί, όπου σήπεται το σώμα και δεν φοβάμαι να πω τον σκελετό με τ' όνομά του πέτρα άσπρη, κεραυνέ του βουνού, βότσαλο της ακτής κυλιόμενο έως το μηδέν.

Από το τίποτα που γίνεται κάτι που ορθώνεται προς το όλον, τάφος μυριστικός και τύμβος πολεμιστή άνευ δημοσίου σήματος, καφενεία της συναντήσεως και καφενέδες της απομακρύνσεως, ταβερνεία της μέθης και εστιατόρια μαστόρων, έρωτες της τυχαιότητος και αγάπες μίας νυχτός άνευ επιστροφής, δρόμοι επαρχιακοί βουλιάζοντες στη λάσπη και έτεροι της πόλεως που γυαλίζουν πένθιμα στην άσφαλτο, πλατείες μεταμεσονύκτιες, της υγρασίας υποτακτικές, κλαρίνα υπόγεια της Ομόνοιας, μπουζούκια του θρύλου, του μύθου του τίποτε από αυτά, έως ότου ξεχασθούν σβήνοντας στο Αιγάλεω, στον Ασπρόπυργο, στην Ελευσίνα, στο Μοσχάτο, καθώς φλόγες άσβεστες αποστέλλουν προς τον ουρανό τον προσευχόμενο καπνό της επίγειας τραγωδίας που αναγνωρίζει το πρόσωπό της στην κωμωδία, όλα ετούτα κι άλλα ξεχασμένα και αξέχαστε περνούν διαδηλώνοντας από τα ποιήματά σου *Θωμά Γκόρπα*.

Θωμά του Κάλβου και *Γκόρπα* του Καρυωτάκη, νοσταλγέ του Καββαδία και δίδυμε του Εμπειρίκου αδελφέ, γλώσσα εσύ των πηγών και των ρυακιών εξομολογητή και εξομολογούμενε, λιμνοθάλασσα των αισθημάτων και των συναισθημάτων, πλάνητα και πλανεμένε, κινητικέ εντός της ακινησίας σου, γλυκέ μέσα στην πίκρα και τσιγάρο άσβηστο στις νύχτες τις επερχόμενες. Ηράκλειτε του ποταμηδόν αεί γίγνεσθαι, οντολόγε του χαώδους Παρμενίδη, πύρινε εκ του Εμπεδοκλέους ηφαιστείου, ταπεινέ της πρωϊνής των εργατών διαδρομής και του τελευταίου προς τα αμαξοστάσια δρομολογίου, ιαχή από διαδηλωτή τραυματισμένο και βογκητό μάνας πενθούσας στο μεταπολεμικό Μεσολόγγι και μνήμη υφάλμυρη της Εξόδου, ταπεινέ με τους ταπεινούς, υπερήφανε με τους υπερήφανους, ευθύ με τους ευθείς, δηλητήριο με τους δηλητήριους, διαύγεια του κρυστάλλου και κρύσταλλε εσύ, μοναδικέ αδάμαντα Κοχινόρ της διαλάμπουσας το σκότος ζωής, φωτεινέ μέσα στους φωτεινούς αιώνες του παρόντος χρόνου, του στιγμιαίου παρελθόντος, του μέλλοντος παρόντος, *Θωμά Γκόρπα,* αίμα αδελφικό από την ίδια μάνα, τη μάνα της Ποιήσεως.

Σιωπή: ακούγεται η Sonata in F minor, K. 466 (Adante moderato) του Δομήνικου Σκαρλάτι.

Βασίλης Β. Καλαμαράς

ΒΟΛΕΜΑ
Αναμνήσεις...
Και κάποτε τις τρώμε
και γίνονται αίμα...

Πάει πρόωρα κι ο ποιητής Θωμάς Γκόρπας –κι αλίμονο αν η φωνή του δεν είναι οικεία, ιδιαίτερα στους νέους μας. Ατόφια λαϊκός και αδιάλλακτος, αθυρόστομος και τρυφερός, ασυμβίβαστος και παθιασμένος- ο πιο καταραμένος από τους καταραμένους της γενιάς μας. Δυο στίχοι του το ύστατο χαίρε στο σημερινό ξόδι: Οι ποιητές λιγόστεψαν αμάν πόσο λιγόστεψαν κι οι φίλοι...

Γιώργος Βότσης, Ελευθεροτυπία 4 Απριλίου 2003

ΕΜΠΝΕΥΣΗ

Το νυχτολούλουδο μοιάζει μ' επανάσταση που κάνει πρόβες ολόκληρη ζωή. Αποφάσισα να κρατήσω ένα νυχτολούλουδο για μια ολόκληρη μέρα.

Τα τελευταία δεκατρία χρόνια κατοικούσε σχεδόν μόνιμα στην Αίγινα. Όσοι περνούσαν τα βράδια από την οδό Παλαιάς Χώρας, τον έβλεπαν από το μόνιμα ανοιχτό παράθυρό του, να δουλεύει σκυμμένος πάνω στα χαρτιά του...

Δημήτρης Σαραντάκος, περιοδικό "Φιστίκι", Αίγινα, τεύχος 16

ΤΣΙΓΑΡΑ

Χίλιες φορές κοιμήθηκα με το τσιγάρο αναμένο
απ' άλλα κάηκα κάηκα έγινα στάχτη μέσα από τη στάχτη μου
ξαναγεννήθηκα ο ίδιος κι απαράλλαχτος
μόνο λιγάκι πιο προσεχτικός με τους χαφιέδες...

Το παρακάτω ποίημα του Θ. Γκόρπα, από τη συλλογή "Σπασμένος Καιρός", δημοσιεύτηκε στο δίμηνο περιοδικό πρωτοποριακής Ποίησης και Τέχνης του Λεωνίδα Χρηστάκη, "Κούρος" Αριθ. 1, Απρίλης Μάης 1959:

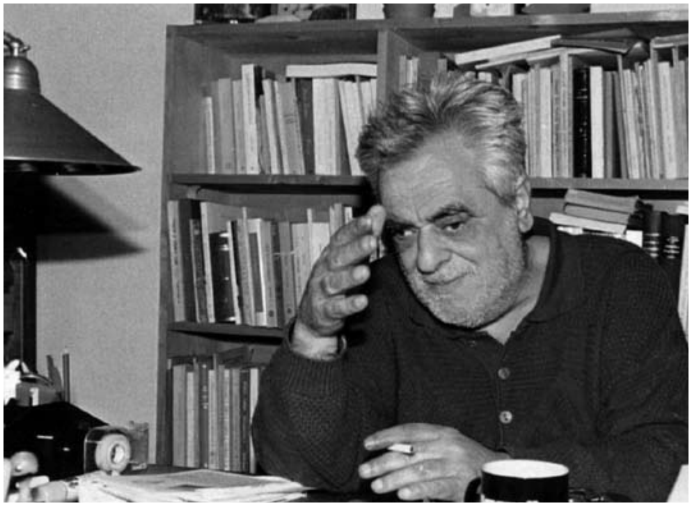

ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ ΣΤΗΝ ΟΔΟ ΣΤΑΔΙΟΥ
Ένα παιδί σωριάστηκε μες τη γιορτή του δρόμου.
Ήταν τα μάτια του άγρια, ξένα και βυθισμένα
το κεφάλι του στην πέτρα βρόντηξε, ξεβρόντηξε,
το κορμί του σαν το ελάφι και σαν τ' άλογο.
Απ' το στόμα του πετάχτηκαν αφροί
κι έπαιξαν στα μάτια σας,
απ' το στόμα κι απ' τη μύτη τίναξε το αίμα του
πούκατσε στα μάτια σας κι άρχισε να κλαίει.
-Από πείνα. Είπατε
Τα πόδια σας πώς είναι ανάλαφρα για τον περίπατό σας;
-Από πείνα. Είπατε.
Τα χέρια σας πώς ξεριζώθηκαν ωραίοι μου από τους ώμους σας;
-Από πείνα. Είπατε.
Τα μάτια σας πώς σκοτείνιασαν μπρος σε τόσα χρώματα και φώτα;
Από πείνα. Είπατε
Σηκώστε το, λοιπόν, να μη βουλιάξει ο δρόμος...

Αυτοβιογραφικά στοιχεία

Γεννήθηκα στο Μεσολόγγι το 1935, επίσημη χρονιά του ελληνικού σουρεαλισμού. Η πιο έντονη παιδική μου μνήμη είναι από την κήρυξη του πολέμου του 1940. Τα μαθήματα του δημοτικού τα άκουσα σε μια εκκλησία, σε μια αποθήκη κρασιών, στο πίσω μέρος μιας καρβουναποθήκης, λόγω επιτάξεως των σχολείων και σε μια αίθουσα όπου οι μισοί μαθητές άκουγαν όρθιοι και σταυροπόδι λόγω ελλείψεως θρανίων. Από το 1945 έως το 1950 έπαιζα Καραγκιόζη με δικές μου φιγούρες, κατασκεύαζα και πούλαγα από τενεκέ και σύρμα αυτοκινητάκια, χαρταετούς, μύλους, σερβιτσάλια. Το καλοκαίρι του 1951 μαζί μ' άλλους δύο συμμαθητές κατασκεύαζα φιλολογικό περιοδικό και λειτουργούσα πρωτόγονο κινηματογράφο –μια ώρα και προβολή και με εισιτήριο, 1949-50 έγραψα τους πρώτους μου συνειδητούς στίχους χωρίς ρίμες... Το πρώτο μου λογοτεχνικό ξεσκόλισμα το οφείλω, στα 1951-52, στους ιδιοφυείς εικοσάρηδες Γιώργο Κοτσίρα και Γιώργο Φραγκόπουλο και στα περιοδικά και βιβλία που διέσωζα από

τη φωτιά ενός φούρνου και τις ρέγκες ενός μπακάλικου. Την ίδια εποχή ο φιλόλογος Μαρίνος Αβούρης και τα περιοδικά "Νέα Εστία", "Ελληνική Δημιουργία" και "Νέα Ελληνικά" έκαναν τα υπόλοιπα. Το 1952 άνοιξε ο φάκελός μου στην Ασφάλεια με πρώτες εγγραφές την ηγετική μου συμμετοχή σε μαθητική διαδήλωση υπέρ της Ενώσεως της Ελλάδας με την Κύπρο, τη μη συμμετοχή μου στον ομαδικό εκκλησιασμό, την ασέβειά μου κατά την ώρα της ομαδικής προσευχής, την ανάγνωση κομμουνιστικών εφημερίδων ("Νεολόγος Πατρών", "Βήμα", "Ελευθερία" κ.ά.) την ανάγνωση "κομμουνιστικών" βιβλίων (Μπαλζάκ, Ντοστογιέφσκι, Γκόρκι κ.ά.) το πέρασμά μου από καφενεία στα άκρα της πόλεως... Στο παράρτημα της Ασφαλείας είχαν καταθέσει βρωμεροί άνθρωποι όπως ο γυμνασιάρχης και οι περισσότεροι καθηγητές μου και δυστυχισμένοι άνθρωποι όπως 3-4 συμμαθητές και φίλοι μου μέλη αριστερών οικογενειών... Το 1953 στο απολυτήριό μου, με άριστα το 20, στη γυμναστική (μέλος των ομάδων βόλεϊ και μπάσκετ και πρωταθλητής στους περιφερειακούς μαθητικούς αγώνες στην ελληνική δισκοβολία με κατάρριψη του πανελλήνιου ρεκόρ) είχα 10, στα Νέα Ελληνικά (με 2-3 κόλλες αναφοράς στην έκθεση) 11 και στα Αρχαία Ελληνικά (διάβαζα από το πρωτότυπο, χωρίς μεταφραστικό βοήθημα, έως και Θουκυδίδη) 11... Δούλεψα για το μεροκάματο πρώτη φορά το καλοκαίρι του 1953 σε δημόσια έργα. Την ίδια χρονιά και την επόμενη απορρίφτηκα στις εξετάσεις Νομικής λόγω φακέλου. Το 1954 ήρθα πρώτος στις εξετάσεις της Παντείου, πήγα σε δυο τρία μαθήματα κι από τότε δεν έχω περάσει ούτε απ' έξω. Δεν επρόκειτο περί σχολής, αλλά περί στάβλου. 500-600 φοιτητές σε μια αίθουσα που βρόμαγε κάτουρο, ποδαρίλα και βομβαρδιζόταν από χιλιάδες στραγάλια και σαΐτες... Ήδη δούλευα μεταφορέας τενεκέδων γεμάτα λάδια και λίπη σ' ένα εργοστάσιο. Από το 1955 ως σήμερα δούλεψα λογιστής, τοιχοτρίφτης, επιμελητής εκδόσεων, μπογιατζής, οικοδόμος, παλαιοβιβλιοπώλης ("Το Φιλικό", Ηφαίστου, μαζί με τον Τορνέ), συντάκτης στον Ημερήσιο τύπο ("Ανεξάρτητος Τύπος", "Μεσημβρινή", "Εξπρές", "Νέα Πολιτεία"), βιβλιοπώλης, εκδότης. Ανάμεσα στο 1955 και στο 1967 σε ομάδες που πρωτοστάτησαν για μια πρωτοπορία στο θέατρο, στον κινηματογράφο, στα εικαστικά και για την υπεράσπιση του λαϊκού τραγουδιού. Υπήρξα από τους εμπνευστές της Ομοσπονδίας Κινηματογραφικών Λεσχών, το 1961 και στα 1965-1970 δίδαξα ιστορία λογοτεχνίας και αγωγή του λόγου σε θεατρική σχολή.

Από το 1954 έως το 1965 στην αδιόριστη καθοδήγηση του νεολαιίστικου κινήματος -ούτε η ΕΔΑ ούτε το ΚΚΕ κατάφεραν να με γράψουν στα κατάστιχά τους. Κατά τα άλλα, στα 1955-1959 ένας της ηγετικής ομάδας του Σοσιαλιστικού Συνδέσμου Νέων (ανανεωτικής τροτσκιστικής οργάνωσης με μεγάλη επιρροή στα εργατικά σωματεία της Αθήνας) και στα 1964 στο πειθαρχικό συμβούλιο των Λαμπράκηδων λίγο πριν τους κλείσει, δίκην Ασφαλείας, το ΚΚΕ.

Ακόμα υπήρξα συντάκτης ή αρχισυντάκτης στα περιοδικά "Ρουμελιώτικη Βίγλα", "Ο Λογοτέχνης", "Η Τέχνη στην Αθήνα", "Η Καλλιτεχνική", "Μουσικά Θέματα" και σύμβουλος Εκδόσεως της "Ποιητικής Αντιανθολογίας". Το 1979 εκπροσώπησα την Ελλάδα στο πρώτο Διεθνές Φεστιβάλ Ποίησης Μπητ στην Όστια της Ρώμης. Εργασίες μου πολύχρονης έρευνας για το Μεσολόγγι, την Αθήνα, το λαϊκό τραγούδι, τον Καραγκιόζη και την πρωτοπορία του 1920 παραμένουν στα συρτάρια μου. Από το 1975 έως το 1980 έζησα στο Παρίσι.

(Πρώτη δημοσίευση: περιοδικό "Διαβάζω". Μάρτιος 1996, τεύχος 361, στα πλαίσια συνέντευξης στον Βασίλη Β. Καλαμαρά)

Γαλάζια κι άσπρα χρώματα κολυμπούν
στη μαύρη θάλασσα των φανατικών.
Δεν έμεινε άλλη θάλασσα για κολύμπι.
ΜΠΕΡΔΕΜΑ

ΕΡΓΟΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ

Ο Θωμάς Γκόρπας γεννήθηκε το 1935 στο Μεσολόγγι. Ζει από το 1954 στην Αθήνα και από το 1990 στην Αίγινα.

1954-1961: εργάτης, λογιστής, παλαιοβιβλιοπώλης. 1961 έως σήμερα: επιμελητής εκδόσεων, δημοσιογράφος, εκδότης βιβλίων, βιβλιοπώλης. Από τους εμψυχωτές του Αθηναϊκού Εκδρομικού Συλλόγου (1954-1955), της Ομοσπονδίας Κινηματογραφικών Λεσχών (1961-1965), του θεάτρου Νέας Ιωνίας (1965-1966) και των γκαλερί και περιοδικών τέχνης του Λ. Χρηστάκη (1956-1976). Είναι από αυτούς που πλαισιώνουν τον Γ. Μπουκουβάλα στη δημιουργία των πρώτων μπουάτ "Δελφίνι" στη Βάρκιζα και "Τιπούκειτος" στην Πλάκα και την οδό Σόλωνος (1958-1961). Από τους πρώτους, πριν πολλά χρόνια που μίλησαν και έγραψαν για τον Καραγκιόζη, τον κινηματογράφο και το ρεμπέτικο. Το 1963 μαζί με τον Μιχάλη Ντόκα και τον Νίκο Θεοδωρόπουλο επανίδρυσαν την Ένωση Μεσολογγιτών της Αθήνας.

***ΠΟΙΗΣΗ**:* Σπασμένος Καιρός 1957. Παλιές Ειδήσεις 1966. Πανόραμα 1975. Στάσεις στο μέλλον 1979 (επανεκδόσεις '80, '81, '83). Περνάει ο στρατός 1980 (επανέκδοση '83). Τα θεάματα 1983. Τα Ποιήματα 1995. 14 Ανέκδοτα ποιήματα στην περιοδική έκδοση Άτυπον 1997.

***ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΑ**:* Ισιδώρα! Ισιδώρα! 1995.*ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ:* Το πανηγύρι τ' Αη Συμιού 1972.

***ΙΣΤΟΡΙΑ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ**:* Διάγραμμα Ιστορίας της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας 1966. Περιπετειώδες κοινωνικό και μαύρο νεοελληνικό αφήγημα 1850-1950 δίτομο (εισαγωγή, βιογραφικά, ανθολόγηση) 1981.

ΚΑΛΕΣ ΤΕΧΝΕΣ: Στέρης, το τραγικό παραμύθι της ζωής και του έργου ενός πρωτοπόρου 1982.

***ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ**:* Το βιβλίο όλων των ημερών (Ποιητική ανθολογία για μεγάλα παιδιά εικονογραφημένη) 1992.

***ΔΙΑΣΚΕΥΗ**:* Πιτιγκρίλι, Παρθένος 18 καρατίων, μυθιστόρημα 1983. Πιτιγκρίλι, Κοκαΐνη, μυθιστόρημα 1983. Ουάσινγκτον Ίρβινγκ. Μωάμεθ, βιογραφία 1988.

ΣΤΗΡΙΞΗ ΚΛΑΣΣΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ *(επιμέλεια, βιογραφικά):* Γεράσιμος Βώκος, Ο εκτοπισμένος και άλλα διηγήματα, 1983. Νικόλαος Β. Βωτυράς, ο μάγκας του Ωρολογίου, διήγημα 1983. Αλ. Παπαδιαμάντης, Αθηναϊκά διηγήματα 1990. Ε. Λεμπέσης, Η τεράστια κοινωνική σημασία των βλακών στο σύγχρονο βίο, δοκίμιο, 1990 (μεταγλωττισμένο από τον Θ. Γκόρπα).

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ *(από τα Γαλλικά):* Ζωρζ Ζαν, Γραφή, η μνήμη των ανθρώπων (μαζί με 100 σελίδες ελληνικά ντοκουμέντα από το Θ. Γκόρπα) 1991. Κι άλλα 19 βιβλία, μικρά και μεγάλα για νέους στις εκδόσεις Δεληθανάση 1989-1997.

ΑΛΛΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ: Κείμενα για τους εικαστικούς καλλιτέχνες: Νέλα Γκόλαντα (1972), Γιάννη Γαϊτη (1974), Δημήτρη Κακουλίδη (1977), Ηλία Πασσίση (1982), Δημήτρη Γέρο (1998), τυπωμένα σε καταλόγους εκθέσεών τους.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ, ΑΡΘΡΑ *και* ***ΜΟΝΟΓΡΑΦΙΕΣ**:* Σε βιβλία, περιοδικά και εφημερίδες για τους ποιητές: Μίμη Λιμπεράκη, Γ. Βιζυηνό, Οδ. Ελύτη, Ρ. Φιλύρα, Μίνω Ζώτο, Νίκο Καρούζο, Τέο Σαλαπασίδη, Τάκη Παυλοστάθη. Για τους συγγραφείς: Ειρήνη Σπανδωνίδη, Θρ. Καστανάκη, Νίκο Βέλμο, Δημ. Βικέλα, Δημ. Βουτυρά, Ιουλία Περσάκη, Γιώργη Ζάρκο, Αστέρη Κοββατζή. Για τους καλλιτέχνες: Ευάγγελο Μαγκλιβέρα (τενόρο), Βασίλη Σαλέα (κλαριτζή), Β. Τσιτσάνη (συνθέτη). Για το Θανάση Ραζηκότσικα, αρχηγό των Μεσολογγιτών των Πολιορκιών και της Εξόδου και τον Επαμεινώνδα Δεληγιώργη, το μεγάλο Μεσολογγίτη πολιτικό και δεκάδες άλλα.

Στο βδομαδιάτικο περιοδικό "Πολιτικά Θέματα" 1976-1978: κριτική παρουσίαση βιβλίων και φιλμ, πολιτικού ενδιαφέροντος σχόλια και άρθρα, ανταποκρίσεις από το Παρίσι και η "Ιστορία του νεοελληνικού τραγουδιού" από το 1800, σε εκτενές διάγραμμα.

Στο δεκαπενθήμερο μουσικό περιοδικό "Μουσικά Θέματα" 1982-1983: 10 άρθρα με τον τίτλο "Στο ρεμπέτικο..."

Στο μηνιάτικο περιοδικό βιβλίου "Ιχνευτής": Το χρονικό "Με το Θωμά Γκόρπα στην Αθήνα της αμφισβήτησης της δεκαετίας του 1950", Δεκέμβριος 1987. Η μελέτη "Οι καταραμένοι της λογοτεχνίας μας στα χρόνια του μεσοπολέμου", Δεκέμβριος 1988. Η μελέτη "Ρώμος Φιλύρας, Ρεμπώ και προφήτης του ελληνικού Υπερρεαλισμού", Ιανουάριος 1989.

***ΣΕΝΑΡΙΑ**:* Φιλμ μεγάλου μήκους: "Αγάπη που δεν σβήνει ο χρόνος" 1965, "Τι κι αν γεννήθηκα φτωχός" 1966, "Ένα κορίτσι αλλιώτικο" 1967. Λαογραφικά ντοκιμαντέρ: "Βλάχικος γάμος" 1965, "Ένα Σάββατο βράδυ, μια Κυριακή πρωί" 1988. Μικρού μήκους: "Το πατάρι του Λουμίδη" (Το θρυλικό φιλολογικό στέκι κατά τη δεκαετία του 1950) 1988.

Η ΑΛΛΗ ΞΕΝΗΤΙΑ
Χειρότερο απ' την ξενητιά κι από το μαύρο χώμα
να τυραννιέσαι στη ζωή με την ψυχή στο στόμα

Όλα τα αυτοβιογραφικά και εργοβιογραφικά στοιχεία είναι παρμένα από το 18ο τεύχος, Οκτώβριος - Δεκέμβριος 2001, της τριμηνιαίας Επιθεώρησης Λόγου και Τέχνης "παρουσία", της Ένωσης Αιτωλοακαρνανών Λογοτεχνών που κυκλοφόρησε απ' αφορμή την τιμητική εκδήλωση για το Θωμά Γκόρπα στις 3/12/2001.

Τα πλάγια στοιχεία - ποιήματα του Θωμά Γκόρπα προέρχονται από τη συλλογή "Τα θεάματα", Έξοδος, Αθήνα 1983.

"ΦΕΙΔΙΑΣ ΔΡΟΜΟΣ"

"Διέσωσα στίχους εξόριστους
μοιρόλογα και θρήνους
σε κατακόμβες ψέλνοντας
τα αλειτούργητα·
κι όταν ο Ιππόλυτος έφυγε
καλπάζοντας στον κάμπο
κι ο έρωτας ξεψύχησε
στου ποιητή τα χέρια
συμμάζεψα το άλογο
και στο λυγμό του δέντρου,
κόμπο στα μάτια έδεσα
ξόρκι για δρόμο θλίψη..."
ΕΠΙΣΤΡΕΦΩ

Ο Γιάννης Γεωργιόπουλος, ποιητής στην Τροιζηνία

Παρουσίαση της ποιητικής συλλογής "ΦΕΙΔΙΑΣ ΔΡΟΜΟΣ", εκδόσεις ΔΙΑΤΤΩΝ, Μάιος 2001

Λέξεις που κρύβουν θάματα, θυμιάματα θορύβους,
πατήματα ημιδιάφανα, ύμνους στα μονοπάτια
τα ιερά, "μανδράπηλα" "βήμα λαών αντάμωμα",
παραγγελιές από νεκρούς και ζωντανούς στους όρθρους.
Σαράντα πήχες γράμματα, γλέντι του Πάνω Κόσμου
με μνήμες που ακροπατούν στης Ιστορίας τα διάσελα
ξοδεύοντας τον ίδρωτα, "την ομορφιά της Πέτρας
στρωσίδι για το σώμα του σε κρύα φυλακή".
Του Ταχυδρόμου στ' Άγραφα με την ανάσα κόμπο,
να πάει τα δοσίματα "μιαν ιδρωμένη επιταγή"
σε μέρες κάμπιες που οι σκιές θυμίζουνε ανθρώπους
κι "ο ταχυδρόμος πνίγηκε στο στόμα ενός πουλιού".
Είδα λαχάνιασμα πολύ, τ' αλόγου πού 'ρθε πίσω,
αναζητώντας Τον Παππού σαν γέροντας προς Γέρο
κι Αυτός που δεν το σκότωσε σαν όλα όπου γερνάνε,
τιμή σκουριά στο σίδερο "λάλος των έξω αιώνων"
κι Τ' άφησε να ιστορεί ματιές πικρών αιώνων
–"γεύεται η ρίζα πέταλο και ο κορμός μουσούδι".
Σε λιτανείες δεκατιανές "αντίδωρες λεξούλες"
"για στόματα που πείνασαν απόδειπνο ψαλμό
για σώματα που νήστεψαν χαρές βαλσαμωμένες"
είδα το δρόμο του ποιητή "μετά το Δι' ευχών"
να κόβεται ροδάκινο μικρής παντιέρας βλέμμα,
"ο αηδονόλαλος ψαλμός στην αγορά ντελάλης".
Κι άκουσα τα καθέκαστα, της Ιστορίας την Κρίση
"Σαν προσευχή που σύρθηκε σε στέρνα να δακρύσει"
κι ο πόνος έχει ονόματα, σώματα και φωνή,
"Απλώνει όρθρους την αυγή απόδειπνα υφαίνει"
μπαίνει σαράκι την αυγή το βράδυ φεύγει άγιος
να κουμαντάρει το θεριό που θέλει να ιστορήσει
όσα "των λόγων πάντρεψαν με των εικόνων βλέμμα"
μορφώνοντας το σούσουρο που πάει να απαγκιάσει.
"Το μέλι στάζει ο ουρανός· τα χείλη το φαρμάκι"
κι είναι μικρή η ψυχούλα μας και λίγο μαραγκιάζει
λασπώνει τους Ηριδανούς, φτύνει τους ημιθέους,
τα κάνει όλα ρημαδιό "στης Καρκαλούς το δώμα"
δίνει σπρωξιές στον Περκεζέ και τον ξανασκοτώνει
με αλληλούια-μέταλλα -"Κρανίου Τόπος θρήνος".
Όμως θεριεύει πάλι ο νους σαν την καλή αμαρτία,
"χαίρεται η πέτρα πάτημα και το νερό το ρήμα".
Ρίμα και "Ρήμα που έθρεψαν τα χρόνια της σιωπής"
σπιτώνουν το φασκόμηλο χαϊδεύουν το βουνό
σπέρνουνε στους ορίζοντες όταν αυτοί σου γνέφουν
μαζεύοντας τις άγνοιες και κάνοντάς τες έγνοια.
Λέξεις μυρίζουνε βροχή, κερί γλυκό και μέλι,
νερό που πίνει ο πλάτανος και αμαρτία δεν έχει
σαν τρέχει, το δρομάκι τους "προσκέφαλο" για όσους
"Η δίψα τρέφει το νερό και πριν το φως σκοτάδι".
Στίχοι μνημούρια των πουλιών, ταξιδεμένα νέφη,
ονείρατα μικρών παιδιών που ψάχνουν για ποτάμι
σκιές ανθρώπων που μιλούν σε πέτρινες πλατείες,
κλαρίνα στην παραγγελιά κι ο ήχος καλντερίμι.
ΕΠΕΣΤΡΕΦΕ ΠΑΛΙ...

Για τους νέους στην Αίγινα

Το παρόν άρθρο δεν έχει σκοπό να δώσει απαντήσεις αλλά να θέσει εν δυνάμει τις βάσεις αναζήτησης για τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της νεολαίας στην Αίγινα. Στην προσέγγιση της πραγματικότητας υπάρχει πάντα ο κίνδυνος της γενίκευσης και του ολισθήματος σ' έναν αγοραίο εμπειρισμό ιδιαίτερα όταν η προσπάθεια αυτή δεν ανταποκρίνεται στη σύγχρονη αρχή της έρευνας και της εν δυνάμει τεκμηρίωσης. Τα φαινόμενα τα οποία εμπειρικά συναντά κανείς στο πλατύ πεδίο της κοινωνικής καθημερινότητας δεν μπορούν να συμβάλλουν δυναμικά στην άρθρωση μιας ουσιαστικής συζήτησης εφόσον εκλείπουν τα κατάλληλα τεκμήρια που θα μπορούσαν να αποδώσουν το στίγμα της νεολαίας στην Αίγινα. Η διαίσθηση, διανθισμένη είτε με εμπάθεια είτε με ρομαντικές αναφορές, ποτέ δεν μπόρεσε να απαντήσει ικανοποιητικά στα ερωτηματικά που ολοένα και ραγδαία γίνονται όλο και πιο ακαδημαϊκά. Τα σκόρπια και σχετικά πρόσφατα δημοσιεύματα στις τοπικές εφημερίδες, τα οποία και εντάσσονται σε μια μερική προσπάθεια ανάλυσης για το πώς διαμορφώνεται η εικόνα αυτού του ιδιαίτερου κοινωνικού κομματιού συνοδοιπορούν με την καθημερινή γκρίνια που φτάνει στα όρια της ισοπέδωσης και ιδιαίτερα σε συνθήκες που είναι ολοφάνερο πως οδηγούν σε μεγαλύτερη αποξένωση. Άρα πρέπει να εξιχνιαστεί ο λανθασμένος τρόπος με τον οποίο προσεγγίζεται μια κοινωνική πραγματικότητα όπως η νεολαία, και να τεθούν οι όροι και τα δεδομένα για μια συζήτηση ή και ανάλυση. Η σύγχυση πρέπει να δώσει τη θέση της στην έρευνα για την αναζήτηση των αιτιών για φαινόμενα που απασχολούν την κοινωνία στο σύνολό της και που συνδέονται με τη νεολαία στην Αίγινα.

α) Κατ' αρχήν πρέπει να αποσαφηνιστεί ο όρος "νεολαία". Να αποδοθούν όσο το δυνατόν τα ηλικιακά της όρια προκειμένου να μπορεί να αποτελέσει ένα θέμα πλέον ευδιάκριτο.

β) Οι ασχολίες του πληθυσμού της. Μια προσέγγιση στις δραστηριότητες όπως, σχολείο, τριτοβάθμια εκπαίδευση, φροντιστήρια, ελεύθερος χρόνος, κοινωνική ζωή, οικογένεια, διασκέδαση, θρησκεία, μετανάστες νεολαίοι, σχέσεις μεταξύ των δυο φύλων, παιδική και εφηβική εργασία, τουρισμός, ναρκωτικά, αλκοόλ, ιδιαίτερη γλώσσα (αργκό), εσωτερική μετανάστευση, πολιτική, ιδιαίτερες εκφράσεις, χώροι έκφρασης, γάμος χωριά και πόλη της Αίγινας κλπ.

γ) Οι προσδοκίες. Τα "όνειρα" και οι προσδοκίες της νέας γενιάς στην Αίγινα. Εργασία, γάμος, ιδεολογική ενσωμάτωση, κατοικία, προσδοκίες για τον τόπο, οι μετανάστες νεολαίοι κλπ.

δ) Η νέα γενιά και η εφηβεία. Η προσπάθεια κατανόησης με σύγχρονους επιστημονικούς όρους της εφηβικής ηλικίας.

ΝΕΟΛΑΙΑ ΤΗΣ ΑΙΓΙΝΑΣ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΟΣ ΤΥΠΟΣ

Παρόλο που υπάρχει ο κίνδυνος να θεωρηθεί μονόπλευρη η παρουσίαση και μόνο μέσω κάποιων δημοσιευμάτων, εν τούτοις ο τοπικός τύπος ως ένας από τους τρόπους καταγραφής της τοπικής πραγματικότητας δίπλα στον κίνδυνο της μονομέρειας ή της μονόπλευρης αναφοράς, αντιπροσωπεύει αναπόφευκτα μέρος του δημόσιου Λόγου για τα τοπικά τεκταινόμενα, φαινόμενα, γεγονότα και συμβάντα. Είναι δηλαδή ένα γραπτό αρχείο μέρους της συνολικής πραγματικότητας.

Στις λίγες και σχετικά πρόσφατες αναφορές ο τοπικός τύπος

ΦΩΤΟ Άρης Παύλος

τις Αίγινας έχει ασχοληθεί με τη νεολαία σε σχέση με κάποιες από τις καθημερινές της δραστηριότητες. Ο αθλητισμός και η συμμετοχή των νέων σε αθλητικές ομάδες έχει μάλλον το μεγαλύτερο μερίδιο στην αναφορά για τη νεολαία αφού και οι 4 τοπικές εφημερίδες σχετικά σταθερής κυκλοφορίας (Πολίτης, Εβδομαδιαία, Μάχη, Αιγινήτικα Νέα) έχουν σχετικά τακτικές στήλες για τις επιδόσεις των νέων αθλητών στην Αίγινα, ιδιαίτερα δε όταν αυτές ξεπερνούν τα γεωγραφικά όρια της Αίγινας όπως συχνά συμβαίνει με τη γυναικεία ομάδα Ποδοσφαίρου και με το Ναυτικό Όμιλο της Αίγινας. Νέοι και νέες που διακρίνονται σ' αυτές κυρίως τις ομάδες αποκτούν μεγάλη σημασία στο δημόσιο βίο της Αίγινας εφόσον μέσω της προσπάθειάς τους το όνομα του νησιού μεταφέρεται και σε άλλες γεωγραφικές περιοχές. Μέσω των επιτυχιών π.χ. της γυναικείας ομάδας ποδοσφαίρου, διαφαίνεται από ενδεικτικό δημοσίευμα, η ιδεολογική ταύτιση ενός ολόκληρου κοινωνικού συνόλου τόσο με την ιδέα της επιτυχίας και της βράβευσης μέσω του ανταγωνισμού. *"Είναι μια επιτυχία για τις αθλήτριές, τη διοίκηση αλλά και για όλο το νησί μας. Η ομάδα αυτή (που είναι αλήθεια ότι δεν έτυχε της υποστήριξης των Αιγινητών φιλάθλων) σήμερα μας κάνει όλους υπερήφανους... Εκτεταμένο αφιέρωμα στην ομάδα θα έχει η εφημερίδα μας στο επόμενο τεύχος"*[1]. Ο πρωταθλητισμός αλλά και ο αθλητισμός φαίνεται να είναι ένα πεδίο δραστηριότητας των νέων όχι μόνο αποδεκτό αλλά και επιθυμητό για τον αντιπροσωπευτικό τοπικό τύπο της Αίγινας. Επί τη διαμάχης που προέκυψε μ' αφορμή την εξαγγελία για τη μελλοντική χρήση του γηπέδου ως χώρου στάθμευσης αυτοκινήτων που όπως μας πληροφορεί η εφημερίδα ΜΑΧΗ, 15 Μαΐου ότι και ο προηγούμενος αλλά και ο νυν δήμαρχος συμφωνούν γράφτηκε: *"Είναι βέβαιο ότι πάνω από 1000 άτομα το χρησιμοποιούν κάθε εβδομάδα... Θεωρώ πολύ υποκριτικό να κλαίμε για τα παιδιά των άλλων και τα δικά μας να τα διώχνουμε από τον μοναδικό χώρο αναψυχής και άθλησης"*[2]. Η σημασία που φαίνεται ότι για τη νεολαία είναι ο αθλητισμός ίσως και η πιο σημαντική μετά την εκπαίδευση δραστηριότητα φαίνεται κυρίως από το γεγονός της προσπάθειας που κάνει ο τοπικός τύπος να παρουσιάζει ένα διάλογο επί του θέματος: *"Ξεχάσατε ότι στην Αίγινα καλλιεργείται εδώ και χρόνια ένα άθλημα που μας έχει δώσει διακρίσεις και επιτυχίες, η ιστιοπλοΐα... Θα ήθελα να σας ευχαριστήσω για το ενδιαφέρον που δείχνετε για τον αθλητισμό και ελπίζω να ασχοληθείτε στο μέλλον με τον ΝΟΑ"*[3]. Οι επιτυχημένοι αθλητές και πρωταθλητές έχουν μια μεγάλη σημασία για το κοινωνικό σύνολο γεγονός το οποίο εμπλέκεται και με την τοπική πολιτική σκηνή. Έτσι ο Τζίτζης Φίλιππος, υποψήφιος Νομαρχιακός Σύμβουλος, με την προμετωπίδα "Νέοι άνθρωποι στην αυτοδιοίκηση τώρα" αναφέρει στο βιογραφικό του: *Έπαιξα ποδόσφαιρο στην Αίγινα την ομώνυμη ομάδα από το 1984 έως το 1986. Από το 1986 έπαιξα μπάσκετ στο Σαρωνικό την ομάδα της Αίγινας. Βοήθησα από τη μεριά μου την ομάδα να ανέβει τρεις φορές κατηγορία. Στη συνέχεια έπαιξα μπάσκετ στον Αιγέα Κολωνού, στην Αναγέννηση Πετραλώνων και στους Τράχωνες Αλίμου... Είμαι ο πιο νέος υποψήφιος Νομαρχιακός Σύμβουλος και θα ήθελα όσο γίνεται να με στηρίζατε εσείς οι συμπατριώτες μου..."*[4]. Είναι περιττό να αναλυθεί περισσότερο ότι σε όλα τα προγράμματα των δημοτικών συνδυασμών υπάρχουν αναφορές για τον αθλητισμό. Έχει όμως περάσει η εποχή των αρχών της δεκαετίας του 80 που οι ιδεολογικές αναφορές στον αθλητισμό ήταν έντονες σε μια περίοδο που η κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ προσπαθούσε να θέσει τα θεμέλια του αποκαλούμενου λαϊκού αθλητισμού στην Ελλάδα. Τόσο με την έντονη αναφορά στο ζήτημα των ναρκωτικών και στο ζήτημα της υγείας είχε καταφερθεί ένα είδος πλύσης εγκεφάλου μέσω των διαφημιστικών σποτ αλλά και της οργάνωσης μέσω των Δήμων προώθησης του αθλητισμού. Εκείνη η εποχή όμως τελικά συνέβαλε δίπλα σε παράγοντες προώθησης του αθλητικού γεγονότος ως εμπορεύματος, να αυξήσει τους οπαδούς ακόμα και για αθλήματα τα οποία δεν ήταν ελκυστικά για το κοινό (στίβος, μπάσκετ, βόλεϊ), να οργανώσει τον αθλητισμό των χορηγιών και της διαφήμισης, να ισχυροποιήσει τα ανταγωνιστικά πρότυπα-δημιουργήματα των εταιριών και σαφώς να μειώσει τους ελεύθερους χώρους σε γειτονιές-αλάνες που υπήρχε μια μεγαλύτερη ελευθερία στο παιχνίδι και στην επινόηση των κανόνων του, επιβάλλοντας παντού τους ακαδημαϊκούς όρους των αθλημάτων και της εκγύμνασης. Έτσι πλέον είναι αυτονόητο ότι ο αθλητισμός ή ο πρωταθλητισμός, δραστηριότητα η οποία εστιάζει όχι τόσο στο περιεχόμενο της κίνησης ή της αισθητικής αλλά στον ανταγωνισμό και στη διάκριση είναι ένα γεγονός που είναι κοινά αποδεκτό και επιθυμητό και κυρίως για τη νεολαία, όπως φαίνεται από τον τοπικό τύπο.

Η άλλη επίδοση των νέων με την οποία ασχολείται ο τοπικός τύπος είναι η αποκαλούμενη "παραβατικότητα". Το γεγονός, ενδεικτικά, ότι ομάδα νέων Αιγινητών σύμφωνα πάντα με δημοσιεύματα χτύπησε ομάδα μαθητών-επισκεπτών στην Αίγινα ενός σχολείου τροφοδότησε ποικιλοτρόπως με σχόλια τις στήλες των τοπικών εφημερίδων. Χωρίς καμιά εμβάθυνση και στοιχειώδη κοινωνική

κριτική για ένα γεγονός όπως το θίγει επιστολογράφος ως *"ακανθώδες"*[5] ύστερα από την όπως ακούστηκε παρέμβαση παραγόντων για να "κουκουλωθεί" το ζήτημα. Η αποφυγή της αιτίασης του γεγονότος είναι ολοφάνερη: *"δεν ξέρουμε ποιος έφταιγε και σε ποιον πρέπει να καταλογιστούν ευθύνες. Αυτό είναι το λιγότερο"*. Και έμμεσα υποδεικνύοντας την αστυνομική λύση: *"Σημασία έχει ότι κανένας δεν φρόντισε να μην γίνουν ή τουλάχιστον να περιοριστούν τα επεισόδια"*[6].Σε ένα άλλο δημοσίευμα έμμεσα υποδεικνύεται η λύση της αστυνόμευσης: *"πιθανά σενάρια συλλήψεων και τιμωρίας των υπαιτίων, θεωρούνται επικίνδυνα και κοινωνικά απορριπτέα"*[7]. Ο τοπικός τύπος σε γενικές γραμμές παρατηρεί και καταγράφει τα γεγονότα με επίκεντρο τη νεολαία χωρίς να μπορεί να αναλύσει τα φαινόμενα που την αφορούν και να δώσει μια διέξοδο πέρα από αυτήν της καταστολής και της τιμωρίας: *"καταπατήσεις πεζοδρομίων, μηχανάκια οδηγούνται από νεαρούς χωρίς δίπλωμα, εξατμίσεις που κάνουν θόρυβο, μπαρ που παίζουν τη μουσική τους δυνατά...Αν παραπονεθείς στην Αστυνομία η απάντηση είναι κάνε καταγγελία και θα το ρυθμίσουμε... Πού είναι οι περίπολοι που πρέπει να έχει όχι μόνο για την πόλη της Αίγινας αλλά και στις άλλες περιοχές που έχουν τόσο κόσμο... Μήπως ήρθε ο καιρός να τελειώσει αυτό το θέμα και να γίνεται η δουλειά της Αστυνομίας όπως πρέπει να γίνεται;"*[8]. Η καταστολή, η παρακολούθηση, η τιμωρία και γενικότερα ο έλεγχος θεωρείται ο τρόπος με τον οποίο θα λυθεί το ζήτημα της "παραβατικότητας" της νεολαίας. Για το ζήτημα της εγκατάστασης των καμερών παρακολούθησης μαθητών και "άλλων εξωσχολικών στοιχείων" η ανακοίνωση του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων του Ενιαίου Λυκείου Αίγινας δηλώνει ξεκάθαρα σε ανακοίνωσή της: *"Πάντως, σε κάθε περίπτωση η λειτουργία των καμερών έχει απομακρύνει κάθε λογής παράσιτα τα οποία ενδημούσαν στο χώρο του προηγούμενου κτιρίου... οι κάμερες είναι απαραίτητες για λόγους ασφαλείας και προστασίας του Σχολείου"*[9].

Ένα επίσης ζήτημα που αφορά τη νεολαία είναι η σχέση της με τη θρησκεία. Για τις τοπικές στο σύνολό τους εφημερίδες η Εκκλησία και οι εκδηλώσεις της αποτελούν ένα θετικό πόλο για τη νεολαία της Αίγινας. Ενδεικτικά πάλι: *"Το έργο που προσφέρει η παιδική κατασκήνωση στα παιδιά των Αιγινητών είναι σημαντικό διότι παράλληλα με τις διακοπές τους τα παιδιά μαθαίνουν την ιστορία του Ελληνισμού, τα ήθη και έθιμα των ελλήνων, τους χορούς και ξυπνάει μέσα τους τον πατριωτισμό και τον Ελληνισμό"*.[10]

Ένα άλλο θέμα που αφορά την εικόνα που δίνουν οι τοπικές εφημερίδες είναι ότι η νεολαία είναι ένα κοινωνικό στρώμα για το οποίο πρέπει οι ενήλικοι και ιδιαίτερα οι παράγοντες του τόπου να "αγωνιστούν". Δίδεται η εντύπωση της αναγκαιότητας για κηδεμονία ενός κοινωνικού συνόλου του οποίου προκαθορίζουν έμμεσα τις ανάγκες του και τις ιδιαιτερότητές του και χωρίς αυτό να έχει τη δυνατότητα να εκφραστεί. Μ' αφορμή τις περσινές δημοτικές εκλογές ο τοπικός τύπος "φιλοξένησε" και τις διακηρύξεις των υποψηφίων. Σχετικά αποσπάσματα που αφορούν τη νεολαία: *"Ο ίδιος προσωπικά και τα στελέχη του συνδυασμού μου "Δημιουργική Εποχή", έχουμε στρατευτεί για να ξαναδώσουμε στην Αίγινα πνοή προόδου και να παραδώσουμε στα παιδιά μας με αξιοπρέπεια ένα νησί που να τους αξίζει, αντάξιο των προγόνων μας"*[11]. *"Ο συνδυασμός μας έχει κάνει ψυχή του την αιγινήτικη νεολαία απ' αυτήν εμπνέεται και μ' αυτήν δουλεύει και θα συνεχίσει να ζει και να αναπνέει για αυτήν! Τα στελέχη μας ακούνε προσεχτικά και συνεργάζονται με κάθε νέα και νέο του νησιού μας, στην επαγγελματική μας καθημερινότητα, στις κοινές μας εκδηλώσεις, στα καφενεία, στις εκκλησίες και αργά το βράδυ στα μπαρ που η Ελλάδα αναστενάζει!!! Έχουμε κάνει πιστεύω μας τις προσδοκίες και τα όνειρα των νέων μας!!!"*[12]. Τα δημοσιεύματα φανερώνουν ανθρώπους που όχι μόνο αποφασίζουν για τις ανάγκες της νεολαίας αλλά και ταυτίζονται μ' αυτήν. Μεταφέροντας μια εικόνα που οι ίδιοι έχουν ως πραγματικότητα για το τι είναι οι νέοι ωραιοποιούν κατάλληλα τις ρητορικές τους διακηρύξεις και εμπλουτίζοντάς τες με το στοιχείο "νέοι". Άλλες φορές, βαρύγδουπες και φλύαρες αναφορές όπως: *οι νέοι απαιτούν μια κοινωνία, που θα ανταποκρίνεται στις προσδοκίες τους, μια κοινωνία που θα τους*

Altan

επιτρέπει ή θα τους εξασφαλίζει το δικαίωμα να αυτοπροσδιορίζονται και να εξελίσσονται ως υπεύθυνες (sic!) *και αυτόνομες προσωπικότητες* (wow!)". Όμως στο ίδιο δημοσίευμα αποδίδει στη νεολαία ιδέες δικές του φροντίζοντας επιμελώς να μην πέσει στην παγίδα της "αδιάφορης" νεολαίας: *"Το ενδιαφέρον των νέων μας κατά την άποψή μας είναι δεδομένο. Η αγωνία τους για μια Αίγινα ανταγωνιστική, για μια Αίγινα της ανάπτυξης είναι διαπιστωμένη...". και καταλήγοντας προς τους αρμόδιους: "Είναι έτοιμοι μνα αξιοποιήσουν το μεγάλο κεφάλαιο της ΝΕΟΛΑΙΑΣ;"*[13]. Πιθανόν κοντά στην πραγματικότητα και πιο ειλικρινής ήταν νέος υποψήφιος δημοτικός σύμβουλος, ηλικίας 22 χρονών ο οποίος σε δημοσίευμα που υπογράφει χαρακτηρίζει τη νέα πολιτική σκηνή ως *"παλιά σκηνή ενός θεάτρου που παίζεται πολλά χρόνια"*. Χαρακτηρίζει τους υποψήφιους ως Μαυρογιαλούρους και την προσπάθειά τους αναχρονιστική, κουραστική ενώ μιλά και για *"εξάλειψη της προσωπικής ψήφου"* μέσω του ευρύτερου οικογενειακού κύκλου ο οποίος αποφασίζει τελικά για τη στήριξη ενός υποψηφίου που κάνει *"τόσες προεκλογικές δαπάνες για ένα ψώνιο"*[14]. Από άλλη μάλλον σκοπιά, ένας άλλος νέος υποψήφιος 26 χρονών στηλιτεύοντας ότι *"επειδή προεκλογικά όλοι δείχνουν μια αδυναμία στη νεολαία καλό θα ήταν να υπάρχει και ένας αντιπρόσωπός της για να το θυμίζει και να μάχεται γι αυτήν και μετά τις εκλογές..."*[15]. Είναι φανερό και όπως υπονοεί ο τελευταίος ότι προσπαθούν να παρουσιάσουν όλοι οι συνδυασμοί και ένα νεανικό άλλοθι προκειμένου να τους χρησιμοποιήσουν ως μια δεξαμενή ψήφων.

Από τα παραπάνω φαίνεται μια υποτυπώδης προσπάθεια του τοπικού τύπου να αναφερθεί στη νεολαία μην ξεφεύγοντας από τα παγιωμένα στερεότυπα ενός λόγου που θέλει τη νεολαία έναν απλό κληρονόμο της γενιάς "που βρίσκεται στα πράγματα". Ενός λόγου ο οποίος στην πραγματικότητα καταγράφει με βάση ένα παγιωμένο σκεπτικό ανάλογο με το γενικό κοινωνικό περίγραμμα τα γεγονότα που αφορούν τη νεολαία (σπουδές, ασχολίες, "παραβατικότητα", ιδέες κλπ.) χωρίς έρευνα και κοινωνική ανάλυση που να τεκμηριώνεται, χωρίς προτάσεις ελευθερίας που να θέτουν τη νεολαία ως πρωταγωνιστή της ζωής της.

Η εντατικοποίηση στην παγιωμένη εκπαιδευτική διαδικασία με την υπόσχεση της ελαστικοποιημένης εργασίας που διαρκώς η επανακατάρτιση θα την τοποθετεί σ' ένα κόσμο ανταγωνισμού και αλληλοσφαγής, οι αυταρχικές σχέσεις μέσα στην οικογένεια και στο σχολείο με την απόλυτη παράλληλα αλλοτρίωση μέσω αμοιβαίας συναλλαγής για "είδη πρώτης ανάγκης" (μηχανάκι, ρούχα, χαρτζιλίκι κλπ.), η έλλειψη του οποιουδήποτε μη εμπορευματοποιημένου ερεθίσματος, οι αξίες "όπου τα πάντα είναι χρήμα" πρακτικά και ρητά, ένας κόσμος όπου ο πόλεμος αποτελεί την πρώτη και τελευταία λύση σε κάθε διαφορά, ένας κόσμος όπου δεν μπορείς να πεις τη γνώμη σου γιατί "ο άλλος παραμονεύει να σου κάνει κακό", είναι θέματα ενδεικτικά που δεν θίγονται από τον τοπικό τύπο καθώς ο τελευταίος προσανατολίζεται σε μικροπολιτικά προβλήματα, στην αναπαραγωγή μπαγιάτικων ειδήσεων και πιθανόν στην πολιτική παραγοντοποίηση κάποιων προσώπων. **Ένα πραγματικά στέκι νεολαίας στο οποίο δεν θα είχε το δικαίωμα κανείς να επέμβει, πιθανόν να ευνοούσε στην έκφραση της νεολαίας στην Αίγινα που διώχνει τα παιδιά της στις αστικές περιοχές ή τα εγκλωβίζει σε μια χυδαία αναπαραγωγή προτύπων.**

1. "ΠΡΩΤΑΘΛΗΤΡΙΑ Η ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ ΟΜΑΔΑ Α.Ε. ΑΙΓΙΝΑΣ", ΠΟΛΙΤΗΣ, Απρίλιος-Μάιος 2003, Νο 115-116.

2. Από επιστολή στη ΜΑΧΗ, 15 Μαΐου 2003, αρ. φύλλου 227.

3. Από επιστολή στη ΜΑΧΗ, Απρίλιος 2002, αρ. φύλλου 209. Στην ακριβώς διπλανή στήλη η ΜΑΧΗ, σπεύδει να αποκαταστήσει γράφοντας για τις "επιτυχίες ιστιοπλόων ΝΟ Αίγινας"

4. ΕΒΔΟΜΑΔΙΑ, Σάββατο 28 Σεπτεμβρίου 2002, αρ. Φύλλου 33.

5. Από επιστολή στη ΜΑΧΗ, 15 Μαΐου 2003, αρ. Φύλλου 227: "Ποιος δυσφημεί την Αίγινα κ. Μούρτζη, οι "συμμορίες" που τρομοκρατούν τα παιδιά των σχολείων που επισκέπτονται και χρηματοδοτούν την Αίγινα, εκείνοι που προσπαθούν να τα συγκαλύψουν, παρ' ότι γνωρίζουν ότι επαναλαμβάνονται κάθε χρόνο ή οι τοπικές εφημερίδες που αναγκάζονται πολύ προσεχτικά και σοβαρά να αντιμετωπίσουν το θέμα γιατί το θεωρούν απαράδεκτο και καταστροφικό για την Αίγινα; Τέτοια φαινόμενα πρέπει να πατάσσονται από τη γέννησή τους..."

6. ΜΑΧΗ, 1 Μαΐου 2003, αρ. φύλλου 226

7. Στο ίδιο φύλλο

8. ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ, Σάββατο 6 Ιουλίου 2002, αρ. Φύλλου 22, ενώ στη διπλανή ακριβώς στήλη η εφημερίδα μας πληροφορεί για την ερώτηση που κατέθεσε ο βουλευτής της ΝΔ, Μαντούβαλος για την έλλειψη προσωπικού στο Αστυνομικό Τμήμα της Αίγινας.

9. ΜΑΧΗ, Δεκέμβριος 200, αρ. φύλλου 205

10. ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ, Σάββατο 27 Ιουλίου 2002. Αρ. Φύλλου 25

11. ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ, Σάββατο 13 Ιουλίου, αρ. φύλλου 23

12. ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ, 1 Ιουνίου 2002, αρ. φύλλου 17

13. ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ, 31 Αυγούστου 2002, αρ. φύλλου 29

14. ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ, 2 Νοεμβρίου 2002, αρ. φύλλου 41

15. ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ, 31 Αυγούστου 2002, αρ. φύλλου 29

Παρέμβαση από το συνεργείο Συντηρητών στις Φυλακές

Το πρωί της Τετάρτης 23-09 συντηρητές των Φυλακών Αίγινας, πραγματοποιήσαμε παρέμβαση-ενημέρωση, με πανό κατά μήκος του λιμανιού, με καταληκτικό σημείο τον Αρχαιολογικό χώρο και Μουσείο Κολώνας, όπου μοιράστηκε το παρακάτω κείμενο με τα αιτήματα και τις αποφάσεις τις συνέλευσης σωματείου εκτάκτων υπαλλήλων του ΥΠ.ΠΟ. (στην οποία συμμετείχε και το συνεργείο Συντηρητών Αίγινας). Η προθυμία του κόσμου για ενημέρωση και πληροφόρηση των συνθηκών εργασίας μας ήταν φανερή. Ωστόσο από τους εν δυνάμει συναδέλφους μας του Μουσείου Αίγινας και Αρχαιολογικού χώρου δεν λάβαμε την ανάλογη συμπαράσταση στην κινητοποίησή μας, αφού τελικά δεν συμφωνήσαμε στον αποκλεισμό της εισόδου του Αρχ. Χώρου.

*Ζητούμε τη συμπαράσταση στις κινητοποιήσεις αυτές, όχι μόνο των συμβασιούχων όλων των κλάδων, αλλά και των ανθρώπων που πιστεύουν ότι **η ανάγκη για ανθρώπινη ζωή και δουλειά είναι δικαίωμα όλων**.*

ΣΥΜΒΑΣΙΟΥΧΟΙ ΣΥΝΤΗΡΗΤΕΣ ΦΥΛΑΚΩΝ ΑΙΓΙΝΑΣ

Το ΥΠΠΟ προκηρύσσει 750 θέσεις για σύμβαση αορίστου χρόνου και 300 θέσεις μόνιμου προσωπικού, στα πλαίσια προεκλογικών "παροχών" και της ολυμπιακής προετοιμασίας. Η επιλογή για τις θέσεις αορίστου χρόνου γίνεται με βάση μοριοδότηση, ελλιπή όσον αφορά την προϋπηρεσία (πλαφόν 5ετίας) και ίσης βαρύτητας εξέταση από επιτροπή που θα κρίνει μέσω προσωπικής συνέντευξης τις γνώσεις, εμπειρία και τη συνολική μας προσωπικότητα. Παράλληλα, η επιλογή για θέσεις μόνιμου προσωπικού γίνεται με εξετάσεις ΑΣΕΠ με αδιευκρίνιστες προς το παρόν διαδικασίες μοριοδότησης. Η λογική αυτή είναι εις βάρος της αξιοπρέπειάς μας και της ανάγκης για δουλειά που θα πρέπει να αποτελέσει τελικά τον κύριο διεκδικούμενο στόχο μας.

Με αφορμή την τρέχουσα κατάσταση, πραγματοποιήθηκε Γενική συνέλευση Σωματείου εκτάκτων ΥΠΠΟ στην οποία συμμετείχε και το Συνεργείο συντηρητών Αίγινας και κατέληξε στα εξής αιτήματα:

1. Ανάκληση της παρούσης υπουργικής απόφασης
2. Προκήρυξη μεγαλύτερου αριθμού θέσεων
3. Τροποποίηση διαδικασιών επιλογής(όχι στη λειτουργία επιτροπής ελέγχου και εξετάσεων ΑΣΕΠ). Εξασφάλιση προσλήψεων με βάση την προυπηρεσία χωρίς να ισχύει το πλαφόν της 5ετίας
4. Απόδοση των επιδομάτων που στερούνται οι συμβασιούχοι (α) ανθυγιεινής εργασίας (β) εκτός έδρας (γ) πολιτιστικού επιδόματος
5. Βελτίωση συνθηκών εργασίας και στέγασης (γι τις εκτός έδρας εργασίες)

Για να διεκδικήσουμε και να υπερασπίσουμε τα δικαιώματά μας η Γενική συνέλευση αποφάσισε τις εξής κινητοποιήσεις:

<u>Τρίτη 23/9</u>: 24ωρη απεργία και συγκέντρωση 11.00 πμ στην είσοδο του αρχαιολογικού χώρου Ακρόπολης με 2ωρο αποκλεισμό της εισόδου

<u>Πέμπτη 25/9</u>: 24ωρη απεργία και συγκέντρωση 11.00 πμ στο ΥΠΠΟ

<u>Δευτέρα 29/9 έως Παρασκευή 3/10</u>: 5ήμερη απεργία με συγκεντρώσεις

<u>Τρίτη 30/9</u>: 11.00 πμ στην είσοδο αρχαιολογικού χώρου της Ακρόπολης με 2ωρο αποκλεισμό της εισόδου και

<u>Πέμπτη 2/10</u>: 11.00 πμ στο ΥΠΠΟ

<u>Δευτέρα 6/10</u>: Πραγματοποίηση έκτακτης γενικής συνέλευσης για επανεκτίμηση της κατάστασης.

Ένα χρονικό για το ιδεολογικό κλίμα στην εκπαιδευτική κοινότητα της Αίγινας την περίοδο του εμφυλίου πολέμου όπως αυτό φαίνεται από την επίσημη αλληλογραφία με τις αρχές (1945-1949)

Φωτογραφίες: αρχείο Νεκτάριου Κουκούλη

Ακόμα και πριν από την έναρξη του εμφυλίου πολέμου, η αγωγή των παιδιών σύμφωνη *«προς πραγματοποίησιν των εθνικών μας ονείρων»*[1] ήταν ένας από τους βασικούς στόχους του καθεστώτος όπως προέκυψε μετά την αποχώρηση των γερμανικών στρατευμάτων. Η Στρατιωτική Διοίκηση Πειραιά με την υπ' αριθμ. 4392 διαταγή και α.π. 600/12-4-1945, *«προς τους Δ/ντάς των Δημ. Σχολείων Β΄ Περιφ. Πειραιώς»* δίνει συγχαρητήρια για την παρέλαση της 25ης Μαρτίου. Έτσι σε αγαστή συμφωνία ο Γεν. επιθεωρητής της Α΄ Περιφ. Πειραιά για τα δημοτικά σχολεία, Κοσμάς Μιχαηλίδης, όπως ο ίδιος διατείνεται, σε εγκύκλιο απαιτεί *«συγκλίσεις συγκεντρώσεως γονέων και κηδεμόνων των μαθητών εις τα σχολεία προς το σκοπόν όπως ζητηθή παρ' αυτών η αρωγή δια την επούλωσιν διδ/κών αναγκών και προς ανταλλαγήν γνωμών μετά των κ.κ. διδ/λων επί του σπουδαιότατου ζητήματος της αγωγής των παιδιών υπό τον όρον όπως τας προηγουμένης ημέρας ειδοποιείται το οικείον Αστυν. Τμήμα...»*[2]. Ο ίδιος επιθεωρητής υπογράφει την εγκύκλιο με λεπτομέρειες για τη σκηνοθεσία της επετείου του *«ΟΧΙ»*. Μέσα στην εγκύκλιο παρ' όλο που οι αντικομμουνιστικές κορώνες που θα επακολουθήσουν εκλείπουν, φαίνεται καθαρά, η προσπάθεια μεταλαμπάδευσης σε εκπαιδευτικούς και μαθητές της φαντασίωσης μιας αταξικής ενότητας Λαού, Στρατού, Κυβερνήσεως και Βασιλέως με την παράλληλη ευθυγράμμιση με γεγονότα που αποτελούν απλώς μια συνέχεια του ελληνικού πολιτισμού (αρχαία Ελλάδα-Βυζάντιο-Σύγχρονη Ελλάδα)[3]. Οι εθνικές γιορτές είναι ένας τρόπος πλέον (αρχής γενομένης από την περίοδο Μεταξά)

1. Υπ' αριθμ. 4392 διαταγή της Στρ. Δ. Πειραιά με α.π. 600/12-4-1945.

Στο ίδιο μήκος κύματος κινείται και η βράβευση παιδιών όπως αυτό φαίνεται στο "Πρακτικόν 53ον" της συνεδρίασης στις 31-1-1948 του "Αου Δημ. Σχολείου Αιγίνης", όπου αποστέλλει "έπαινον εις τον μαθητήν της Δ΄ Τάξεως Αναστάσιον Ιωαν. Μαΐ λλην δια την προθυμίαν, τάξιν, τιμιότητα, πειθαρχίαν...προς παραδειγματισμόν και των άλλων μαθητών"

2. α.π. 536/12-4-1945

3. α.π. 1860/25-10-1946: "Οι μαθηταί θα συγκεντρωθούν εις το σχολείον κατά τας πρώτας μεσημβρινάς ώρας. Οι διδ/λοι εκάστης τάξεως κατά τρόπον απλούν σαφή και μη επιδεχόμενον παρερμηνείας θα εξηγήσουν τον σκοπόν του εορτασμού... Ακολούθως ομάς μαθητών των μεγαλυτέρων τάξεων θα αναλάβη να προετοιμάση ομιλίαν δια το πρώτον Ελληνικόν "ΟΧΙ" το του Λεωνίδου με την ηρωικήν απάντησιν "ΜΟΛΩΝ ΛΑΒΕ". Δευτέρα ομάς θα παρασκευάση ομιλίαν σχετικήν με το δεύτερον Ελληνικόν "ΟΧΙ" του Κων. Παλαιολόγου "Την πόλιν δεν σου δίνομε...." Και Τρίτη ομάς με το αποφασιστικόν "ΟΧΙ" του 1940 κατά το οποίον Λαός, Στρατός, Κυβέρνησις και Βασιλεύς απήντησαν με μια φωνή "Δεν θα περάσεις". Η δραματοποίησις και παράστασις όλων αυτών των "ΟΧΙ" θα αποτελέσει αποκορύφωμα της επιτυχίας κάθε σχολείου ...δια να καταστεί ζωντανή στα μάτια των παιδιών Επίσησης αι τάξεις ηνωμέναι ή χωριστά θα ασκηθούν εις εθνικά άσματα. Όλη Δόξα όλη Χάρη και ξυπνάτε με τ' αγέρι της αυγής... Μαθηταί την πρωίαν θα συγκεντρωθούν εις το σχολείον και εκείθεν θα οδηγηθούν εις την εκκλησίαν και μετά τον εκκλησισμόν συντεταγμένοι και άδοντες καθ' οδόν θα επανέλθουν εις το σχολείον. Εκεί θα γίνει βραχεία ομιλία περί της ιστορικής σημασίας..."

Η σημασία που δίνεται στο Στρατό ως ένοπλου στυλοβάτη της κυριαρχίας φαίνεται και από την προτροπή προς τους διδ/λους να επισκέπτονται με τους μαθητές τους το "Σπίτι του στρατιώτου" που ίδρυσε "η ενταύθα 82 στρατιωτική περιοχή ...επί της οδού Σωτήρος και Βασιλέως Κων/τίνου" έγγραφο με α.π. 215/3-3-1947.

Επίσης δίνεται μεγάλη σημασία στο πρόσωπο του Βασιλιά: "Έχοντες υπ' όψιν α) ότι καθήκον πάντων ημών να ώσιν εφοδιασμένα τα σχολεία δια της εικόνας του Σεπτού Βασιλέως ημών Παύλου-β) ότι η Α. Μεγαλειότης δια του κ. Υπασπιστού αυτού από 17-5-47 ηυδόκησε να εγκρίνη την κυκλοφορίαν της δια της υπογραφής του διακρινόμενης φωτογραφίας αυτού ως στρατηγού μετά παρασήμων...συνιστώμες την προμήθεια της φωτογραφίας ταύτης με-

ΦΩΤΟ: Αρχείο Νεκταρίου Κουκούλη

στον οποίο δίνεται εξαιρετική έμφαση εφόσον η κοινωνικοποίηση και η εκπαίδευση συναντώνται με τις ιδεολογικές αρχές του μιλιταρισμού και του εθνικισμού. Εξ' άλλου ο ίδιος Επιθεωρητής σε άλλη εγκύκλιο θέτοντας τον «από Βοράν Κίνδυνο» αναφέρει τους *«Μακεδόνες του Αιγαίου»* και τις αξιώσεις τους επί των ελληνικών εδαφών και καλεί μαζί με τους νέους συμμάχους εξ' Αμερικής να αντιδράσει *«σύσσωμος η ελληνική ψυχή. Εις τον υπέρ βωμών και εστιών δίκαιον τούτον αγώνα δέον να λάβουν ενεργόν μέρος οι δ/λοι της Περιφερείας... ωπλισμένοι με αισιοδοξίαν και υπομονήν και καρτερίαν και ελπίδα εις τον δίκαιον Θεόν και εις τους υπέρμαχους της ελευθερίας μεγάλους συμμάχους... κατά την παρούσαν κρίσιμον εποχήν... πάσα διδασκαλία και δη αφορώσα εις την Βόρειον Ελλάδα να αποβαίνει Εθνική διδασκαλία παν δε μάθημα να είναι Πατριδογνωσία...»*[4]. Την ίδια εποχή με την υπόμνηση *«Ανακοινούμεν υμίν τα κάτωθι προς γνώσιν και συμμόρφωσιν»* συνιστά, προφανώς για την προετοιμασία του ιδεολογικού κλίματος, τα βιβλία: *«..."Το τραγούδι της δουλειάς" υπό της συγγραφέως κ. Στμ. Λαμπράκη... τρίπρακτον δραματικόν έργον» όπως και το «υπό του Δημ. Ι. Χρόνη εκδοθέν υπό τον τίτλον "Ο αληθινός σοσιαλισμός και Κομμουνισμός"»*[5]. Η δουλειά από όλους με το πρόσταγμα να «ξαναχτίσουμε την Ελλάδα» είναι ο νέος μύθος που προωθεί το καθεστώς μαζί με τα ιδεολογικά του στηρίγματα «κατά των εχθρών της πατρίδας». Οι σχολικές επιτροπές έτσι κι αλλιώς, μέσα στον προϋπολογισμό τους εντάσσουν την αγορά των βιβλίων που προτείνει ο *«κ.κ. Επιθεωρητής»*. Είτε γιατί συντάσσονται με την ιδεολογία του καθεστώτος είτε «για το φόβο των Ιουδαίων» οι δάσκαλοι δεν αρνούνται αυτήν την «ιερή καθοδήγηση» των «ταγών του έθνους»[6].

τά παλαισίου και στέμματος αντί 90.000 δρχ, υπό των ευπόρων σχολιών ταμείων Ο Επιθεωρητής α΄ Π. Πειραιών Κοσμάς Μιχαηλίδης, α.π. 1141/17-6-47. Σε άλλη εγκύκλιο με α.π. 205/26-3-1947: "παρακαλούμεν υμάς να εκφράσετε προς τους διδ/λους και μαθητές της υμετέρας περιφερείας την ευαρέσκεια ημώ νδια την κατά την εθνική μας εορτή ωραίαν και επιβλητικήν εμφάνισιν των σχολείων ...και την επιτυχή διοργάνωσιν δια των οποίων γονείς και μαθηταί έζησαν στιγμάς Εθνικής εξάρσεως λίαν απαραιτήτου καθ' ήν διανύομεν ως μη ώφελλε, σήμερον πολύ δύσκολον εποχήν"

4. α.π. 720/20-9-1946

5. α.π. 1899/30-11-1946. Σε μια άλλη εγκύκλιο με α.π. 89/20-1-1947 αφού φωτογραφίζει χωρίς να κατονομάζει τον νέο εχθρό ("Είναι δε τούτω εμφανές ότι η Ελλάς βρίσκεται εν κινδύνω") αφού εκφράζει την παιδαγωγική της εποχής ("οίτινεςνες ως εκ του επαγγέλματος αυτών σκοπόν έχουν να μαλάξουν ανθρώπινας ψυχάς..") καταλήγει προς τους "κ.κ. Λειτουργούς των σχολείων της α' Περιφέρειας Πειραιώς: "Εργαστείτε φίλοι μου. Εργαστείτε και αισιοδοξείτε..."

Τα συγχαρητήρια που δίνει για την αποχή των εκπαιδευτικών σε 48ωρη απεργία διαμαρτυρίας των δημοσίων υπαλλήλων ο υπουργός Α. Παπαδήμος, αποτελούν και το στίγμα της εποχής, μιας εποχής λιτότητας-φτώχειας και κρατικής τρομοκρατίας: *«διότι δεν ηδυνάμεθα να εννοήσωμεν πώς ήτο δυνατόν οι εντεταλμένοι υπό της πολιτείας να διδάσκωσιν τους Ελληνόπαιδας την πειθαρχίαν και την υπακοήν και τον σεβασμόν των πολιτών εις τα κελεύσματα και τας επιταγάς ταύτης, δεν θα έφερον εαυτούς παράδειγμα εις την καθ' ημέραν διδασκαλίαν των».*[7]

ΦΩΤΟ: Αρχείο Νεκταρίου Κουκούλη

Με την έναρξη του εμφυλίου πολέμου η αλληλογραφία στα σχολεία είναι πλήρως εμποτισμένη από κηρύγματα μίσους κατά των *«αρπακτικών διαθέσεων και δολοφονικών ενεργειών του Σλαβισμού και των εν τη πατρίδι μας οργάνων των»*[8]. Η άποψη των επίσημων αρχών της Εκπαίδευσης (Επιθεώρηση Α΄ Περιφ. Πειραιώς) της εποχής συντάσσεται πλήρως με την καθεστηκυία ιστορική αντίληψη: *«Προαιώνιοι και επίβουλοι και επίμονοι εχθροί του Ελληνικού Έθνους οίτινες από πολλού έχουν ομόσει την εξάλειψιν αυτού από του Γεωγραφικού χάρτου, οι Σλαύοι, αφού αι προγενέστεραι απόπειραί των προς ακρωτηριασμόν της πατρίδος απέτυχον, εξαπέλυσαν από τινος χρόνου κατά της υπερμάχου της Ελευθερίας της Ελλάδος συστηματικόν και άγριον εξοντωτικόν πόλεμον... Η Πατρίς ηναγκάσθη άλλην μιαν φοράν να αποδυθή εις έντονον πολεμικόν αγώνα...».*[9] Η χειραγώγηση με στόχο των προσανατολισμό της εκπαίδευσης κατά του κομμουνισμού που εκφράζει ο αγώνας *«κατά των ανταρτών και ξένων εισβολέων»*[10] δείχνει ξεκάθαρα τον νέο εχθρό. Τα εφόδια δύνανται να είναι πέραν του ιδεολογικού σχολικού μηχανισμού τόσο ο τύπος όσο και το ραδιόφωνο κι ακόμα το θέατρο ή ο κινηματογράφος. Η «Σχολική ώρα», εκπομπή του Ραδιοφωνικού Σταθμού Αθηνών, που σύμφωνα με υπουργικό έγγραφο υπογραφέν από τον υπουργό Α. Παπαδήμο, α.π. 103086/ 25-11-1947 υφίσταται «από του παρελθόντος Απριλίου... με ειδικάς ομιλίας απευθυνόμενας προς μαθητές των τριών τελευταίων τάξεων του Δημοτικού Σχολείου, οι οποίοι θα δύνανται εις το εξής μετά την απόκτησιν ραδιοφωνικών συσκευών λήψεως υπό πλείστων σχολείων, να παρακολουθούν ομαδικώς τας εν λόγω εκπομπάς...». Το περιοδικό «Οι νέοι της Ελλάδος» είναι ένα περιοδικό το οποίο συνιστά ο ίδιος υπουργός σε έγγραφό του *«Προς τους κ.κ. Επιθεωρητάς Στοιχ. Εκπαιδεύσεως»* με την κατάληξη: *«παραγγέλλομεν όπως καλέσητε τα σχολεία ταύτα να εμβάσουν την οφειλόμενην συνδρομήν των εις*

6. Στη συνέχεια θα "πρωτοστατήσουν" και στους εράνους που διεξάγει μονοπωλιακά το Στέμμα, δηλαδή η βασιλομήτωρ Φρειδερίκη

7. α.π. 698/21-4-1947. Σε μια εποχή, όλα αυτά, που η φτώχεια για τους δημοσίους υπαλλήλους και εργάτες είναι μεγάλη, ενώ φαίνεται καθαρά ο αντιαπεργιακός και απεργοσπαστικός μηχανισμός -μοναδικός ίσως τρόπος αντιπαράθεσης με το καθεστώς.

8. α.π. 769/30-4-1947. Σε κατοπινό έγγραφο (α.π. 709/18-3-1948) η ίδια επιθεώρηση διατείνεται τόσο για τον "προαιώνιο" εχθρό όσο και για τους αριστερούς αντιπάλους του καθεστώτος και σχετικά με το περιβόητο "παιδομάζωμα": "...να δημιουργήσουν τάγματα νεογενιτσάρων με τα οποία να συνεχίσουν και μελλοντικώς και ασφαλέστερον το ανόσιον έργον των δια την ολοσχερή υποδούλωσιν της Ελληνικής Φυλής εις τους χοιροβοσκούς και τους αρκουδιαρέους τους εκείθεν των Βορείων Επαρχιών μας από αιώνων καθ' ημών βυσσοδομούντας

9. α.π. 769/30-4-1947 Γεν. Επιθ. Στοιχ. Εκπ. Β΄ Περιφ. Πειραιώς

10. α.π. 2005/10-11-47 Επιθεωρητής Δημ. Σχ. Α΄ Περιφ. Πειραιώς

την δ/σιν του Περιοδικού εντός τακτής προθεσμίας και αναφέρητε ημίν τους τυχόν δυστροπούντας»[11]. Και δεν τελειώνει εκεί. Με πιο αυστηρό τόνο η ίδια επιθεώρηση σε έγγραφό της με α.π. 1251/4-6-48 και πριν τη λήξη της σχολικής χρονιάς απειλεί ότι θα τιμωρήσει τους *«μη συμμορφούμενους»* στο *«να καταβάλλουν απροφασίστως και προ των διακοπών την συνδρομήν του περιοδικού "Οι νέοι της Ελλάδος"»*. Είναι σχετικά φανερό ότι παράλληλα δημιουργείται ένας άτυπος μηχανισμός παρακολούθησης, με τυπικό αποδέκτη τη επιθεώρηση, κάθε διαφορετικής στάσης από τη δέουσα, που πρέπει να έχει ο καθείς στο καθεστώς. Ένα βλέμμα παρακολούθησης και τρόμου που αφορά μικρούς και μεγάλους. Ένα ακόμα έγγραφο της Επιθεώρησης Α΄ Περιφ. Πειραιώς (886/7-4-1948 παραγγέλλει να αναφερθούν οι δάσκαλοι *«οίτινες δεν προσήλθον περί ώραν 10 και 30΄ της 1ης Απριλίου»* σε συγκέντρωση του σχολείου που μίλησαν οι Διευθυντές *«περί προσωπικότητος και του έργου του αειμνήστου Βασιλέως ημών Γεωργίου του Β΄ επί τη επετείω του θανάτου Αυτού...»*. Για την περίπτωση επίσης των μαθητών μια επίσης απαγορευτική ρήτρα για κάθε είδους οργανωμένη εξωσχολική δραστηριότητα πλην της συμμετοχής στα σώματα αλκίμων και προσκόπων έρχεται στα σχολεία με την κατάληξη ότι : *«...δια πάσαν παράβασιν θέλουσι επιβληθεί αι νόμιμοι κυρώσεις υπό των οικείων Συλλόγων των καθηγητών»*[12]. Η θεατρική παιδεία κι αυτή ενταγμένη στον εθνικό κορμό εγκρίνεται και προτρέπεται εφόσον έχει *«πατριωτικόν περιεχόμενον»* ενώ ζητείται *«να καταβληθή δε προσπάθεια ώστε μαθηταί τελείως άποροι να μη στερηθούν της ευκαιρίας να απολαύσουν μετά των άλλων μαθητών της χαράς και της εθνικής συγκινήσεως την οποία τα ως άνω πατριωτικά έργα προκαλούν»*[13]. Από την άλλη η επίθεση της τέχνης ολοκληρώνεται με τις προβολές που οργανώνει ο «Σύνδεσμος Φίλων του Στρατού» και ο οποίος καλεί με αναφορά του (α.π. 14/6-4-48) το υπουργείο Παιδείας να εγκρίνει την *«παρακολούθησιν προβληθησομένων ταινιών εις τον εν Πειραιεί κινηματογράφον "Σπλέντιτ"»* φυσικά για τους μαθητές[14].

ΦΩΤΟ: Αρχείο Νεκταρίου Κουκούλη

11. α.π. 105218/29-11-47: "Λόγω του αρίστου πατριωτικού και θρησκευτικού του περιεχομένου και της θετικής συμβολής αυτού εις την εναντίον του αναρχισμού αγώνα του Κράτους"

12. από την υπ' αριθ. Ε.Π. 1069 "εγκύκλιον διαταγήν Προϊσταμένου ημών υπουργείου Παιδείας" που συναντάται στο έγγραφο με α.π. 902/9-4-1948 της Επιθ. Δ.ΣΧ. Α΄ Περιφ. Πειραιώς. Το σώμα Αλκίμων ήταν ένα μέτρο ένταξης της νεολαίας στο μιλιταριστικό εθνικιστικό κορμό του Μεταξικού κράτους το οποίο είχε εκείνη την περίοδο '36-'40 υποχρεωτικό χαρακτήρα. Και ο προσκοπισμός όμως δεν πήγαινε πίσω. Με πρόσχημα την φυσιολατρία, την ομαδική ζωή, γαλουχούσε τα μικρά παιδιά στο πνεύμα της εκ των άνωθεν πειθαρχίας και της αποδοχής μιας άκρατης ιεραρχίας και σαφώς του μιλιταρισμού, σε εποχές που ο εθνικισμός συνέπιπτε με την καλύτερη πολιτική συγκυρία για αυτόν (δικτατορίες, εμφύλιος, αυταρχικές κυβερνήσεις κλπ)

13. Πρόκειται για τα έργα των ηθοποιών Δημ. Κοκκίνη και Ορέστη Μακρή, "Κρυφός πόθος" και "Υπηρετείν" "έργαργα Εθνικού περιεχομένου περί ών μας ανεκοινώθη δια της αριθ. 97801/12-11-47 εγκυκλίου διαταγής Προϊσταμένου ημών υπουργού Παιδείας..." α.π. 960/16-4-48 ΕπιθΔ. Σχ. Α΄ Περιφ. Πειραιώς

14. υπ. αριθ. 27766/14-4-48 του Υπουργείου Παιδείας σε έγγραφο της επιθ. Δ. Σχ. Α΄ Περιφ. Πειραιώς με α.π. 1060/26-4-48

Η συνέχεια της αλληλογραφίας είναι αποκαλυπτική τόσο για το γεγονός ότι πλέον κατονομάζει τους «εχθρούς» όσο και για το νέο καθηκοντολόγιο που περιμένει τους *«λειτουργούς της Στοιχ. Εκπαιδεύσεως»* αλλά και τους μαθητές. Αφού στο έγγραφό του ο Επιθεωρητής Κοσμάς Μιχαηλίδης μιλά για την κακοτυχία *«της Πατρίδος μας εκ της Σλαυο-εαμοκομμουνιστικής κατ' αυτής καταδρομής»* και αφού, αόριστα, ζητά από τους εκπαιδευτικούς για τα λειτουργικά ζητήματα (κτιριακό, έλλειψη βιβλίων, συσσίτια, έπιπλα και όργανα κλπ.) *«να εύρουν την καυτέραν λύσιν»* περνά στις πιο σημαντικές συστάσεις: *«Είναι δε ταύτα εν πρώτοις η ηθική και Χριστιανική και Εθνική διάπλασις των Παίδων... Μερικότεραι δε υποχρεώσεις εκ των προηγουμένων απορρέουσαι, βίος σώφρων και συνακόλουθος...ωθούντες την δραστηριότητά σας εις τα ανώτερα δυνατά όρια και αιρώμενοι υπέρ τας δυστυχίας του καθημερινού μόχθου υπέρ επιβιώσεως μας ως Φυλής και ως Κράτους -αφοσιωθήτε εις το μορφωτικόν έργον σας αγογγύστως ή μάλλον χαρούμενοι δια την άθλησιν την τιμητικήν, η οποια δίδεται εις ημάς τους εκπαιδευτικούς...»*[15]. Μαζί με τους «εχθρούς» κατονομάζονται και οι «φίλοι»: *«Δια της υπ. αριθ. 4192/19-1-48 γνωρίζει ότι παρά της Αμερικανικής Αποστολής Βοηθείας δια την Ελλάδα διετέθη εικών παριστώσα Ελληνόπουλο με ανα χείρας κύπελλον γάλακτος το οποίον χορηγεί ένα Αμερικανόπουλο με την σύστασιν "Ελληνόπουλα πίνετε γάλα, είναι δυναμωτικό και ωφέλιμο".* (η υπογράμμιση δική τους...) *Τοιαύτας εικόνας θέλει αποστείλει το Υπουργείον προς ημάς, ίνα διανεμηθούν εις τα σχολεία και αναρτηθούν εις εμφανές μέρος. Επι τη ευκαιρία δε ταύτη οι διδ/λοι δέον να εξάρουν εις τους μαθητάς την συμβολήν της Αμερικανικής Βοηθείας...»*[16] Τούτα όμως δεν φαίνονται αρκετά. Έτσι με τηλεγράφημα προς τις επιθεωρήσεις ο υπουργός με την υπ' αριθ. 27754/14-4-48 *τηλ/κην διαταγήν προϊσταμένου ημών υπουργού Παιδείας προς γνώσιν και συμμόρφωσιν»*, ο υπουργός κάνει πιο κατανοητά τα νέα καθήκοντα των εκπαιδευτικών. Ούτε λίγο ούτε πολύ τους διατάζει σε ώρες που είναι δυνατή η συγκέντρωση των κατοίκων και κατόπιν συνεννοήσεως με τις αστυνομικές αρχές να *«προβαίνωσιν εις ομιλίας προς τον Λαόν περιεχόμενου αναλόγου προς τας Εθνικάς Ανάγκας στοπ Οφείλουνουν να εννοήσουν πάντες ότι αγωνίζεται το Εθνος τον έσχατον αγώναν προς διάσωσιν της Φυλής στοπ».* Στο τέλος του τηλεγραφήματος με νόημα ο υπουργός ζητά από τους επιθεωρητές να παρακολουθήσουν προσωπικά την *«εκτέλεσιν της παρούσης μας»*[17]. Μέσα στα νέα καθήκοντα επίσης είναι και η *«συζήτησιςσις βραχείας διαρκείας μεταξύ του δασκάλου και μαθητών επί του περιεχομένου»* θεατρικών έργων που έχουν πατριωτικά διδάγματα *«...ιδία Δε την σημερινήν δια το Έθνος δύσκολον εποχήν.»*[18]. Μέσα στα καθήκοντα αποτελεί και η παντοιοτρόπως συμμετοχή των εκπαιδευτικών σε κάθε εκδήλωση που το καθεστώς οργανώνει. Σε εκδήλωση για τον Ερυθρό Σταυρό όπου μπορεί και να παρευρεθεί *«κατά πάσαν πιθανότητα και η Α.Μ. η Βασίλισσα»* καλεί *«να μην παρατηρηθεί αργοπορία εις την προσέλευσίν των»*[19]. Στο ίδιο έγγραφο τονίζεται δια στόματος του υπουργού Δ. Βουρδουμπή (υπ. αριθ. 34761/13-5-48) και η ευαρέσκειά του *«προς τον δημοδιδάσκαλο του δημ. Σχολείου Ψάρι* (Νομού Μεσσηνίας) *δι ής εξαίρεται η κατά την 14 μαρτίου επιδειχθείσα δράσις του κατά των επιδραμόντων αυτόθι αναρχικών...» «Είμεθα βέβαιοι ότι το παράδειγμά σας και η αυτοθυσία θέλει εύρει πρόθυμους άπαντας τους εκαπιδευτικούς λειτουργούς της χώρας μας προς μίμησιν- θέλει δε τονώση λίαν ικανοποιητικώς τον γενναίον μαχόμενον στρατόν μας και τας μετ'*

---

15. α.π. 75/14-1-1948 Επιθ. Δ. ΣΧ. Α΄ Πειραιώς

Για το "νέο καθηκοντολόγιο" η επιθεώρηση Α΄ Περιφ. Πειραιώς (α.π. 709/18-3-1948) επιτάσσει: "Ημείς οι εκπαιδευτικοί θα είμεθα πρωτοπόροι εις το έργον αυτόν. Όχι με λόγια μόνον- αλλά και με έργα...Να σώσομεν ένα μέρος τουλάχιστον των απειλούμενων δι εξοντώσεως ή εκσλαυισμού παιδιών της φιλτάτης μας Πατρίδος". Και συνεχίζει για το νέο καθηκοντολόγιο των μαθητών: "...Θα γίνουν διαπρύσιοι κήρυκες και επίμονοι εισηγηταί και πρεσβευταί εις τους γονείς των δια πρόσληψιν παρ' αυτών παιδιών ανταρτόπληκτων περιφερειών..." Και συνεχίζει με την διαταγή για ομαδική προσευχή του σχολείου "την τελευταίαν ώραν εκάστου Σαββάτου, υπέρ υγείας, διαφυλάξεως και διασώσεως των από αιχμαλωσίαν και εκσλαυισμόν απειλούμενων παιδιών της Ελλάδος μας...Προ ή μετά την προσευχήν -μια σύντομος ομιλία του Διευθυντού ή διδασκάλου τινός του σχολείου- μεστή Εθνικής αγανακτήσεως... θα συντλέση ασφαλώς εις την εποιτυχίαν του σκοπού της Εθνικοθρησκευτικής ταύτης κοινής Δεήσεως..."

16. α.π. 222/31-1-1948 Επιθ. Δ. Σχ. Α΄ περιφ. Πειραιώς

17. α.π. 960/16-4-48 Επιθ. Δ. ΣΧ. Α' περιφ. Πειραιώς

18. α.π. 960/16-4-48 Επιθ. Δ. Σχ. Α΄ Περιφ. Πειραιώς

19. α.π. 1251/4-6-48 Επιθ. Δ. ΣΧ. Α΄ Περιφ. Πειραιώς

αυτόν μαχόμενας μονάδας ασφαλείας υπαίθρου»[20]. Έτσι τα καθήκοντα διευρύνονται με την υποχρέωση σχεδόν της συμμετοχής σε τραμπουκισμούς εναντίον αριστερών και δημοκρατικών πολιτών. Τα τελευταία –με βάση αυτό το αρχείο– δεδομένα που αφορούν το νέο καθηκοντολόγιο είναι η με υπουργική διαταγή υποχρεωτική παραμονή των εκπαιδευτικών το καλοκαίρι στον τόπο εργασίας των *«ίνα δια παρουσίας των μεταξύ πληθυσμού ενισχύουσι διεξαγόμενον αγώνα»* και μια παράκληση του "Ομίλου Κυριών Φίλων Αστυνομίας Πειραιώς" προς *τας κ.κ. Δ/ντριας των δημοτικών σχολείων 1ου και 2ου Αιγίνης»* προκειμένου να υποδείξουν δασκάλους των σχολείων τους για να αναλάβουν την *«φιλάνθρωπον και εθνοφελή υπηρεσίαν... όπως προσφέρωσιν τας υπηρεσίας των κατά την τρέχουσαν θερινήν περίοδον εις την παιδικήν κατασκήνωσιν την οργανωθείσαν εν τη επαύλει του κ. Κρίτωνος Δηλαβέρη δια τα τέκνα των Αστυνομικών Πειραιώς...»*[21] . Όπως μας πληροφορεί η προαναφερθείσα υπουργική διαταγή (υπ. αριθ. 45246) η απομάκρυνση επιτρέπεται μόνο με άδεια Νομάρχη, ενώ όσοι δεν πειθαρχήσουν *«πλην της πειθαρχικής διώξεως επί εγκαταλείψει θέσεως δεν θα καταβάλλεται μισθός κατά τον χρόνον απουσίας»*[22].

Από τα παραπάνω φαίνεται ότι και στα σχολεία της Αίγινας ο δάσκαλος φαίνεται να επωμίζεται εξόφθαλμα το εκπαιδευτικό έργο της πολιτικής του εμφυλιακού κράτους. Ο αντικομμουνισμός, ο φιλοαμερικανισμός, ο αυταρχισμός και η αντιπαιδαγωγικές μέθοδοι διδασκαλίας, η προπαγάνδα για τον «από βοράν κίνδυνον», οι υποχρεωτικοί έρανοι «για τα θύματα του κομμουνισμού», η υποχρεωτική παρουσία σε φιέστες της αντιδραστικής ηγετικής ομάδας, καθώς και η υπαγωγή όλης της εκπαιδευτικής διαδικασίας στις εθνικιστικές θρησκευτικές στρατιωτικές αξίες πέρασαν στο καθηκοντολόγιό του. Αυτό το σύστημα φαίνεται να εξυπηρέτησε ο δάσκαλος της εποχής γεγονός που άφησε τα χνάρια του στο σήμερα με την προσκόλληση της κοινωνίας στις αξίες της τότε εποχής. Δεν είναι και λίγοι οι άνθρωποι σήμερα στην Αίγινα ή και αλλού που διατείνονται ότι στη δική τους εποχή «τα σχολεία λειτουργούσαν καλύτερα» κι αυτό γιατί ο φόβος κυρίως για το δάσκαλο ήταν η κυρίαρχη αιτία μάθησης, κάτι που προσπάθησε δειλά η από τα πάνω μεταρρύθμιση του '82 να αντιστρέψει. Κι αυτό γιατί εκείνα τα γεγονότα που πραγματικά έθεσαν την ελευθερία στην εκπαίδευση ήταν αυτά των φοιτητών στη χούντα και τη μεταπολίτευση (72-74, 79-80) όπως και το μαθητικό κίνημα των τελευταίων χρόνων από το 1990 και μετά, κινήματα που δημιουργήθηκαν στη βάση της κοινωνίας. ■

20. α.π. 1251/14-6-48 Επιθ. Δ. Σχ. Α΄ περιφ. Πειραιώς. Δυο πληροφορίες έχουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Το όνομα Ανδρουτσόπουλος (είναι άραγε της γνωστής οικογένειας χουντικών ή Χρυσαυγιτών από αυτούς που χτύπησαν σχεδόν μέχρι θανάτου τον αριστερό φοιτητή Δ. Κουσουρή στα γεγονότα του ΑΣΕΠ το καλοκαίρι του 1997;) και η δράση των γνωστών τραμπούκων ΜΑΥδων που ευθύνονται για το θάνατο εκατοντάδων αριστερών καθώς και για τρομοκράτηση της Ελληνικής επαρχίας.

21. η παράκληση του "Ομίλου" έχει α.π. 565μηνός Ιουλίου και βρίσκεται σε έγγραφο της Επιθ. Δημ. Σχ. Α΄ Περιφ. Πειραιώς με α.π. 1599/(δεν έχει ημερομηνία) και ελήφθη από τα σχολεία 1ο και 2ο Αίγινας με α.π. 92/31-7-1948

22. Α΄ Εκπ. Περιφ. Στοιχ. Εκπ. Πειραιώς με α.π. 1421/28-6-1948. Παράλληλα μ' αφορμή για την επέτειο του ολοκαυτώματος στα Καλάβρυτα κηρύσσει έρανο τον οποίο όπως μας πληροφορεί το έγγραφο με α.π. 2281/(δυσανάγνωστη ημερομηνία) πάλι με την υπόμνηση προς γνώσιν και συμμόρφωσιν": "θα κατατεθεί ...επ' ονόματι του Εν Αθήναις Καλαβρυτινών, όστις θέλει μεριμνήση δια την ακριβοδίκαιαν διανομήν των".

ΦΥΛΑΚΕΣ ΤΗΣ ΑΙΓΙΝΑΣ: ΝΤΟΚΟΥΜΕΝΤΟ

Έρευνα: Κώστας Μάνης
Φωτογραφίες: Ρένα Κορκοβέλου

Ελληνική Χωρ/κή
Σταθμός Χωρ/κης Αιγίνης

Διευθυντής Φυλακών
Διον. Τρούσσας Ανθ/στής

Αριθ. Πρωτ. 14/35/9

Προς τον Δ/ντήν Εγκληματικών Φυλακών Αιγίνης

Έχομενη την τιμήν να γνωρίσωμεν ότι χθες και κατά τας απογευματινάς ώρας ο υποφαινόμενος παρέστη μάρτυς καλής πράξεως, δυο καταδίκων των υφ' υμάς Φυλακών.

Εν μικρόν παιδίον ηλικίας 4-5 ετών βαδίζον κατά μήκος της παραλίας, πλησίον της αποβάθρας του ενταύθα λιμένος ολισθήσαν έπεσεν εις την θάλασσαν, το βάθος της οποίας εις το σημείον εκείνο είναι μεγαλύτερον των 2 μέτρων. Ο πνιγμός του παιδίου ήτο βέβαιος... πλησίον του μέρους εκείνου πλείστοι όσοι αργόσχολοι ευρίσκοντο, ουδείς όμως τούτων ετόλμησε να επιχειρήση τι προς διάσωσιν του παιδίου. Αντιθέτως οι ευρισκόμενοι πλησίον του μέρους εκείνου δι αγγαρείαν κατάδικοι Ασημακόπουλος και Μπουλούμπασης καίτοι κάθιδροι και κατάκοποι εκ της εργασίας, δεν εδίστασαν ουδ' επί στιγμήν και αψηφούντες τον κίνδυνον τον οποίον διέτρεχεν η υγεία των και αυτή η ζωή των ερίφθησαν μετά των ενδυμάτων των εις την θάλασσαν και ανέσυραν τον παιδίον, όπερ έσωσαν εκ βεβαίου θανάτου.

Θεωρών καθήκον όπως γνωστοποιήσω υμίν την καλήν πράξιν των ανωτέρω καταδίκων με την παράκλησιν όπως ενεργήσητε ότι δει και απονεμηθή εις αυτούς η πρέπουσα αμοιβή.

Εν Αιγίνη τη 14 Ιουλίου 1943
Ο Σταθμάρχης

Το φαινόμενο του θερμοκηπίου

ένα βραδυφλεγές όπλο μαζικής καταστροφής και οι χημικές ουρές από τις εξατμίσεις των αεροπλά-νων

άρθρο του Νίκου Κατσαρού, αντιπροέδρου της Ένωσης Ελλήνων Χημικών, Διευθυντή Ερευνών ΕΚΕΦΕ "Δημόκριτος"

Οι ΗΠΑ διαθέτουν το 5% του παγκοσμίου πληθυσμού και συνεισφέρουν κατά 25% στο "φαινόμενο του θερμοκηπίου". Είναι με άλλα λόγια το μικρότερο τμήμα του πληθυσμού στον πλανήτη που συνεισφέρει το μεγαλύτερο ποσοστό στην παγκόσμια μεταβολή του κλίματος που τελικά θα καταστρέψει ολόκληρο τον πλανήτη, ακόμα και εκείνους που επιμένουν να αδιαφορούν δηλ. τους αμερικανούς σε βάρος όλων των υπόλοιπων γενιών. Το "φαινόμενο του θερμοκηπίου" οφείλεται κυρίως στις εκπομπές του διοξειδίου του άνθρακα που προέρχεται από την καύση του πετρελαίου, φυσικού αερίου και άνθρακα.

Το διοξείδιο του άνθρακα δεσμεύει την υπέρυθρη ακτινοβολία και θερμαίνει τη γη με αποτέλεσμα να αυξάνει τη μέση θερμοκρασία της. Το φυσιολογικό ποσοστό που υπάρχει σήμερα στην ατμόσφαιρα, 0,03% είναι αυτό που κύρια συμβάλλει στη μέση θερμοκρασία της γης, κι αν αυτό αυξηθεί θα αυξηθεί αντίστοιχα και η θερμοκρασία της. Στην Παγκόσμια Διάσκεψη του Ρίο για το περιβάλλον το 1991, αναγνωρίστηκε παρά τις πείσμονες προσπάθειες των ΗΠΑ ότι το "φαινόμενο του θερμοκηπίου" οφειλόταν στις ανθρώπινες δραστηριότητες και έπρεπε να ληφθούν μέτρα για τον περιορισμό του. Περίπου 8 χρόνια αργότερα, παρά τις αρνητικές προσπάθειες των ΗΠΑ, συνήλθε στο Κιότο σημαντικός αριθμός χωρών και συνέταξαν το πρωτόκολλο του Κιότο που προέβλεπε μέτρα για τον περιορισμό των εκπομπών του διοξειδίου του άνθρακα. Αυτό με άλλα λόγια σημαίνει τον περιορισμό της χρήσης του πετρελαίου και άνθρακα για παραγωγή ενέργειας και παράλληλα ενθάρρυνση της χρήσης των αναλώσιμων πηγών ενέργειας. Το πρωτόκολλο του Κιότο που ουδέποτε υπέγραψαν οι ΗΠΑ, καθόριζε ότι κάθε χώρα ανάλογα με τον πληθυσμό της, την έκτασή της και ορισμένες άλλες παραμέτρους μπορούσε να παράγει μόνο ένα ορισμένο ποσό διοξειδίου του άνθρακα και πάνω από αυτό έπρεπε να πληρώσει πρόστιμο. Οι ΗΠΑ με την αλαζονική δήλωση του προέδρου Μπους ότι "η ευημερία του αμερικανικού λαού είναι αδιαπραγμάτευτη" όχι μόνο απέρριψαν αυτό αλλά προέτρεψαν και άλλες χώρες να μην το υπογράψουν δίνοντάς τους όλων των ειδών τις υποσχέσεις και ανταλλάγματα. Πράγματι, πολλές από τις αναπτυσσόμενες χώρες δεν υπέγραψαν το "Πρωτόκολλο του Κιότο", είτε γιατί πείστηκαν από τις προσφορές των ΗΠΑ, είτε γιατί προέβαλαν το επιχείρημα ότι έπρεπε πρώτα να αναπτυχθούν και στη συνέχεια να συζητήσουν επιβολή περιορισμών των εκπομπών του διοξειδίου του άνθρακα. Στην Παγκόσμια Διάσκεψη του Γιοχάνεσμπουργκ, τον Αύγουστο του 2002, ο πρόεδρος Μπους δεν παραβρέθηκε, η Δε αμερικανική αντιπροσωπεία έκανε ότι ήταν δυνατόν για να μην ψηφιστεί με την αναγκαία πλειοψηφία το Πρωτόκολλο του Κιότο και έτσι να μην εφαρμοστεί. Υπεβλήθησαν και έγιναν δεκτές σωρείες εξευτελιστικών τροπολογιών όπως το εμπόριο διοξειδίου του άνθρακα δηλ. αν μια χώρα υπερβαίνει σε εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα που συμφωνήθηκε θα μπορούσε να πουλάει διοξείδιο του άνθρακα σε άλλες χώρες συνήθως αναπτυσσόμενες, έτσι ώστε συνολικά να μην υπερβαίνει το όριο. Μέχρι τώρα το πρωτόκολλο του Κιότο που προέβλεπε τον περιορισμό των εκπομπών του διοξειδίου του άνθρακα κατά 8% σε σχέση με τα επίπεδα του 1990 μέχρι το 2010 και στη χώρα μας που δεν είναι βιομηχανικά ανεπτυγμένη, δόθηκε η ευκαιρία αντί να μειώσει τις εκπομπές κατά 10% να τις αυξήσει κατά 25% μέχρι το 2010.

Δυστυχώς όμως ούτε και αυτό φαίνεται ότι θα πετύχουμε

αφού μέχρι σήμερα (2003) έχουμε αυξήσει τις εκπομπές μας κατά 18% και υπολογίζεται ότι αν δεν ληφθούν δραστικά μέτρα θα ξεπεράσουμε το 35% και ίσως φτάσουμε και το 50% μέχρι το 2010. Αυτό σημαίνει ότι θα πληρώσουμε υπέρογκα ποσά σε δισεκατομμύρια Ευρώ ή θα αναγκαστούμε στο εξευτελιστικό εμπόριο του αερίου αυτού που πάλι το κόστος θα είναι μεγάλο. Βέβαια για τη χώρα μας η αύξηση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα δεν οφείλεται σε βιομηχανική ανάπτυξη, αλλά στην έλλειψη προγραμματισμού και σχεδιασμού εξοικονόμησης ενέργειας.

Το "φαινόμενο του θερμοκηπίου" είναι μια βραδυφλεγής βόμβα μαζικής καταστροφής. Προβλέπεται ότι λόγω εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα η μέση θερμοκρασία στα επόμενα τριάντα χρόνια μπορεί να αυξηθεί μέχρι και πέντε βαθμούς. Αυτό σημαίνει ότι οι πάγοι στους πόλους θα λιώσουν σε μεγάλο ποσοστό και παραθαλάσσιες πόλεις όπως Πειραιάς, Νέα Υόρκη κλπ. θα χάσουν μεγάλα τμήματα που θα καλυφθούν από νερό λόγω αύξησης της στάθμης της θάλασσας. Έτσι έχουμε μεγάλες μετακινήσεις του πληθυσμού από τα παράλια προς το εσωτερικό με περιορισμό του διαθέσιμου χρόνου για ανθρώπους δραστηριότητες και ιδιαίτερα την παραγωγή τροφής. Συγχρόνως οι έρημοι θα αυξηθούν σε μέγεθος περιορίζοντας ακόμα περισσότερο τον κατοικήσιμο χώρο και την παραγωγή. Εκείνο όμως που θα είναι πλέον καταστροφικό, θα είναι η σταδιακή αύξηση της θερμοκρασίας θα μεταβάλλει το κλίμα πολύ ζεστά και μακρά σε διάρκεια καλοκαίρια και βαρείς χειμώνες με κατακλυσμιαίες βροχές χωρίς ουσιαστικά φθινόπωρο και άνοιξη. Τα ακραία καιρικά φαινόμενα με περιόδους καύσωνα, με περιόδους υγρασίας, εναλλασσόμενες περιόδους καταιγίδων, κατακλυσμιαίων βροχών, πλημμύρων κλπ. θα τείνουν να γίνουν μόνιμα φαινόμενα. Λόγω των υψηλών θερμοκρασιών, παθογόνα μικρόβια θα μολύνουν όλο και περισσότερο τους ανθρώπους και οι επιδημίες κάθε μορφής θα αποδεκατίζουν εκατοντάδες χιλιάδες ανθρώπων και το κόστος ιατρικής περίθαλψης από μολυσματικές ασθένειες συνεχώς θα αυξάνει. Η βιοποικιλότητα, τα διάφορα είδη φυτών και ζώων δε θα μείνουν ανεπηρέαστα. Πολλά είδη θα εξαφανιστούν από τις ακραίες κλιματολογικές συνθήκες.

Αυτή η νέου τύπου βόμβα δηλ. το "φαινόμενο του θερμοκηπίου" που συστηματικά προωθείται από τις ΗΠΑ, έχει κοινά γνωρίσματα και χαρακτηριστικά με τα πυρηνικά όπλα. Με τα πυρηνικά όπλα προκαλείται ο θάνατος εκατοντάδων χιλιάδων ανθρώπων, σε μικρό χρονικό διάστημα - με το "φαινόμενο του θερμοκηπίου" έχουμε θανάτους εκατοντάδων χιλιάδων ανθρώπων αλλά σε βάθος χρόνου λόγω των ακραίων καιρικών συνθηκών, υψηλές θερμοκρασίες, πλημμύρες κλπ. Με τα πυρηνικά όπλα έχουμε μόλυνση των ανθρώπων, της τροφικής αλυσίδας και του περιβάλλοντος από τη ραδιενέργεια - με το "φαινόμενο του θερμοκηπίου" έχουμε μόλυνση των ανθρώπων και του περιβάλλοντος με τα παθογόνα μικρόβια. Με τα πυρηνικά όπλα μπορεί να συμβεί μεταβολή κλίματος, ο λεγόμενος "πυρηνικός χειμώνας", μεγάλοι περίοδοι ψύχους και σκότους από το ραδιενεργό νέφος - "με το φαινόμενο του θερμοκηπίου" θα συμβεί μεταβολή του κλίματος λόγω της αύξησης της θερμοκρασίας. Με τα πυρηνικά όπλα μεγάλες περιοχές του πλανήτη θα παραμείνουν ακατοίκητες λόγω ραδιενέργειας - με το "φαινόμενο του θερμοκηπίου" μεγάλες περιοχές του πλανήτη θα παραμείνουν ακατοίκητες λόγω υψηλών θερμοκρασιών, κάλυψης των παραθαλασσίων περιοχών από τη θάλασσα και δημιουρ-

ΕΚΔΗΛΩΣΗ

βίντεο-προβολή και συζήτηση

με τον Νίκο Κατσαρό

διευθυντή ερευνών στο Ινστιτούτο «Δημόκριτος» και αντιπρόεδρο της Ένωσης Ελλήνων Χημικών

ΘΕΜΑ:

«Επικίνδυνοι αεροψεκασμοί στη στρατόσφαιρα. Αιτίες και συνέπειες για την υγεία και το περιβάλλον»

Τετάρτη 16 Ιουλίου 8.00 μ. μ.

Στο 1ο Δημοτικό Σχολείο Αίγινας

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗΣ:

σχεδία στ' ανοιχτά της Αίγινας

τοπική ελευθεριακή επιθεώρηση

γία ερήμων. Με τα πυρηνικά όπλα θα μολυνθούν οι υδροφόροι ορίζοντες με ραδιενέργεια - με το "φαινόμενο του θερμοκηπίου" θα μολυνθούν υδροφόροι ορίζοντες από την αλμύρα της θάλασσας. Με τα πυρηνικά όπλα από το ραδιενεργό νέφος και τη ραδιενέργεια θα γεννιούνται παιδιά παραμορφωμένα - από το "φαινόμενο του θερμοκηπίου" θα γεννιούνται παιδιά παραμορφωμένα από χημικούς ρύπους προερχόμενους από υψηλές θερμοκρασίες.

Με τα πυρηνικά όπλα έχουμε λόγω ραδιενέργειας αρνητικές επιδράσεις στα ζώα, τα φυτά και τους θαλάσσιους οργανισμούς - με το "φαινόμενο του θερμοκηπίου" θα προέλθουν λόγω των ακραίων καιρικών φαινομένων και των ζωογόνων ή φυτογόνων μικροοργανισμών μεγάλες καταστροφές στο ζωικό και φυτικό βασίλειο. Αυτές είναι μόνο μερικές αλλά χαρακτηριστικές ομοιότητες ανάμεσα στα δυο όπλα μαζικής καταστροφής. Έχουμε μόνο μια διαφορά: Με τα πυρηνικά τα πρώτα καταστροφικά αποτελέσματα γίνονται αμέσως ορατά ενώ με το "φαινόμενο του θερμοκηπίου" τα καταστροφικά αποτελέσματα εμφανίζονται πολύ αργότερα από την έναρξή του. Στην ατομική βόμβα έχουμε αλυσιδωτή αντίδραση που οδηγεί στην ατομική έκρηξη και είναι ακαριαία, ενώ στο "φαινόμενο του θερμοκηπίου" η αλυσιδωτή αντίδραση είναι αργή αλλά με τα ίδια ίσως και χειρότερα αποτελέσματα. Βέβαια τις μακροχρόνιες επιπτώσεις από το "φαινόμενο του θερμοκηπίου" δεν θα αποφύγουν ούτε οι αμερικανοί.

Όσο είναι καιρός παρατηρούμε ότι ο πλανήτης καταστρέφεται από το νέο αυτό όπλο μαζικής καταστροφής, ας αγνοήσουμε τους Αμερικανούς κι ας συσπειρωθούμε για τη σωτηρία του πλανήτη.

Συγχρόνως οι ΗΠΑ, σχεδιάζουν εναλλακτικούς τρόπους αντιμετώπισης του "φαινομένου του θερμοκηπίου". Έτσι διεξάγουν πειράματα όπου τοποθετούν μικροσκοπικά φύλλα αλουμινίου στα καύσιμα των αεροπλάνων. Από την εξάτμιση των αεροπλάνων, μαζί με τα καυσαέρια διαφεύγουν και τα φύλλα αλουμινίου. Αυτά αντανακλούν το ηλιακό φως με αποτέλεσμα να εισέρχεται στη γη μικρότερη ποσότητα ηλιακού φωτός και συνεπώς να θερμαίνεται η γη λιγότερο. Αυτό από άποψη φυσικής είναι σωστό αλλά οι επιπτώσεις στο περιβάλλον είναι ανυπολόγιστες. Το αλουμίνιο έχει θεωρηθεί ύποπτο για τη νόσο Alzheimer, για καρκινογεννήσεις, για βλάβες στο συκώτι, τα νεφρά και το ανοσοποιητικό σύστημα. Επίσης επηρεάζει την ανάπτυξη των οργανισμών του φυτικού και ζωικού βασιλείου και ιδιαίτερα ευπαθείς είναι οι θαλάσσιοι οργανισμοί. Όσο κι αν ισχυρίζονται ότι τα μικροσκοπικά σωματίδια αλουμινίου είναι ελαφρά και παραμένουν στην ατμόσφαιρα, τελικά θα πέσουν στη γη και θα μολύνουν το περιβάλλον. Για να υπάρχει αποτέλεσμα σημαίνει ότι θα πρέπει όλα τα αεροπλάνα που κυκλοφορούν στον αέρα να περιέχουν στα καύσιμά τους αλουμίνιο που μπορεί μεν να βοηθά στον περιορισμό της αύξησης της θερμοκρασίας αλλά η ευρύτερη οικολογική καταστροφή στην παραγωγή και το περιβάλλον θα είναι ανυπολόγιστη. Έχει επίσης αναφερθεί ότι χρησιμοποιούν αντί για αλουμίνιο, βάριο (άλλο είδους μέταλλο) στα καύσιμα των αεροπλάνων. Αλλά και το βάριο είναι τοξικό στοιχείο με παρόμοια αποτελέσματα όπως το αλουμίνιο. Κανείς δεν μπορεί να υποστηρίξει με βεβαιότητα ότι διεξάγονται τέτοιου είδους πειράματα για τον περιορισμό του "φαινομένου του θερμοκηπίου". Δυστυχώς όμως κανείς δεν μπορεί να αποδείξει και το αντίθετο. Μέχρι σήμερα οι ΗΠΑ αρνούνται πεισματικά να αναφέρουν ότι διεξάγονται τέτοιου είδους πειράματα. Αφήνουν όμως να διαρρέει ότι υπάρχουν και άλλοι τρόποι αντιμετώπισης του "φαινομένου του θερμοκηπίου" εκτός του περιορισμού των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα. ■

ΚΙΝΗΣΗ: "Η Ελευθερία είναι θεραπευτική"

Η Κίνηση είναι ένα κίνημα κοινωνικής αμφισβήτησης που δημιουργήθηκε τον Οκτώβριο του 1979 στο Κέντρο Ψυχικής Υγιεινής όταν στη Μονάδα Ημερήσιας Περίθλψης μια ομάδα θεραπευομένων αποφάσισε να διαμαρτυρηθεί για τις αυθαίρετες επεμβάσεις του Δ.Σ. του Κέντρου, στις σχέσεις τους με τους θεραπευτές τους. Οι ίδιοι αυτοί άνθρωποι μαζί με άλλους θεραπευτές, θεραπευόμενους, που όμως τους ενδιέφερε η κοινωνική και πολιτική πλευρά του θέματος Ψυχική Υγεία, ίδρυσαν το Σωματείο με την επωνυμία «Κίνηση για τα Δικαιώματα των "Ψυχασθενών"» με τους παρακάτω σκοπούς:

Α) Ενημέρωση της κοινής γνώμης για την πραγματική σημασία της ψυχικής ή ψυχολογικής ασθένειας και προσπάθεια για την άρση της αντίληψης ότι η ψυχοδιανοητική διαταραχή αποτελεί κοινωνικό στίγμα.

Β) Προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των ψυχασθενών και απαλλαγή τους από την περιθωριοποίηση και την εκμετάλλευση.

Γ) Επαγγελματική αποκατάσταση των "Ψυχασθενών".

Δ) Μέριμνα για τη σωστή αντιμετώπιση του ψυχιατρικού προβλήματος από τους αρμόδιους κρατικούς φορείς και για τη βελτίωση του αναχρονιστικού καθεστώτος της χώρας μας στο θέμα της ψυχικής υγείας.

Η Κίνηση από τότε μέχρι και σήμερα διαδίδει με κάθε τρόπο τις ιδέες και τις θέσεις της. Έτσι έχει πάρει μέρος και έχει οργανώσει συνεντεύξεις και παρουσιάσεις σε εφημερίδες, ιδιωτικούς και κρατικούς ραδιοφωνικούς σταθμούς καθώς και σε περιοδικά. Βρίσκεται σε επαφή με παρόμοια κινήματα του εξωτερικού σε μια προσπάθεια ανταλλαγής πληροφοριών σχετικά με τη μεταχείριση των ψυχικά πασχόντων αλλού. Έχει παρουσιαστεί σε διάφορα ψυχιατρικά συνέδρια όπου ανακοινώσεις και φυλλάδια διανεμήθηκαν και τα μέλη πήραν μέρος σε συνεδριάσεις. Τα οικονομικά της στηρίζονται αποκλειστικά στις συνδρομές των μελών της, στην υποστήριξη του Ανοιχτού Ψυχοθεραπευτικού Κέντρου και σε δωρεές φίλων.

Στην προσπάθειά της να διαδώσει καλύτερα τις ιδέες της η Κίνηση το Δεκέμβρη του 1982 εκδίδει το περιοδικό "Η ελευθερία είναι θεραπευτική". Μέχρι το 1993 είχαν εκδοθεί 10 τεύχη και το παρόν αποτελεί τη συνέχειά τους μετά από 10 χρόνια απουσίας του.

Η Κίνηση βρίσκεται στην οδό Σκουλενιού 4, στην πλατεία Κλαυθμώνος και είναι ανοιχτή κάθε Τετάρτη 20:30-22:00, τηλέφωνο: 210-331205.

Λευτεριά στους 7 Αγωνιστές
για τα γεγονότα αντίστασης στη σύνοδο της Ε.Ε. στη Θεσσαλονίκη

Από το Σάββατο 21 Ιουνίου βρίσκονται προφυλακισμένοι 7 διαδηλωτές ενάντια στη Σύνοδο κορυφής της Ε.Ε. Συνολικά όλοι οι προσαχθέντες στα στρατόπεδα συγκέντρωσης που για αυτό το λόγο είχαν στηθεί στη Θέρμη και τα Διαβατά υπέστησαν εξευτελισμούς και βασανιστήρια (ξυλοδαρμούς, στέρηση νερού) από όλων των ειδών τις δυνάμεις καταστολής. Αποτέλεσμα της βίας και της πίεσης είναι ότι πολλοί από τους προσαχθέντες να αναγκαστούν να υπογράψουν κατασκευασμένες ομολογίες. Τελικά σε 29 απαγγέλθηκαν κατηγορίες ενώ οι 7 προφυλακίστηκαν.

Η νέα Ευρωπαϊκή δικτατορία σε αγαστή σύμπνοια με την αμερικανική κυβέρνηση, που ετοιμάζει νόμο για τη φίμωση των ιδεών, που ετοιμάζει ένα μέλλον δουλείας και ραγιαδισμού για τους υπηκόους της, που ετοιμάζει τείχος αναχαίτισης των προσφύγων, που ετοιμάζει κάτεργα δουλείας, που ετοιμάζει Φυλακές για όσους αντιστέκονται, θα έχει πάντα απέναντί της ένα κίνημα που θα την αμφισβητεί και θα την πολεμά.

(Από το 3ο δεκαήμερο του Σεπτέμβρη κάποιοι αγωνιστές ξεκίνησαν απεργία πείνας).

Κρατική Τρομοκρατία

και παραπληροφόρηση των μέσων μαζικής ενημέρωσης

Η Αίγινα το Καλοκαίρι-Φθινόπωρο του 2002

"...δεν είναι αθώο νησί..."
για την Αίγινα, ανώτατος αξιωματικός (και πάντα ανώνυμος)
Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, Τρίτη 10 Σεπτεμβρίου 2002

"υπάρχουν πολλοί τρόποι να ορίσεις την τρομοκρατία..."
ανώνυμα (όπως πάντα) κάποιος –πιθανόν– άλλος αξιωματικός
ΤΑ ΝΕΑ, 14-15 Σεπτεμβρίου 2002

"...Ποιος είχε σχέσεις με τη 17Ν εδώ στην Αίγινα και δεν το ξέραμε.
Έχουμε γίνει ρεζίλι διότι σε ένα νησί με προϊστορία ρουφιανιάς και δεν πήρε χαμπάρι κανείς..."
σχόλιο ανωνύμου - ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΤΗΣ ΑΙΓΙΝΑΣ, Σάββατο 14 Σεπτεμβρίου 2002

Από τα μέσα του καλοκαιριού του 2002, το νησί της Αίγινας βρέθηκε -μεταξύ άλλων περιοχών- στο στόχαστρο της αντιτρομοκρατικής υπηρεσίας κυρίως με δημοσιεύματα τόσο στον δήθεν έγκριτο τύπο (Ελευθεροτυπία, Καθημερινή, Βήμα, Νέα...) όσο και στον αποδειγμένα κίτρινο τύπο (Χώρα, Απογευματινή, Αυριανή...) για τα οποία οι συντάκτες τους διατείνονταν ότι είχαν πληροφορίες κατευθείαν από ανώνυμους αξιωματικούς της Αστυνομίας. Αυτά τα δημοσιεύματα κινούνταν στο ίδιο μήκος κύματος με το σύνολο της αρθρογραφίας στον τύπο, αλλά και εκπομπών στην τηλεόραση και το ραδιόφωνο, όπου χωρίς καμιά έρευνα, δημοσιογράφοι, υιοθετούσαν ανώνυμες πηγές από την Αστυνομία και σπέρνοντας αστήρικτες πληροφορίες και ψεύδη, δημιουργούσαν μια ασάφεια ικανοποιητική για να δράσουν οι διωκτικοί μηχανισμοί του κράτους[1]. Με αλλεπάλληλα δημοσιεύματα καθώς και με το στήσιμο των καμερών έξω από τα σπίτια, όπως π.χ. έξω από το σπίτι του Γιάννη Σερίφη, δημιουργούσαν ένα ασφυχτικό κλοιό πιέζοντας έτσι άμεσα για συλλήψεις χρησιμοποιώντας πάντα ένα τμήμα της "θεωρίας" των διωκτικών αρχών ότι "δεν υπάρχει καπνός χωρίς φωτιά" ή "για να το λέει η αστυνομία έχει κάτι σίγουρα κάποιο δίκιο". Η Αγγελική Καρδαρά στην πρόσφατα εκδοθείσα μελέτη της αναφέρει σχετικά: *"Είναι ενδεχόμενο ο τρόπος με τον οποίο τα ΜΜΕ λειτούργησαν να παρεμπόδισε ακόμη και το έργο των διωκτικών αρχών, καθώς οι πιέσεις ορισμένων δημοσιογράφων για νέες συλλήψεις ήταν ασφυχτικές"*[2]. Η αλήθεια όμως είναι παρά το γεγονός αυτό ότι όχι μόνο δεν παρεμποδίστηκε το έργο των αρχών αλλά στηρίχθηκε από το μεγαλύτερο τμήμα των δημοσιογράφων αφού οι περισσότεροι είχαν πάρει το ρόλο του ανακριτή, του εισαγγελέα, του δικαστή αλλά και του αστυνομικού εν τέλει, αφού απέδιδαν κατηγορίες με μόνο αποδεικτικό στοιχείο "τις πηγές τις αστυνομίας".

---

1. Στον οχετό ψεύδους και παραπληροφόρησης εντάσσονται ενδεικτικά τα εκδοθέντα βιβλία των Τέλλογλου-Παπαχελά όπως και του Β. Λαμπρόπουλου τα οποία κατονομάζουν, φωτογραφίζουν, υπονοούν για πρόσωπα και ανθρώπους χωρίς να αναφέρουν καμιά συγκεκριμένη πηγή χωρίς να αναφέρουν κανένα τεκμήριο έρευνας. "Σύμφωνα με έγκυρες πληροφορίες...", "σύμφωνα με στοιχεία που έχουν συγκεντρώσει οι διωκτικές αρχές...", "κάποιος αξιωματικός της ασφάλειας...", "ένας σύντροφος από τα παλιά..." καθώς και άλλα ανώνυμα ή κατασκευασμένα πρόσωπα αποτελούν τις πηγές των "έγκριτων" αυτών δημοσιογράφων καθώς και όσων ασχολήθηκαν με το ζήτημα των ένοπλων ομάδων.

2. Από το βιβλίο "Τρομοκρατία και ΜΜΕ" της Αγγελικής Καρδαρά, εκδόσεις Σάκκουλα, 2003

Ένας συνδυασμός αυθαίρετων εκτιμήσεων, πηγών που ποτέ δεν αναφέρθηκαν, καθώς και άλλων παραγόντων που δεν μπορούν να αποσαφηνιστούν (αλλά αφορούν τη σκόπιμη και με χωρίς στοιχεία δίωξη αγωνιστών, ή ανθρώπων που δεν σχετίζονται κατ' ανάγκη με πολιτικούς κοινωνικούς αγώνες όπως ο Α. Κανάς που διώκεται για συμμετοχή στον ΕΛΑ), ψευδών καταθέσεων που στηρίζουν σαθρά κατηγορητήρια, ήταν η επιτυχημένη συνταγή της συμπαιγνίας κράτους και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης. Μια από τις "θεωρίες" οι οποίες κατά καιρούς έκαναν την εμφάνισή τους στις σελίδες των εφημερίδων και στις εκπομπές του ηλεκτρονικού τύπου ήταν η "θεωρία των συγκοινωνούντων δοχείων" ή η "θεωρία της υποστήριξης τρομοκρατικών ομάδων". Αυτή η "θεωρία" προσαρμόστηκε και για το νησί της Αίγινας, το οποίο *"δεν είναι αθώο νησί"* όπως μας μεταφέρει δια στόματος πάντα ανωνύμου ανωτάτου αξιωματικού δημοσίευμα της "έγκριτης" Καθημερινής. *"Σύμφωνα με πληροφορίες, όλο το προηγούμενο διάστημα, όταν οι διωκτικές αρχές αναφέρονταν σε "δίκτυο" που βοηθά τον Κουφοντίνα να κρύβεται και να αποφεύγει τη σύλληψη, εννοούσαν συγκεκριμένο κύκλο ανθρώπων που με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, σχετίζονταν με την Αίγινα. Οι άνθρωποι αυτοί, συνειδητά και γνωρίζοντας τη δράση του Κουφοντίνα, δέχτηκαν να τον βοηθήσουν και συνέδραμαν την παραμονή του στο κοντινό Αγκίστρι. Μάλιστα, σύμφωνα με πληροφορίες, ο Κουφοντίνας αρκετές φορές κατά τη διάρκεια της παραμονής του εκεί, είχε μεταβεί νυχτερινές ώρες με κάποιο ταχύπλοο στην Αίγινα. Τι έκανε εκεί; Ποιους συναντούσε; Τι μηνύματα έπαιρνε;... Οι άνθρωποι αυτοί, είτε για ιδεολογικούς λόγους είτε διότι δεν είχαν την "αποφασιστικότητα" να συμμετέχουν σε τέτοιες ενέργειες, διαχώρισαν τη θέση τους. Οι ίδιοι άνθρωποι, ωστόσο, δεν είχαν τη δύναμη να αποχωριστούν εντελώς τους παλιούς τους φίλους... Έτσι συγκρότησαν αυτό το άτυπο "δίκτυο" που ουσιαστικά αποτελείται από αυτούς τους ανθρώπους, οι οποίοι ανέλαβαν κατά καιρούς να "διεκπεραιώσουν" διάφορες ενέργειες που οι "ενεργοί" παλιοί τους φίλοι δεν μπορούσαν. Με τον τρόπο τους και εκμεταλλευόμενοι το γεγονός ότι οι ίδιοι δεν είχαν να φοβούνται κάτι, καθώς δεν είχαν ενεργό συμμετοχή, υπηρέτησαν τους ίδιους σκοπούς, βοηθώντας τα μέλη των τρομοκρατικών οργανώσεων συνδράμοντας στον "αγώνα" τους... Σύμφωνα με στοιχεία που έχουν συγκεντρώσει οι διωκτικές αρχές, το νησί του Σαρωνικού αποδείχθηκε φιλόξενο για μέλη του δικτύου. Αρκετοί από αυτούς έφτιαξαν σπίτια εκεί και ανέπτυξαν ποικίλες δραστηριότητες. Εκεί έφτασε το 1996 και έζησε για τρία χρόνια μια Ιταλοελβετίδα, η οποία τη δεκαετία του '70 έδρασε σαν "βαποράκι" μεταφοράς εκρηκτικών σε τρομοκρατικές οργανώσεις σε όλη την Ευρώπη, όπως στη Γερμανική RAF οι Ιταλικές Ερυθρές Ταξιαρχίες, η Γαλλική Action Directe... Οι διωκτικές αρχές εκτιμούν ότι η παράδοσή του την περασμένη Πέμπτη είναι αποτέλεσμα της πίεσης που ασκήθηκε στο γνωστό πλέον σε αυτές δίκτυο και καταδεικνύει την αδυναμία του να αντέξει πλέον τέτοιες καταστάσεις".*[3] Το δημοσίευμα το οποίο είναι ενδεικτικό για την αυθαιρεσία και το ψεύδος του συνόλου του δημοσιογραφικού κόσμου προωθεί συμπεράσματα κατ' αρχήν σε μια γενικευμένη ασάφεια προκειμένου να επιβεβαιώσει από τη μια την άποψη μέρους του διωκτικού μηχανισμού τον οποίο αναπαράγει και από την άλλη να απομονώσει στα μάτια των τοπικών κοινωνιών όσους θεωρούνται ότι "φωτογραφίζονται". Καθημερινοί άνθρωποι που έχουν τέτοιες ανατρεπτικές ιδέες μπορεί να είναι επικίνδυνοι και κυρίως "ξένοι" του νησιού που έχουν συγκροτήσει "δίκτυο"[4] υποστήριξης της τρομοκρατίας. Κάποιοι λοιπόν, σύμφωνα με το δημοσίευμα, με τη

3. Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ 10-9-2002, άρθρο της Δώρας Αντωνίου με τον γενικό τίτλο "Το δίκτυο συμπαθούντων τη "17Ν" και με υπότιτλο "Στην Αίγινα αναζητούν οι διωκτικές αρχές τους ανθρώπους που για λόγους ιδεολογίας φαίνεται να παρείχαν βοήθεια στον Κουφοντίνα"

4. Το ότι αποκαλούν "δίκτυο" τα κατά τις πηγές της αστυνομίας "στηρίγματα της τρομοκρατίας" στην Αίγινα ή αλλού δεν είναι διόλου τυχαίο. Την ίδια ακριβώς εποχή, το Φθινόπωρο του 2002 και εν όψει της τελικής δίκης του Αβραάμ Λεσπέρογλου ο οποίος αθωώθηκε με βάση τις ψήφους των πολιτών του Μικτού ορκωτού, το Δίκτυο Κινήσεων για τα Πολιτικά και Κοινωνικά Δικαιώματα το οποίο εδρεύει στην Αθήνα και αποτελεί σήμερα συνιστώσα της δημιουργίας και δραστηριότητας του Ελληνικού Κοινωνικού Φόρουμ, άρχισε να βάλλεται πρώτα από τον ίδιο το Συνασπισμό ο οποίος μέχρι τη δίκη του Λεσπέρογλου το υποστήριζε, και στη συνέχεια από όλον αυτόν τον εσμό των δημοσιογράφων ως το "πολιτικό σκέλος της τρομοκρατίας" ή το "Σιν Φέιν των τρομοκρατικών οργανώσεων". Αφορμή ήταν η δήλωση για το γεγονός ότι η δίκη της 17Ν είναι πολιτική όπως και το γεγονός ότι αρκετοί από τους κατηγορούμενους διώκονται χωρίς κανένα στοιχείο για λόγους πολιτικής σκοπιμότητας. Έτσι ο χαρακτηρισμός "δίκτυο" δίπλα τις αναφορές για την "κάλυψη τρομοκρατών" αφενός εξυπηρετούσε -με δεδομένο τον αρνητικό θόρυβο που προέκυψε για το Δίκτυο Κινήσεων- τη στήριξη των συγκεκριμένων δημοσιευμάτων που κινούνταν στη λογική της ασάφειας και της "φωτογράφησης" χωρίς όμως να κατονομάζει, κι από την άλλη λοιδορώντας τη δράση του συγκεκριμένου Δικτύου Κινήσεων.

5. ΤΑ ΝΕΑ 14/15-9-2002, άρθρο του Δημήτρη Μητρόπουλου με τίτλο "Προει-

μάσκα του καθημερινού ανθρώπου βρίσκονται δίπλα μας και βοηθούν όλους τους τρομοκράτες όχι μόνο της Ελλάδας αλλά σε πανευρωπαϊκό επίπεδο. Η πραγματικότητα αν και είναι εντελώς διαφορετική, εφόσον δεν υπήρχε καμιά καταζητούμενη Ιταλίδα ή Ιταλοελβετίδα, με το δημοσίευμα αξιωματικά ποινικοποιούνται όλοι σχεδόν οι άνθρωποι που σχετίστηκαν μαζί της και βέβαια οι άνθρωποι που σχετίζονται μαζί μ' αυτούς που σχετίστηκαν μαζί της. Ένα γαϊτανάκι ενοχοποίησης, από το οποίο ξεχωρίζουν σύμφωνα πάντα με το δημοσίευμα οι πιο "ενεργοί" (πιο παρακάτω άλλα δημοσιεύματα μιλούν για τους "τρεις της Αίγινας", ή για τους "πέντε πυρήνες της Αίγινας"), άνθρωποι που "ήθελαν αλλά δεν μπορούσαν" ή άνθρωποι που "διαφωνούσαν αλλά τι να κάνουν;" ξεπροβάλει ως το αληθοφανές "δίκτυο" στήριξης της τρομοκρατίας αφού πλέον υπάρχουν όλες οι ασαφείς ενδείξεις με βάση πάντα ανώνυμες πηγές.

Μια άλλη "θεωρία των ομόκεντρων κύκλων" εκφράστηκε σε δημοσίευμα περιλαμβάνοντας την Αίγινα ως έναν κύκλο του μυστηρίου: *"Πέραν των γυναικών και των περιφερειακών της 17Ν, υπάρχουν οι "ομόκεντροι κύκλοι" από Εξάρχεια και Αίγινα μέχρι Πάτμο. Όπως σημειώνεται χαρακτηριστικά "υπάρχουν πολλοί τρόποι να ορίσεις την τρομοκρατία"... Ήταν τα πρόσωπα για τα οποία γκρίνιαζε η αμερικάνικη πρεσβεία αλλά απέφευγε να ενοχοποιήσει η κυβέρνηση διότι τα θεωρούσε επιχειρησιακό κίνδυνο και δεν ήθελε να δημιουργήσει την πολιτική εντύπωση ότι πραγματοποιεί "πογκρόμ"... Ο μεγάλος όγκος του προκαλεί αυτοπεποίθηση στις αρχές, που φαίνεται να έχουν μεγάλα περιθώρια κινήσεων"*[5] Η αμηχανία των διωκτικών αρχών για το ποια "θεωρία" τελικά θα υιοθετήσουν είναι φανερή αλλά αυτό δεν είναι παρά ένα δίλημμα για την εξεύρεση στοιχείων εκείνων που ικανοποιητικά θα σταθούν για να στηθεί ένα καινούριο κατηγορητήριο δικαιολογώντας επικείμενες συλλήψεις (που τελικά δεν έγιναν). Το συμπέρασμα που εξάγεται είναι το γεγονός ότι από παλιά γνώριζαν οι διωκτικές αρχές αλλά δεν τολμούσαν για καθαρά πολιτικούς λόγους. Εξ άλλου *"υπάρχουν πολλοί τρόποι για να ορίσεις την τρομοκρατία"* και κατ' αυτήν την έννοια ότι και να πουν οι διωκτικές αρχές δια στόματος των δημοσιογράφων τους είναι πραγματικότητα εφ' όσον οι "πηγές" γνωρίζουν πολύ καλά. *"Τα ΜΜΕ παραβίασαν καταφανώς τα ανθρώπινα δικαιώματα με το να στιγματίζουν άτομα που θεωρούσαν ότι είναι πιθανό να εμπλέκονται στη 17Ν. Δηλαδή εξαπέλυσαν ένα "κυνήγι μαγισσών" και υπό αυτή την έννοια επέβαλαν ένα καθεστώς δικτατορίας, καθώς οποιοσδήποτε είχε μια αντίθετη άποψη ή απλώς έμπαινε στο στόχαστρο της "Τέταρτης Εξουσίας" κινδύνευε να διαπομπευτεί δημόσια...*[6]

Μια άλλη εκδοχή που εκτέθηκε στη δημοσιότητα ήταν η *"εμπλοκή των πέντε "ομάδων" από τον αντιεξουσιαστικό χώρο που έχουν έδρα την Αίγινα"* που αποτελούσαν το *"δίκτυο υποστήριξης"*. Πιο απροκάλυπτα και πιο άμεσα συνδέεται η τρομοκρατία με τις αντιεξουσιαστικές ιδέες και τους πέντε πυρήνες που "απαρτίζουν το δίκτυο υποστήριξης". Το δημοσίευμα "δίνει" περισσότερα στοιχεία για το νησί της Αίγινας κινούμενο πάντα στην ασάφεια και την ανωνυμία ενώ εστιάζει κυρίως σε *"τρία πρόσωπα": "Μάλιστα οι διωκτικές αρχές είχαν πραγματοποιήσει την τελευταία 20ετία στο νησί και για άλλες υποθέσεις έρευνες που σχετίζονται με την τρομοκρατία, όπως με την υπόθαλψη μιας Ελβετίδας που σχετιζόταν με τις "Ερυθρές Ταξιαρχίες" για την αυτοκτονία τον Ιούλιο του 1994 ενός υπόπτου για συμμετοχή στον ΕΛΑ, αλλά και για ενδεχόμενη σχέση με τη σφαγή στο κρουαζιερόπλοιο "City of Poros"!* Σύμφωνα με το δημοσίευμα το οποίο "σύμφωνα με ορισμένες πληροφορίες" ο Κουφοντίνας ερχόταν με ταχύπλοο στην Αίγινα για να συναντήσει το *"δίκτυο υποστήριξης ...στο νησί των πέντε "πυρήνων του αντιεξουσιαστικού χώρου, πολλοί από τους οποίους είχαν επαφές με τα "κέντρα" της Αθήνας παρέχοντας κρησφύγετα σε διωκόμενους κατηγορούμενους για τρομοκρατική δράση. Προσφέροντας, όμως, πολλές φορές "καταλύματα" για συναντήσεις Ελλήνων αλλά και αλλοδαπών εμπλεκομένων σε τρομοκρατική δράση.* Στη συνέχεια αναφέρεται σε ζευγάρι *"που έχει στο νησί χώρο οικολογικού ενδιαφέροντος και διατηρεί επαφή με δίκτυο υπεράσπισης ανθρωπίνων δικαιωμάτων... Στο δίκτυο αυτό, συμμετείχαν, σύμφωνα με τους αστυνομικούς άτομα από το ευρύτερο περιβάλλον του Κουφοντίνα...* Μιλά για σεσημασμένους του αντιεξουσιαστικού χώρου που μένουν οικογενειακώς *"που εμπλέκονται στη δράση του ΕΛΑ χωρίς όμως καμιά επιβεβαίωση".* Κατόπιν "φωτογραφίζει" τον αντιεξουσιαστή Βαγγέλη Λάμπρου ο οποίος αυτοκτόνησε το καλοκαίρι του 1994 *"πρώην κατηγορηθέν για συμμετοχή στην οργάνωση "Οκτώβρης '80" που ευθύνονταν*

δοποιούν για δεύτερο γύρο"

6. Από το βιβλίο της Αγγελικής Καρδαρά, "Τρομοκρατία και ΜΜΕ"

7. ΤΟ ΒΗΜΑ 10 Σεπτεμβρίου 2002, άρθρο του Β.Γ. Λαμπρόπουλου με τίτλο "Στο

για τους εμπρησμούς των πολυκαταστημάτων το 1980". Ο ίδιος όμως είχε αφεθεί ελεύθερος το 1980 με απαλλακτικό βούλευμα. Εκτός όμως από τη φιλοξενία της Ελβετίδας (η οποία όμως δεν καταζητούταν)το δημοσίευμα αναφέρει και για τη διαμονή ενός στενού φίλου *"ηγετικού στελέχους της 17Ν για τον οποίο όμως δεν έχει προκύψει κανένα επιβαρυντικό στοιχείο"* και καταλήγει οι τρομοκράτες που προκάλεσαν τη σφαγή στο "City of Poros" ενδεχόμενα *"να είχαν προμηθευτεί εκρηκτικές ύλες και όπλα στη διάρκεια της τελευταίας στάσης του πλοίου στην Αίγινα!"*[7]. Είναι σαφής ο στόχος μέσα στην ασάφεια των πληροφοριών που αναπαράγει ή συνθέτει. α) να καταδειχθεί η αντιεξουσιαστική κοινωνική και πολιτική δράση ως ενοχοποιητικό στοιχείο για τη "στήριξη της τρομοκρατίας" στην Αίγινα. β) Να αποκτήσει τα εύσημα ενός "ρεπορτάζ" που είναι κατευθείαν από την ασφάλεια. γ) Να απομονώσει κοινωνικά τους ανθρώπους που "φωτογραφίζονται" μέσα από την ασάφεια περί αντιεξουσιαστικού χώρου αλλά και με πρόσθετα στοιχεία που αφορούν τη ζωή τους. δ) Να δημιουργήσει ένα αίσθημα ανασφάλειας για το κοινωνικό, εργασιακό, οικογενειακό περιβάλλον των ανθρώπων που ασαφώς υποδεικνύονται. ε) Να "μπαλώσει τρύπες" για υποθέσεις όπως της βόμβας στο CITY OF POROS ή άλλων υποθέσεων που δεν έχουν εξιχνιασθεί. στ) Να ενεργοποιήσει χαμηλής ποιότητας αντανακλαστικά με βάση προσωπικές αντιπαλότητες που ενυπάρχουν στην κοινωνία τόσο διάχυτα όσο και διακριτά. Από το χυδαίο κουτσομπολιό του τύπου "καλά να πάθει, την ξέραμε τι κουμάσι ήταν" μέχρι και ανυπόστατες-συκοφαντικές καταγγελίες προς τις διωκτικές αρχές για προσωπικούς λόγους ή αναφορές προς τις ίδιες αρχές για λόγους υποψιών και μόνο[8].

Ένα άλλο δημοσίευμα στην "Ελευθεροτυπία" μιλά για τα τρία πρόσωπα για τα οποία τα στελέχη του αντιτρομοκρατικού επιτελείου *"δεν θέλουν να βρουν άτομα για να τους προσάψουν την κατηγορία της υπόθαλψης"* (αφού έτσι κι αλλιώς δεν έχουν στοιχεία...) αλλά *"καίγονται να καταλήξουν στα δυο-τρία πρόσωπα της ομάδας υποστήριξης, που εκτιμούν βάσιμα ότι υπήρχε, για να ερευνήσουν το ενδεχόμενο σύνδεσης τους με τις δραστηριότητες της 17Ν ή άλλων οργανώσεων στο παρελθόν".*[10] Το παραπάνω δημοσίευμα αν και περικλείει μια σοβαρή αντίφαση (η υπόθαλψη δεν είναι κατηγορία και μάλιστα σοβαρή που αποδεικνύει τη σύνδεση με τη συγκεκριμένη δραστηριότητα;) εστιάζει σύμφωνα με τις δικές του "πηγές" σε τρία άτομα που είναι τα πιο ενεργά από όλα τα μέλη του "δικτύου" του οποίου "φωτογραφίζουν" τα μέλη τα υπόλοιπα δημοσιεύματα. Ο στόχος του είναι να δημιουργήσει ένα ρήγμα σ' αυτό που αποκαλούν "δίκτυο" εφόσον "κάποιοι διακρίνονται περισσότερο σαν πιο δυναμικοί" γι αυτό και οι διωκτικές αρχές "καίγονται". Πιο κατασταλαγμένο και περισσότερο επικίνδυνο είναι το δημοσίευμα για όσους υπονοεί συγκεκριμένα ή αφηρημένα, εφόσον δεν μπαίνει στα θολά νερά ενός εν γένει ευρύτερου πεδίου κοινωνικών σχέσεων που εκεί μπορεί να διαπιστωθούν ανυπέρβλητες αντιφάσεις αλλά εστιάζει ρεαλιστικά σε τρία άτομα.

Σε άλλο δημοσίευμα "απαλλάσσεται" προσωρινά ο στενός φίλος ηγετικού προσώπου της 17Ν, καθηγητής *"που διδάσκει σε γαλλικό πανεπιστήμιο"* (φωτογραφίζουν το Δημήτρη Σκαρπαλέζο για τον οποίο η δημοσιογράφος Δ. Καρανασοπούλου στην εφημερίδα ΤΑ ΝΕΑ, 26-7-2002, ανάφερε ως τον "κουκουλοφόρο" της 17Ν) *αλλά κυρίως σε έναν 49χρονο κοινωνιολόγο που φέρεται να είχε επαφές με ύποπτους για συμμετοχή στον ΕΛΑ και οποίος απεβίωσε προ μηνών"*[9]. Δεν είναι τυχαίες οι επιλογές τους να ενοχοποιούν νεκρούς που δεν μπορούν να μιλήσουν, όπως και το περιβάλλον τους που φωτογραφίζεται για την ιδεολογική του διαφορετικότητα. Στο συγκεκριμένο δημοσίευμα πετυχαίνει μ' ένα σμπάρο δυο τρυγόνια ο δημοσιογράφος, αφού από τη μια ενοχοποιεί έναν νεκρό ο οποίος δεν έχει τη δυνατότητα να μιλήσει και από την άλλη επιβεβαιώνει την διαφαινόμε-

"μικροσκόπιο" της ΕΛ.ΑΣ. τρεις από την "ομάδα της Αίγινας" και με υπότιτλο "Οι έρευνες για τον εντοπισμό του δικτύου υποστήριξης του Δημήτρη Κουφοντίνα"

8. *"Ο τρόπος με τον οποίο τα ΜΜΕ προέβαλαν το θέμα, και η συντονισμένη προσπάθεια τόσο από τα ΜΜΕ, όσο και από την Πολιτεία, να συμμετάσχουν ενεργά οι πολίτες στην υπόθεση της εξάρθρωσης της τρομοκρατίας καλλιέργησε την τακτική της -χωρίς στοιχεία- κατάδοσης, η οποία είναι σαφώς επικίνδυνη... Η κατευθυνόμενη πολιτική που άσκησαν τα ΜΜΕ ήταν τόσο έντονη, ώστε ο κάθε πολίτης έβλεπε με καχυποψία τον συμπολίτη του"* από το βιβλίο της Αγγελικής Καρδαρά "Τρομοκρατία και ΜΜΕ"

9. ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ Δευτέρα 9 Σεπτεμβρίου 2002, άρθρο του Γιώργου Μαρνέλλου με τίτλο "Ψάχνουν για στηρίγματα του Κουφοντίνα" και με υπότιτλο "Σαρώνει την Αίγινα η Αντιτρομοκρατική που δεν θεωρεί τυχαία την επιλογή της περιοχής από τον "Λουκά". "Βλέπουν" ομάδα υποστήριξης"

10. ΤΟ ΒΗΜΑ 11 Οκτωβρίου 2002, άρθρο του Β.Γ. Λαμπρόπουλου με τίτλο "Δέκα νέα στοιχεία..."

11. *"Στα πλαίσια του εκφοβισμού και δημιουργίας εντυπώσεων κινήθηκαν τα*

νη ενοχή του "φίλου του αρχηγού της 17Ν" (εννοώντας τη φιλική και πολιτική σχέση που είχε ο Α. Γιωτόπουλος με τον Δ. Σκαρπαλέζο στη διάρκεια της δικτατορίας) αλλά όμως "τώρα δεν αποτελεί άμεσο στόχο". Κάθε ένα από τα δημοσιεύματά τους αποτελεί και ένα είδους παρακαταθήκης για το μέλλον "των επικείμενων συλλήψεων".

Μια άλλη τακτική η οποία εφαρμόστηκε και στην "περίπτωση της Αίγινας" ήταν η ενοχοποίηση ανθρώπων που σχετίζονταν με υπόδικους για την υπόθεση της 17Ν. Έτσι και τον Οκτώβριο προέκυψαν τα δημοσιεύματα για τη "Μαρία της Αίγινας" που φωτογράφιζαν τη Μαρία Γανωτή, υπεύθυνη του ΕΚΠΑΖ Αίγινας και η οποία κινήθηκε δικαστικά εναντίον των συγκεκριμένων δημοσιογράφων[11]. Η ενοχοποίηση των προσωπικών ή οικογενειακών σχέσεων, εφαρμογή που ήταν διαδεδομένη από παλιά, έγινε μέρος του αγώνα "για την πάταξη του κελύφους της τρομοκρατίας". Είναι χαρακτηριστικό γνώρισμα της εξουσίας να σπα και να κατακερματίζει την κάθε μορφή κοινωνικών δεσμών (φιλίες, συνεργάτες, συνάδελφοι, συγγενείς) στην προσπάθειά της με το ψεύδος και τον τρόμο να επιβεβαιώνεται και να ενισχύεται. Τα δημοσιεύματα αυτού του τύπου είχαν στόχο να αναδείξουν την οικογένεια και τις ευρύτερες κοινωνικές σχέσεις ως χώρους μέσα στους οποίους αναπτύσσεται και κινείται η "τρομοκρατία".

ΓΕΝΙΚΟΤΕΡΑ ΓΙΑ ΤΟ ΡΟΛΟ ΤΟΥ ΤΥΠΟΥ

Με τα παραπάνω ενδεικτικά δημοσιεύματα φαίνεται ξεκάθαρα το πνεύμα πάνω στο οποίο κινήθηκε ο τύπος ως μέρος άκριτης στήριξης των διωκτικών μηχανισμών. Χρησιμοποιώντας "γνωριμίες" μέσα από σκοτεινές συναλλαγές με την Αστυνομία και αναπαράγοντας "θεωρίες" που αντικρούονταν αλλά και συμφωνούσαν μεταξύ τους, αναπαράγοντας πληροφορίες που "φωτογράφιζαν" υποδεικνυόμενα πρόσωπα από μυστικές υπηρεσίες στις οποίες όπως καυχιόνταν, δημοσιογράφοι, είχαν πρόσβαση, στιγμάτισαν την εποχή ως τέτοια που το δημοσιογραφικό "λειτούργημα" γίνεται η εκδοχή των ανώνυμων πηγών της αστυνομίας και των μυστικών υπηρεσιών. Οι αόριστες αναφορές για τη δράση "ανθρώπων, ομάδων, πυρήνων, δικτύου στην Αίγινα" και οι οποίες δεν έχουν συναντήσει τις διαδικασίες διωκτικής ή δικαστικής διερεύνησης αποτελούν μέρος μιας συστηματικής κατά το δυνατόν ευρύτερης διαδικασίας "καταπολέμησης της τρομοκρατίας" πάνω στις οποίες θα στηριχθούν οι μηχανισμοί δίωξης –όπως τουλάχιστον τα δημοσιεύματα διατείνονται– για επόμενες κινήσεις τους προκειμένου να ενοχοποιήσουν πολιτικά ενεργούς ανθρώπους ή όχι, ενώ ιδεολογικά να συκοφαντήσουν το παρελθόν και το παρόν της αντίστασης στο καθεστώς. Στόχος τους βασικός είναι: μέσα από την ενοχοποίηση να απομονώσουν τις επαναστατικές ιδέες αλλά και τους ανθρώπους που κινούνται γύρω από αυτές ενισχύοντας τις αποφάσεις που έχουν λάβει σε όλα τα επίπεδα για την υπερίσχυση της εξουσίας. Στόχος της εξουσίας είναι τόσο οι μικρής κλίμακας κοινωνίες όπως αυτή της Αίγινας όσο και η κοινωνία στο σύνολο της επικράτειας. Με τη διασπορά ψευδών ειδήσεων, οι δημοσιογράφοι, αποκτώντας μια υπόληψη στους ανώνυμους και μυστικούς διωκτικούς μηχανισμούς και ίσως μια μεγαλύτερη ισχυροποίηση της θέσης τους, επιτυγχάνουν τον κατακερματισμό του κοινωνικού ιστού, αποτελεσματικού για μια κοινωνία αλληλεγγύης, αλληλοβοήθειας, αλληλοαποδοχής. Τείνει να κατακερματίζεται ο υπάρχον ελεύθερος δημόσιος χώρος, μέσα στον οποίο οι πολίτες μπορούν να βρουν το έδαφος της συμμετοχής τους και να σχεδιάζουν ή να πραγματώνουν την κοινωνία σύμφωνα με τις ανάγκες τους ή να αντιστέκονται σε επιλογές και παράλογες αποφάσεις που είναι ενάντια στο κοινωνικό σύνολο. Τρόπον τινά βαθαίνει το χάσμα ανάμεσα στα μέλη της κοινωνίας εφόσον ο φόβος και η ανασφάλεια καραδοκούν να γίνουν ο εφιάλτης της, εφόσον ο τρόμος που εξασφαλίζει στο όνομα της ασφάλειας το κράτος έχει την απάντησή του έτοιμη: τη στήριξη των διωκτικών μηχανισμών και την ασφάλεια του νόμου.

Με την αποδοχή της "θεωρίας" των "θεωριών" που διατείνεται ότι *"υπάρχουν πολλοί τρόποι να ορίσεις την τρομοκρατία"* δίνεται στην ουσία το ελεύθερο της δυνατότητας του κάθε προσώπου που ανήκει ή όχι στους διωκτικούς μηχανισμούς του κράτους να εφαρμόσει με επιτυχία μια αντικοινωνική πρακτική στο όνομα της προστασίας της κοινωνίας με ολέθρια αποτελέσματα· την εγκαθίδρυση ολοκληρωτικού καθεστώτος και παντοειδούς δίωξης. Τα ψυχολογικά-σωματικά-"ιατρικά" βασανιστήρια σε ύποπτους, οι κουκουλοφόροι-ανώνυμοι μάρτυρες κατηγορίας,

άρθρα εκείνα που ενοχοποιούσαν ακόμη και γνωστούς των υποδίκων, χωρίς να υπάρχει η παραμικρή ένδειξη ενοχής" από το βιβλίο "Τρομοκρατία και ΜΜΕ" της Αγγελικής Καρδαρά

12. ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, Σάββατο 2 Αυγούστου, άρθρο του Χ. Ζέρβα με τίτλο

η απαλλαγή κατηγορουμένων με στοιχεία ή χωρίς λόγω συνεργασίας με τις διωκτικές αρχές (περίπτωση απαλλαγής της Σ. Κυριακίδου η οποία είναι ο βασικός μάρτυρας στη δίκη του ΕΛΑ), η δίωξη των ιδεών, η παραβίαση γενικότερα κάποιων ανθρωπίνων δικαιωμάτων που κατοχυρώθηκαν μετά από αγώνες, η καταπάτηση αρχών και αξιών του φιλελευθερισμού όπως π. χ. "ένοχος ένοχον ου ποιεί" ή της δεδομένης αθωότητας μέχρι αποδείξεως του εναντίου ή άλλων δικονομικών διατάξεων στο όνομα της εκτάκτου ανάγκης, είναι δείγμα μόνο της κατιούσας ενός συστήματος κυριαρχίας και εκμετάλλευσης ανθρώπου σε άνθρωπο που ρητορικά υπερασπίζεται την κοινωνία και τον άνθρωπο. Ο "PATRIOT ACT" νόμος ο οποίος τίθεται ήδη σε ισχύ στις Η.Π.Α. μετά την 11η Σεπτέμβρη, η επερχόμενη δίωξη ιδεών σε πανευρωπαϊκό επίπεδο[12], ο εθνικός μας τρομονόμος, βρίσκονται στα σημεία της εξέλιξης για την υπερίσχυση ενός νέου παγκόσμιου παραλογισμού και βαρβαρότητας στο όνομα της υπεράσπισης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Στην πραγματικότητα μόνο ο ακηδεμόνευτος δημόσιος χώρος των συνελεύσεων και των αγώνων διαχρονικά μπόρεσε να θέσει στην κοινωνία τη δυνατότητά της να αυτοπροσδιορίζεται, να επανατοποθετείται και να λειτουργεί εν δυνάμει σύμφωνα με τις ανάγκες και τις δυνατότητές της. Τα ανθρώπινα δικαιώματα πέρα από τη ρητορική των διεθνών διακηρύξεων, των συνταγμάτων, των χαρτών ανθρωπίνων δικαιωμάτων, έπαιρναν νόημα μόνο σε επαναστατικές διαδικασίες αλλά και εκεί που πρόσωπο με πρόσωπο οι άνθρωποι μπορούσαν ελεύθερα να διαπραγματεύονται τις ανάγκες τους διαλεκτικά με την πραγματικότητα. Η ανθρώπινη κοινότητα διαχρονικά σε ιστορικές στιγμές δημιούργησε χώρους εν δυνάμει για κάθε ύπαρξη, οριοθετούσε κάθε φορά την ελευθερία και εξύψωνε τη συνεργασία των κοινωνικών μελών ως θεμελιακό όρο της ζωής χρησιμοποιώντας την εμπειρία του παρελθόντος. Σήμερα που οι ηγεμονικές τάσεις τείνουν να γίνονται παγκόσμιες (παγκοσμιοποίηση-νεοαποικιοκρατία), ο δημόσιος ακηδεμόνευτος χώρος παραμένει η διαρκής πρό(σ)κληση λόγου και έργου τόσο απέναντι στη διεθνή τρομοκρατία που φτάνει μέχρι τον πιο κοντινό θεσμό της εξουσίας, όσο και δίπλα στην πραγματική θέληση να ορίσουμε και να ικανοποιήσουμε τις κοινωνικές και προσωπικές ανάγκες χωρίς διαμεσολαβητές.

"Ειδική (!) επιτροπή του Συμβουλίου της Ευρώπης επεξεργάζεται νέα μέτρα-

Τώρα θα διώκονται και ποινικά οι απόψεις!

Βοτανολόγιο

Πικραλίδα της οικογένειας των Συνθέτων Ελμινθία η Ασπληνιοειδής, Πικρίδιον το Πικριοειδές, Ταραξάκος ο Γύμνανθος, Taraxacum Officinale, Compositae

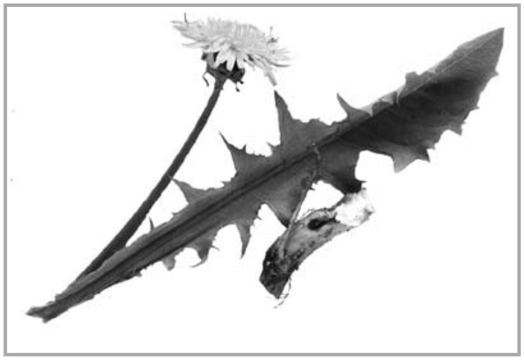

(ραδίκι του βουνού, λαγόψωμο, ταραξάκο, πικροφάκα, πικραφάκη, πίκρα, αγριομάρουλο -στη Λακωνία, ταραξάκο, δόντι του λιονταριού, φλορίνι, καραχινταπάς -στην Τουρκία)

Με τις πρώτες βροχές του χειμώνα η πικραλίδα κάνει την εμφάνισή της στους λόφους της περιοχής μας. Παρέα με τις ελιές και το λιομάζεμα η πικραλίδα είναι από τα πιο αγαπημένα χορταρικά με μπόλικο λάδι και λεμόνι. Στο τέλος της άνοιξης και όταν τα κίτρινα λουλούδια της ωριμάσουν μετατρέπονται στους γνωστούς μας "κλέφτες". Είναι διαφορετικό και πιο πικρό από το άγριο ραδίκι το οποίο ο αρχαίος γιατρός Διοσκουρίδης αποκαλούσε "σέρις" και "πικρίς". Ο Γάλλος βοτανολόγος Μεσεγκέ λέει πως μόλις το 16ο αιώνα αρκετοί γιατροί αναγνώρισαν στην Ευρώπη τις φαρμακευτικές του ουσίες ενώ οι Έλληνες και οι Λατίνοι δεν το χρησιμοποιούσαν ιδιαίτερα διαιτητικά ή φαρμακευτικά. Πάντως στην Ευρώπη πρωτοεμφανίστηκε το 1485 σε βιβλίο βοτανολογίας ενώ οι άγγλοι το ονομάζουν "dandelion" αφού όπως λένε μοιάζει με τα δόντια του λιονταριού. Στην Κίνα από τον 8ο αιώνα το χρησιμοποιούν ως αποτοξινωτικό. Στη Γαλλία και Αγγλία με το αγριοράδικο φτιάχνουν σαλάτες με ξίδι και μπέικον ή το προσφέρουν βραστό με φρέσκο βούτυρο. Από τα λουλούδια του παρασκευάζεται γλυκό κρασί και μπύρα. Στην Αραβία τα άνθη της πικραλίδας είναι βασικό συστατικό ενός κέικ

ΔΡΑΣΗ

Εκτός από τις υπέροχες χορτόσουπες με σπουδαία θρεπτική σημασία, η πικραλίδα έχει και την θεραπευτική της διάσταση. Είναι τονωτικό, υπακτικό, στομαχικό, καθαριστικό του αίματος, δυναμωτικό, διουρητικό, δυναμωτικό και αντισκορβουτικό. Μπορεί να εφαρμοσθεί για τις χρόνιες παθήσεις του δέρματος (σπυράκια, κάλους, πυώδεις πληγές, δερματικά πρηξίματα, κρεατοελιές) αλλά και κατά του βήχα από φλεγμονές του στήθους. Είναι ευεργετικό για το συκώτι, για τη χολή (κατεβάζει τη χοληστερίνη), τη χοληδόχο κύστη, το πάγκρεας, το έντερο (ερεθίζει τις εκκρίσεις τους) και κατά των χολόλιθων, ενώ μπορεί αποτελεσματικά να βοηθήσει κατά του διαβήτη, της παχυσαρκίας και της υδρωπικίας. Συντελεί στη ρύθμιση του συστήματος των αδένων και συνεπικουρεί μαζί με άλλα βότανα για καταστάσεις κόπωσης. Η αρτηριοσκλήρωση είναι άλλος ένας στόχος της θεραπευτικής πικραλίδας (κυκλοφοριακό-κατεβάζει την πίεση) καθώς και η ελάττωση της χοληστερίνης του αίματος. Ακόμα βοηθά στην καλή λειτουργία των αρθρώσεων και στους ρευματισμούς. Η δράση του σαν ισχυρού διουρητικού μπορεί να συγκριθεί με το φάρμακο Frusemide ένα χημικό βιομηχανικό παρασκεύασμα που έχει ως παρενέργεια την απώλεια του καλίου και καρδιαγγειακές επιπτώσεις. Είναι ειδικό γιατρικό για το συμφορητικό ίκτερο όπως και για την κατακράτηση υγρών λόγω καρδιακών προβλημάτων.

Ο χυμός του φυτού περιέχει σε μεγάλη ποσότητα βιταμίνη Α (4 φορές περισσότερο από το μαρούλι) και ταραξακερίνη. Περιέχει γλυκοσίδια, τριτερπενοειδή, χολίνη και 5% κάλιο. Στη ρίζα του υπάρχουν πλούσια συστατικά (των οποίων τα ονόματα συναντά κανείς μέσα στα αλαμπουρνέζικα χαρτιά που συνοδεύουν τα φάρμακα της χημικής βιομηχανίας) μεταξύ αυτών ινουλίνη, σάκχαρο, οξέα, ρητίνη, φλοιοβαφένια κ.α. Στα φύλλα του υπάρχουν και οι βιταμίνες A, B, C, D. Περιέχει σίδηρο (περισσότερο από το σπα-

νάκι), κάλιο (που είναι αντικαρκινικό), φώσφορο και μαγγάνιο.

ΧΡΗΣΕΙΣ-ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ

Ψιλοκομμένο με άλλα αγριόχορτα και μαρούλι κάνει μια υπέροχη και θρεπτική σαλάτα. Οι φίλοι-ες της χορτόσουπας και της πίτας επίσης γνωρίζουν πολύ καλά πως σε κάποιες μετρημένες δόσεις η πικραλίδα τονίζει τη γεύση. Τα φρέσκα μπουμπούκια της κάνουν για υποκατάστατο κάπαρης και είναι νόστιμα στο τουρσί όπως μας πληροφορεί ο Μ. Μεσεγκέ. Ο "καφές" από τη φουρνισμένη και αλεσμένη ρίζα είναι ένα ωφέλιμο και υγιεινό παρασκεύασμα για την πέψη ενώ το αφέψημά των φύλλων του μπορεί να βοηθήσει στο βήχα και στις φλεγμονές του στήθους ενώ μπορεί να είναι και το κατάλληλο στομαχικό-ορεκτικό. Σε συνδυασμό με το περδικάκι ή φελλόχορτο (2:1) γίνεται ένα θαυμάσιο χολαγωγό φάρμακο. Μαζί με τσουκνίδα βρασμένη η πικραλίδα γίνεται ένα ίαμα για τη υπερκόπωση ή για την κόπωση ύστερα από ασθένεια. Για την κατακράτηση υγρών συνδυάζεται επίσης με την Αγριάδα (το γνωστό ζιζάνιο) και την Αχιλλέα ενώ για τα προβλήματα του συκωτιού και της χοληδόχου κύστης συνδυάζεται με το αρκτοστάφυλο που φύεται στη Βόρεια Ελλάδα.

Το βραστάρι επίσης της ρίζας του είναι κατά των ρευματισμών (10 γραμμάρια ρίζας σε 200 γρ. νερού-ένα ποτήρι κρασιού δυο φορές τη μέρα). Τα άνθη του φυτού σε αφέψημα μπορούν να είναι ένα πολύ καλό φάρμακο κατά του διαβήτη, της παχυσαρκίας, του λυμφατισμού και τις υδρωπικίας. Το γάλα της πικραλίδας έχει παρατηρηθεί πως είναι θεραπευτικό για τις κρεατοελιές, τα σπυράκια, τους κάλους, τα δερματικά πρηξίματα και τις πυώδεις πληγές. Βοηθητικά το κατάπλασμα ψιλοκομμένων φύλλων και λουλουδιών συνίσταται για δερματοπάθειες και για δερματικά έλκη.

Ο Ι. Ζαχαρόπουλος δίνει μια συνταγή:3-4 φυτά να βράσουν σε ένα λίτρο νερού. Να μείνουν στο δοχείο άλλα δέκα λεπτά. Να πίνεται 4 φλιτζάνια τη μέρα τις ώρες του φαγητού. Ο χυμός 2-3 κουτάλια τη μέρα (του γλυκού για τα παιδιά) είναι διουρητικός και χωνευτικός. Το κρασί από πικραλίδα βοηθά να πέσει ο πυρετός: Αφήστε να μουλιάσουν για 3 μέρες σε μισό λίτρο άσπρου κρασιού δυο ρίζες πικραλίδας. Πίνετε ένα ποτηράκι για υψηλό πυρετό και άλλο ένα μετά από μια ώρα.

Ο "καφές" από πικραλίδα γίνεται ως εξής: Μαζεύεις ρίζες το φθινόπωρο, τις καθαρίζεις προσεχτικά, τις κόβεις ροδέλες και τις ψήνεις στο φούρνο και τις καβουρδίζεις. Όταν τις περάσεις από μύλο έχεις έτοιμο ένα παρασκεύασμα-υποκατάστατο του καφέ. Η Μυρσίνη Λαμπράκη στο βιβλίο της για τα χόρτα μας μεταφέρει τρεις ευρωπαϊκές συνταγές για την πικραλίδα: Α)Σ' ένα δοχείο για σαλάτα κόβουμε με το χέρι μας 3 φύλλα μαρουλιού και 4 φύλλα λάπαθου καθώς και ένα φλιτζάνι ψιλοκομμένη πικραλίδα. Σ' ένα γυάλινο βαζάκι ανακατεύουμε δυο σκελίδες σκόρδο λιωμένο, δυο κουταλιές ελαιόλαδο, δυο κουταλιές ξίδι δυνατό, μια κουταλιά χλιαρό νερό, αλάτι και πιπέρι. Το χτυπάμε καλά και το περιχύνουμε στα χορταρικά. Γαρνίρουμε με μαύρες ελιές και ένα κουταλάκι του γλυκού σουσάμι. Β) Ομελέτα με άνθη πικραλίδας αφού προηγουμένως στο λάδι έχουν ψηθεί για 3 λεπτά περίπου. Γαρνίρουμε με άνθη πικραλίδας. Γ) Ψιλοκόβουμε 4 φλιτζάνια πικραλίδας σε μια σχετικά ρηχή σαλατιέρα. Σ' ένα τηγάνι σωτάρουμε λίγο καπνιστό χοιρινό κομμένο σε κύβους Ρίχνουμε έπειτα το χοιρινό στη σαλάτα, ξιδάκι πιπεράκι, λαδάκι και καλή όρεξη

ΣΥΛΛΟΓΗ-ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ

Η πικραλίδα δεν καλλιεργείται. Όμως πειραματικά έχουν γίνει καλλιέργειες από βοτανολόγους. Δεν έχει απαιτήσεις μεγάλες, ένα σχετικά αφράτο χώμα που διατηρεί υγρασία. Η συλλογή της πικραλίδας γίνεται από το Νοέμβριο ως τον Ιούνιο ανάλογα με την τοποθεσία. Καλύτερη εποχή όμως θεωρείται η Άνοιξη λίγο πριν βγουν τα λουλούδια. Οι ρίζες συλλέγονται από τον Ιούνιο μέχρι τον Αύγουστο που είναι πιο πικρές και δραστικές και τις οποίες τις κόβουμε κατά μήκος πριν τις ξεράνουμε. Στη Β. Ελλάδα είναι πολύ κοινό ενώ λιγοστεύει η εμφάνισή του προς τα Νότια. Στην περιοχή μας το συναντάς στα λιβάδια των λόφων και των βουνών στις ξερικές ελιές κοντά.

Βιβλιογραφία

• Νεώτερον Εγκυκλοπαιδικόν Λεξικόν "ΗΛΙΟΥ", τόμος 15, λήμμα: ΠΙΚΡΑΛΙΔΑ • Αλ. Λετσά, "Μυθολογία της Γεωργίας", τόμος ΙΙΙ, εκδόσεις Αγροτικής Τράπεζας Ελλάδας • Θεοδώρου Χελντράιχ, "Λεξικό των Δημωδών ονομάτων των φυτών της Ελλάδας", Εκδόσεις Αφών Τολίδη • Ιγνάτιου Μ. Ζαχαρόπουλου, "Σύγχρονη πλήρης θεραπευτική με τα Βότανα", Τρίτη έκδοση, Αθήναι, Εκδόσεις Ψίχαλου • Μορίς Μεσεγκέ, "Τα βότανα και η υγεία μας", Εκδόσεις Ψυχογιός • Ιουλίας Δαβαρά, "230 Βότανα" TELE-PRESS Εγκυκλοπαιδικές Εκδόσεις • Γιώργου Σφήκα, "Φαρμακευτικά φυτά της Ελλάδας", EFSTATHIADIS GRUP, Αθήνα 1993 • Debra Nuzzi "Ο πλήρης οδηγός για τα βότανα", Εκδόσεις Γιάννης Βασδέκης 1996 • David Hoffman, "Η Νέα Ολιστική Βοτανοθεραπεία", εκδόσεις Διόπτρα • Μυρσίνη Λαμπράκη, "Τα χόρτα", εκδόσεις Τροχαλία

Η ώρα του τζίτζικα

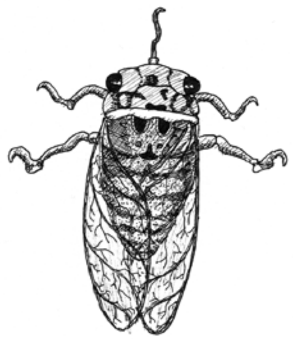

Ποιήματα από το αδημοσίευτο βιβλίο «Μεγάλες ώρες»

Σώζων Μπέσης

B1
DISCO 79

Και
ο πόθος ψάχνει τις υγρές εικόνες του
φωτιές μετάλλου αιχμάλωτες
τρέμοντας σ' όλους τους τοίχους

Παγιδευμένα νύχτας χρώματα
λάμψεις τινάζονται και σπάνε
μάτια, πρόσωπα, χειρονομίες, κορμιά
σκόρπιες ανάγκες

το ξεχασμένο αίμα εκτός, φυγή
απείθαρχο, χωρίς εκλογή ή φόβο
σαν ίσκιοι οι άνθρωποι
όπως παρέρχονται γρήγορα οι στιγμές
σαν άρωμα σαν χάλασμα
τριπλές σειρήνες

η ίδια πάντα εφαρμοσμένη αναπνοή
κυκλάκια άσωτου καπνού
κόκκινα νύχια πλαστικά
άφραχτα στήθια σιλικόνης
οι ξεπουλημένοι ψίθυροι είναι συνηθισμένοι

οι ώρες γεμάτες από άδεια βλέμματα
απρόσωπης αμοίραστης σιωπής
κρύα κενά σαν πλησιάζουν

οι λίγες στιγμές ανταμοιβή, αντίκρυσμα
(αντάλλαγμα)
κρυμμένα αρσενικά σκοτάδια
ιδρώτες ξινισμένες μυρωδιές
μακιγιάζ μιας απουσίας
ανύποπτη ανία
ακούραστης
μιας τύχης εύκολης
στα μπρούμυτα
στη μοναξιά
ενός χιλιοπαιγμένου ρόλου
Άλλοθι λείας.

Z1
ΑΓ. ΝΙΚΟΛΑΟΣ Ο ΘΑΛΑΣΣΙΝΟΣ

Εδώ το φως
στην εγγύτητα του τροπαίου
γλυκός θεός στα σκαλοπάτια του χειμώνα
-αναπνοή και χρόνος μια ροή-
στους αχανείς ορίζοντες κάθε στεριάς
ύψιστο σημάδι

Z2

Το μεσημέρι πάντα ίδιο
γάλα του καλοκαιριού

Μεγάλοι κίνδυνοι του Οκτώβρη
θαλασσινοί βυθοί

Z3

Εδώ τα πεύκα

Η1
ΠΑΝΑΓΙΤΣΑ 78

Βγαίναμε έξω
μια στιγμή πιο μπροστά
-ο ήλιος μες τους ύπνους μας
τέλειο πορτοκάλι-
στα πεζοδρόμια της θάλασσας
που μας γνωρίζει
άφατη μιλιά

γεύσεις αρμύρας μες στις μνήμες μας
οι δρόμοι του αλατιού πάνω στα βράχια

νοσταλγία στην αδυναμία του ορίζοντα
αιθούμενα πλούτη.

Η2

Να είναι όλες οι πράξεις όμορφες
στη μέριμνα του δρόμου και του ονείρου
-αόρατη καρδιά σκιρτά και στάζει-
νιόκοπες στάλες από φως
πλαταίνοντας τα μυστικά σου μάτια.

Η3

Μια μοναξιά ωκεανών και βράχια
στο χρώμα του καπνού
στις κρύες νύχτες του χειμώνα
πολύχειρο όνειρο, καντήλι
λάδι σαν φυλαχτό.
Αλήθειες που επιμένουν
χώμα των νεκρών

Δ241
ΚΡΑΣΟΠΑΝΑΓΙΑ 89

Στους δυνατούς μεγάλους ανέμους
χτισμένες προσευχές
θαλασσινό προσκυνητάρι

χαμηλωμένη η ανθρώπινη φωνή
ένα χυμένο φως σαν λάδι

Εδώ τα πεύκα ανάλαφρα
στο μέτρο
που τους χαρίζει ο άνεμος
μεθυστικά γερμένα

αρπαχτικοί ίσκιοι του Σεπτέμβρη
μουσικά πουλιά

ΨΥΧΕΣ ΣΤΟ ΚΑΖΑΝΙ

του Μιχάλη Πηλού

Κάθε νύχτα σχεδόν μέχρι τα δεκατέσσερα, το ίδιο όνειρο. Μετά "τον άφησε ήσυχο". Κάθε νύχτα μέχρι να περάσει στη "Διοίκηση Επιχειρήσεων", έβγαζε το σταυρό του έξω από το πάπλωμα και τον κράταγε ανάσκελο μέχρι να κοιμηθεί. Την Εσμεράλδα, τη βασίλισσα των μπισκότων, την άρπαζαν εκείνα τα μαυροτσούκαλα τραγάκια, οι εωσφόροι, με τις ουρές τους που κατέληγαν σε βέλος, την τίναζαν σαν μπαλονάκι ο ένας στον άλλον και την οδηγούσαν με γέλια και ουρλιαχτά κοντά στο καζάνι. Σχεδόν κάθε νύχτα ξύπναγε αλαφιασμένος και ιδρωμένος και ξανάβαζε πάλι το σταυρό στη θέση του. Κουνούσε τα πόδια του για να κοιμηθεί μέχρι που άκουγε τα κοκόρια. Πουθενά δεν το' πε.

Ήταν μια παλιά ρεκλάμα με την Παναγία των Παρισίων σ' ένα κουτί με μπισκότα από τη Γαλλία που 'χε φέρει μια θεια του. Μεγάλωσε με το κουτί αυτό γεμάτο κουμπιά και ραφτικά, βελόνες στο μαξιλαράκι τους, δυο δαχτυλήθρες που τις φόραγε παπουτσάκια, μασουράκια μ' όλα τα χρώματα κλωστές κι ένα μικρό κουτάκι με καρφίτσες για τα πατρόν της μάνας του. Από μικρός χάιδευε την Εσμεράλδα που ήταν με την κατσίκα της σε όρθια στάση πάνω στο καπάκι ζωγραφισμένη.

Γελούσαν: "Χάιδεψε και πιο κάτω" του 'λεγε ο ξάδερφός του από την Αθήνα πιο μπασμένος. Κάθε κορίτσι και κάθε γυναίκα τη σύγκρινε μ' αυτήν και χάζευε όταν έβλεπε καμιά γυναίκα με ξέπλεκα μαλλιά με χείλια κόκκινα και κείνα τα μεγάλα μάτια. Ένιωθε σαν τρέμουλο χαμηλά στην κοιλιά, την έκανε μικρή τα καλοκαιρινά μεσημέρια που τον έβαζε η μάνα του με το ζόρι στο κρεβάτι, την έπαιρνε από το χέρι, την παντρευότανε, τρώγανε μαζί τα βερίκοκα. Στη Δευτέρα τάξη, όταν είχαν έρθει οι Κύπριοι στο σχολείο τους, δεν άφηνε από τα μάτια του μια μελαχρινή με τα σκουλαρίκια κρίκους χρυσούς στ' αυτιά της. Φύγανε όλοι όπως ήρθανε όμως, μαζί με τους λόγους του διευθυντή για τους "αδερφούς Κυπρίους", και το νησί βυθίστηκε ξανά στο γνωστό του φως.

Όταν μια μέρα πήγανε με την τάξη του εκδρομή και επίσκεψη "στη Χάρη Της" όλα αλλάξανε. Τους ανέβασαν όλους, αγόρια και κορίτσια στο γυναικωνίτη.

– Όσοι γελάτε θα πάτε στην κόλαση, τους είπε ο "κύριος". Ο διπλανός του μάζευε τα σάλια του και τον σκούνταγε. "Κοίτα" του 'δειχνε τους εξαϋλωμένους γυμνούς αγίους κι έπνιγε το γέλιο του. Τους είπαν για τους τούρκους και για το μοναστήρι που έκρυβε ήρωες του '21 και μετά πέρασαν από τις εικόνες. Η καλόγρια στάθηκε σε κείνη με τους διαβόλους να σέρνουν στα καζάνια κάτι αξιολύπητους που εκλιπαρούσαν. Εκεί είδε και την Παναγία του με σκισμένο ρούχο να τη σέρνουν δυο τερατάκια με κέρατα κατσίκας που γελούσαν. Ο διάβολος...Ένα μούδιασμα στο στομάχι κι ένας όρθιος πόνος μέχρι τ' αχαμνά του που τον ακολούθαγε κάθε που το φέρνε στο νου. Δεν άκουγε τίποτε άλλο. Δεν ένιωθε τα μάγουλά του. Παρέλυσε. Όταν βγήκαν έξω πήγε να παίξει με τις πάπιες και τις κότες στα πέριξ αλλά πότε πότε θυμόταν τη φωνή της καλόγριας κι ο πόνος τον έπιανε.

Στο νησί άλλαξαν τα πράγματα μετά από μερικά χρόνια. Καυτά σορτσάκια, μίνι, πόδια γυμνά, γκόμενες στην παραλία, αμηχανία και φούντωση έξω απ' τη ντίσκο και στα πεύκα τα καλοκαίρια. Κούραση η οικοδομή αλλά όλα σένια. Ο χειμώνας όμως τον περίμενε με τα βράδια του. Δεν άκουγε πια τα λόγια της γερόντισσας αλλά του 'χε μείνει το χτικιό του φόβου, ενός φόβου που απλωνότανε σαν ομίχλη από τα μάγουλα στα δάχτυλα των ποδιών του. Περνούσε από το λιβάνισμα στο σπίτι τα πρωινά, από την Κυριακάτικη λειτουργία, από τα πανηγύρια με τον Σεβασμιότατο επικεφαλή. Περίμενε τα κοκόρια να τον απαλλάξουν απ' το βάρος.

Όταν πήγε στην Αθήνα ημέρεψε κάπως η ψυχή του. Βρήκε τη γαλήνη του στην Θηβών, καθόταν με τις ώρες κι άκουγε το βόμβο των φορτηγών, το βουητό από τα λεωφορεία. Πίσω από την καγκελόπορτα της πύλης έγερνε το κεφάλι και κάπνιζε. Η ψυχή του γινόταν καπνός, καυσαέριο κι ανέβαινε ψηλά κι ανέπνεε ελεύθερα. Τα βραδινά έπιασε δουλειά σε κέντρο. Του 'φυγε ο κώλος αλλά έπρεπε να τη βγάλει γιατί η σύνταξη της μάνας του δεν έφτανε ούτε για ζήτω. Δυο βγαλμένες που τον διπλάρωσαν "για την παράταξη" στις εκλογές με φυλλάδια, μπροσούρες και τα τοιαύτα, τον βρήκαν στην πόρτα κολλημένο. Έκαναν τις συστάσεις. Πήγαιναν κάθε χρόνο στο νησί. Στα

βόρεια, της μιας ο πατέρας είχε σπίτι και ήταν προμηθευτής γυαλικών και "της έμοιαζε". Έπεσε πάνω της με τα μούτρα. Μοίραζε κι αυτός φυλλάδια, πήγαινε και στις συσκέψεις.

Ένα βράδυ του τηλεφώνησε μια θεια του. Η μάνα του πέθανε. Όταν έφτασε στο σπίτι βρήκε το κουτί έβαλε μέσα και κάτι φωτογραφίες και τα πέταξε όπως όπως. Την κήδεψαν. Το βράδυ βγήκε με τα φιλαράκια του έξω. Ο ένας ο κολλητός είχε γίνει εργολάβος μαζί με τον πατέρα του.

– Θα 'ρθεις; του 'πε. Τι "Διοίκηση Επιχειρήσεων" και μαλακίες! Έχει καλά φράγκα τώρα. Οι Αθηναίοι έχουν πλακώσει και χτίζουνε μεζονέτες, βίλες, εξοχικά. Έχει πολύ δουλειά το μπετό. Θα αναλάβεις τα καλουπώματα.

Το βράδυ που έπεσε ένιωσε πάλι τον ίδιο πόνο στο δωμάτιο. Άναψε το θυμιατό της μάνας του με μπόλικο λιβάνι κι έπεσε μπρούμυτα στο κρεβάτι. Αποφάσισε πως πρέπει να παντρευτεί στο νησί και να κάνει παιδιά. ■

ΠΡΟΣΩΠΑ

"Μήπως έχετε κανένα τσιγάρο;" Σκιά του δρόμου μαζί με την κολόνα διαλύεται στο κίτρινο φως της. Τα μηχανάκια που ουρλιάζουν δεν ακούνε στην ανηφόρα, δεν ακούνε το μονότονο κουρνιαχτό του. Είναι όμως πρόσωπο στην Παναγίτσα, εκλεκτός της φίλος που την κοιτά από απέναντι, μαζί με τους ανθρώπους που γεμίζουν νερό για το σπίτι.

"Μήπως έχετε κανένα τσιγάρο;" Ένα ανάκατο χρώμα. Εμιγκρέδες που τηλεφωνάνε για τα καθέκαστα της νέας πατρίδας με τα άδεια πλαστικά μπουκάλια, γερόντια που δεν έχουν για καφέ, ψαράδες που τα λένε για ψάρια και χταπόδια που τους ξέφυγαν αλλά κάποτε δεν θα τους τη χαρίσουν, ντόπιοι με φευγαλέο βλέμμα και λίγο ένοχο όταν γεμίζουν με νερό τα μπετόνια, μηχανάκια-υδροφόρες.

"Μήπως έχετε κανένα τσιγάρο;" Μη σε πιάνει τσιγγουνιά ρε μεγάλε. Ένα τσιγαράκι σου ζητάει – δεν σου ζητάει την ψυχή σου.